AZ OROSHÁZI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG
INGYENES LAPJA

Orosházi HARANGSZÓ

XI. évfolyam 4. szám · 2004 ősze

Őszi hónapok

Az egyházi esztendő utolsó negyede

Az ősz nemcsak télközelítő évszak, hanem érett gyümölcsökben is gazdag. Öröm szétnézni a szőlőskertben, még azon a vidéken is, amely nem tipikus borvidék. Nagy és duzzadt fürtök, édes szőlőszemek, ígéretesek. Érik a körte, kéklik a szilva, és ilyenkor válik ízessé az alma bizonyos fajtája is. Koppan a földön a dió és keménnyé válik a mogyoró héja. Ősz – érett gyümölcsökben gazdag.

Elfutott a nyár, a napsugár hírnöke már csak dél körül mutat valamit júniusi és júliusi égető erejéből, augusztusi mosolyából. A reggelek és az esték hűvösebbek, megemberesedtek a hónapok, egészen az esztendő végéig. Tüzes volt nyár, termőre fordult az ősz. Ez is a betakarítás ideje, és fel kell készülni a télre.

Lelki gyümölcsökben gazdag a gyülekezeti élet is ősszel. Nem volt a nyár sem igehallgatás nélkül, de valami új kezdődik a szeptemberrel. A vasárnapi és a heti alkalmak mellett kiemelten fontos és hívogató összejöveteleket szervezünk, melyek a Lélek gyümölcsével szeretnének táplálni bennünket, hogy felkészüljünk a télre. Felkészüljünk életünk személyes telére, amikor utolsót dobban a szív, és az itt maradók könnyes tekintettel, de hívő reménységgel néznek a tavaszi feltámadás felé.

Az egyházi esztendő utolsó negyedében szeretettel hívogatunk azokra az alkalmakra, amelyek mindegyike a maga módján tálalja elénk a Lélek gyümölcsét életünk táplálására. Vitaminszegény azt jelenti életszegény! Életszegény azt jelenti lélekszegény! Az egyházi esztendő utolsó negyedében gazdagon terített lelki (oltár)asztal mellett állhatunk meg, hogy tápláljuk fel magunkat a közelgő télre. Az Úr asztala terítve!

Különösen is figyelmünk közepébe kerül az októberi evangelizáció, amely úgy kezdődik, hogy „hívásod van”, s a „megújulás” ígéretével fejeződik be!

Reformáció ünnepe október 31-én délelőtt és délután! Kivételesen vasárnapra esik az ünnep, ám naptól függetlenül a dátumhoz ragaszkodnunk kell, hiszen őseink – 487 évvel ezelőtt – ekkor tértek vissza a Lélek gyümölcséhez! Hittagadók és méltatlan utódok lennénk, ha ezt az ünnepet felelőtlenülkihagynánk.

Októberben magyar nemzetünkkel együtt is emlékezünk: október 6-án megszomorodott, de tisztelgő lélekkel főt hajtunk az aradi vértanúk emléke előtt, akik életüket áldozták a magyar szabadságért, s cserébe nem kérnek mást, csak hűséget a nemzetünkhöz. Október 23-án pedig a 48 évvel ezelőtti nagy küzdelemről emlékezünk meg honfitársainkkal együtt, amikor egy létszámában kis nemzet szembeszállt egy több százmilliós világbirodalom hadseregével. S vereségünkben volt a győzelem! Külön egyházi alkalmakat nem tartunk, de mindenkit biztatunk, hogy méltóképpen emlékezzen meg hőseinkről.

November minden vasárnapja a mulandó idővel, az életünk mulandóságával szembesít, de nem őszies mélabúra, hanem evangéliumi jó hírrel bizonyságot téve: „de ti megláttok, mert én élek, és ti is élni fogtok.” – mondta a Názáreti Jézus (Jn 14,19). Az egyházi esztendő utolsó hónapjában a vasárnapi igék a halálra, az utolsó ítéletre, az örök életre, az üdvösségre hívják fel a figyelmünket, épp azért, hogy jól készüljünk a télre, a haláltélre, tudva azt, hogy a halál telét a tavaszi feltámadás követi. „Ti is élni fogtok.”

Itt van előttünk az egyházi esztendő utolsó negyede, lelki értelemben gazdagon terített asztallal. *„A Lélek gyümölcse pedig: szeretet, öröm, békesség, türelem, szívesség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás.”* [Gal 5,22–23]

Az Úr asztala terítve!

RIBÁR JÁNOS

EVANGELIZÁCIÓ

DÁVID KIRÁLY ÉLETE ALAPJÁN

2004. október 14-17.

Igehirdető: *SZEVERÉNYI JÁNOS* országos missziói lelkész

Október 14., csütörtök 17 óra: *Hívásod van!*
Október 15., péntek 17 óra: *Harc, mindig csak harc?*
Október 16., szombat 17 óra: *A bűn világa.*
Október 17., vasárnap 10 óra: *Megújulás!*

Szeretettel hívunk és várunk mindenkit ezekre az evangelizációs alkalmakra!

Példázat

George Thomas plébános volt New England kis városkájában. Húsvét reggelén, amikor a zsúfolt templomban felment a szószékre prédikálni, egy régi, rozsdás, rozoga madárkalitkát vitt magával, és letette a szószék párkányára. Persze mindenki meglepődve nézte és kíváncsian várta, mi fog történni. A plébános elkezdte a prédikációt:

Amikor tegnap végigmentem a Főutcán, szembejött velem egy fiatal gyerek, kezében lóbálva egy madárkalitkát, melynek alján három kismadár lapult, reszketve a hidegtől és a félelemtől. Megállítottam a fiút és megkérdeztem:

– No, mit viszel magaddal?

– Csak ezt a három vacak madarat – felelte.

– Aztán mit akarsz csinálni velük? – kérdezősködtem.

– Hazaviszem őket és szórakozom velük – felelte. – Feldühítem mindegyiket, kihúzom a tollaikat és egymás elleni viadalra uszítom őket. Élvezni fogom.

– De előbb-utóbb beleunsz majd. Utána mit csinálsz velük?

– Ó, van otthon két macskánk – mondta a fiú –, azok szeretik a madárhúst. Megetetem őket velük.

Hallgattam egy kicsit, aztán ismét megszólaltam:

– Fiam, mennyit kérsz a madarakért?

– Nem kellenek magának ezek a madarak, Atya, hiszen csak vacak szürke mezei madarak. Még énekelni sem tudnak. S nem is szépek.

– Mennyit akarsz értük? – kérdeztem ismét.

A fiú végignézett rajtam, mintha megbolondultam volna, aztán megmondta az árukat: – Tíz dollár

Kivettem a zsebemből a pénzt és odaadtam a gyereknek. A fiú letette a kalitkát a földre és egy pillanat alatt eltűnt.

Én aztán felemeltem a madárkalitkát, elvittem a közeli parkba, ott letettem, kinyitottam az ajtaját és szabadon engedtem a madarakat.

Miután Thomas plébános elmondta a kalitka történetét, mindjárt egy másik történetbe kezdett: Egy nap a Sátán és Jézus között párbeszéd folyt. A Sátán épp az Édenkertből jött és büszkén dicsekedett:

– Az egész emberiséget a kezeim közé kaparintottam. Csapdát állítottam nekik olyan csalétekkel, amelynek nem tudnak ellenállni. Mind enyémek lesznek!

– Mit fogsz csinálni velük? – kérdezte Jézus.

– Szórakozni fogok velük. Megtanítom őket, hogyan házasodjanak és hogyan váljanak el, így feldühítem őket. Meg arra is megtanítom, hogyan gyűlöljék és kínozzák egymást, hogyan részegeskedjenek és kábítószerezzenek, s arra, hogy fegyvereket és bombákat találjanak fel és azokkal öljék egymást. Nagyon fogom élvezni – mondta a Sátán.

– Mit csinálsz majd velük, ha eleged lesz a játékból? – kérdezett tovább Jézus.

– Megölöm őket! – felelte Sátán.

– Mennyit kérsz értük? – kérdezte akkor Jézus.

– Nem kellenek neked azok az emberek! Nem jók azok semmire! Megveszed őket, ők pedig majd gyűlölni fognak. Leköpnek, megátkoznak és megölnek. Nem kellenek ők neked!

– Mennyit kérsz? – kérdezte Jézus újból.

A Sátán végignézett Jézuson és megvető gúnnyal mondta: – A véredet, az összes könnyedet és az egész életedet! Jézus ekkor így szólt:

– Megegyeztünk! – azután kifizette az árat… a golgotai kereszten. Ámen.

Ezzel George Thomas fogta a madárkalitkát és lement a szószékről.

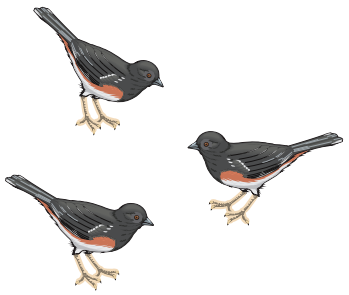

A zene tanít

Áhítat a nyárköszöntő koncerten

„Mindennek megszabott ideje van,
megvan az ideje minden dolognak
az ég alatt.
Megvan az ideje a születésnek,
és megvan az ideje a meghalásnak…
Megvan az ideje a sírásnak,
és megvan az ideje a nevetésnek.
Megvan az ideje a hallgatásnak,
és megvan az ideje a beszédnek.”
[A Prédikátor könyve 3. fejezetéből]

És megvan az ideje a billentyűk lenyomásának és felengedésének. Egy híres zeneszerzőtől kérdezték meg, hogy mi a titka csodálatos játékának: „Semmi különös. Csak annyi, hogy a megfelelő billentyűt a megfelelő időben kell lenyomni. Ennyi az egész.” (Tessék utána csinálni!)

Mindennek megvan a maga rendelt ideje. A Nap és a csillagok járásának, a nappalok és az éjszakák, illetve az évszakok váltakozásának. Erre tanít a teremtéstörténet. Megvan az ideje a munkának és a pihenésnek. Ugyanígy a földiekkel és a lelkiekkel való foglalkozásnak. Ezt tanítja meg a hetedik nap törvénye.

„Dolgozni csak pontosan, szépen, / ahogy a csillag megy az égen, / úgy érdemes.” – írta egykor József Attila. Milyen sokatmondó az a tény, hogy a világban minden más képes pontosan „működni”, egyedül a teremtés „koronája”, az ember képes arra, hogy elhibázza a ritmust.

Minden más pontosan jár. A Nap, a Hold nem kel fel se korábban, se később, mint ahogy elő van írva. A növények is akkor bújnak ki a földből, az állatok is úgy vándorolnak, kelnek és nyugszanak, ahogyan beléjük van programozva. Csak az ember képes arra, hogy elkéssen munkahelyről, randiról vagy éppen elhamarkodjon dolgokat. Csak az ember képes így elrontani valamit. A legmagasabb rendű egyúttal a legsebezhetőbb is.

Nos, nekem mindig ez jut eszembe a zenéről: pontosságra tanít. Az élet ritmusára emlékeztet újra meg újra.

Ahogyan az ember Krisztus lényében is mélységesen ott volt ennek ismerete. Tudta az idejét a megszólalásnak és a hallgatásnak. Tudta az idejét a társas létnek és a magánynak. Tudta az idejét a szigorú határozottságnak, de szelídségnek, könyörületességnek is.

S végül tudta az idejét a szenvedés elhordozásának, és tudta az idejét a meghalásnak is.

A Teremtő ura életünknek és halálunknak, kezében van életünk ideje. Nála van az ítélet és az új élet. Ámen.

(Elhangzott az evangélikus templomban 2004. június 26-án)

NAGY ERVIN

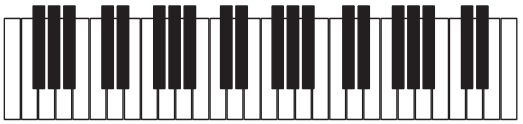

Teremtéstörténet és tudományelmélet

Érdekes hír jelent meg az Index internetes portálon idén szeptember 8-án: „A szerb oktatási minisztérium tagadja Darwin elméletét", és a hírből megtudjuk, hogy a szerb oktatási miniszter Darwin téziseit túlzottan „dogmatikusnak" tartja, és „így legfeljebb a bibliai teremtéstörténettel együtt tanítható." Vagyis Darwin elmélete is csak egy elmélet, még ha kinyilatkoztatási igénnyel lép is fel. Kinyilatkoztatás a tudomány nevében, ami igencsak bizonytalan és kétséges.

Szerbiában egyes tudósok felháborodással reagáltak erre a miniszteriális döntésre, és világgá kiáltották, hogy Szerbia „egyre inkább teokratikus állam" akar lenni, ahol fundamentalista uralom van. Ez szerb ortodox teológiát jelent, ám valóban izgalmas a kérdés evangélikus keresztyén számára is, hogy a Biblia teremtéstörténete elavult lenne-e, és kapituláljunk-e Darwin előtt vagy sem. Ám lehetséges, hogy nem is erről van szó!

A legfontosabb kérdések egyike: mit akart és mit akar mondani a Biblia teremtéstörténete? Leegyszerűsítve a feleletet, alighanem azt lehet mondani, hogy a Szentlélektől vezérelt bibliai szerző akkor csak a legfontosabb tényt akarta közölni a kortársaival, ma pedig velünk, és ez a legfontosabb tény csakis ennyi: a világot és benne az embert Isten teremtette! A bibliai szerző csak a tulajdonjogi kérdést kívánta tisztázni, és ma is mindenki előtt ezt akarja világossá tenni. A teremtéstörténet arra a kérdés ad választ, hogy kinek a tulajdona ez a világ! Az ember kapcsán még világosabban ragyog fel a tulajdonjog egyértelműsége, a pecsét miatt, mert Isten az embert *„a maga képére és hasonlatosságára teremtette."* [1Móz 1,26kk] Istenképűségünk egyértelmű pecsét rajtunk!

S itt következik a teremtéstörténet egyik legfontosabb parancsa, ami az istenképű embert nagyon mélyreható kutatómunkára serkenti, szinte kötelezi a tudományos kutatásra: az 1Móz 1,28kk. Ennek lényege, hogy az ember feladata birtokba venni a világot, de ahhoz, hogy valamit jól tudjon kezelni – ebben az esetben az egész általa belátható és meghódítandó világot –, köteles azt előbb alaposan megismerni, kikutatni, felfedezni, kideríteni, feltérképezni… hogy mit is kapott az Istentől, és hogy az Isten parancsának hogyan tud legjobban megfelelni. Ez pedig magában foglalja a tudományos kutatást, vonatkozzon az a Földünkre és annak minden jelenségére, de a világűrre is értendő ez! Az ember feladata a tudományos kutatás!

Az ember Istentől kapott feladata a mikro- és a makrokozmosz törvényszerűségeinek feltárása, és ennek kapcsán bontakozik ki előtte az a csodálatos és átgondolt rend, ami a sejtben éppen úgy fellelhető, mint a végtelen tejútrendszerekben. *„Az egek hirdetik Isten dicsőségét, kezének munkájáról beszél a menny."* [Zsolt 19,2] (A Róm 1,19–20-ban Pál apostol is alkalmazza ezt az érvet!)

Az ember számára isteni parancs: kutatni, keresni az igazságot. De a baj éppen abban van, hogy az ember egy (démoni) logikai geller miatt saját elképzeléseivel Istent akarja kiszorítani az életéből. Olyan elméleteket farag, amelyek látszólag jogossá teszik istentagadását, de csak látszólag, mert semmiféle inkoherencia nincs az istentagadáshoz vezető úton – legfeljebb individuális alapú emocionális krízissel lehetne azt indokolni.

Tudjuk, hogy amikor Darwint hajója, a „Beagle" 1831-ben elvitte a Galápagos-szigetekre, Tahitire, Ausztráliába, Dél-Afrikába, akkor úgy hagyta el Angliát, mint egy olyan istenhívő férfi, aki „az élőlények számtalan faját Isten örök (változatlan) teremtményének tekintette". S vajon miért az istenhitnek kell meginognia abban az esetben, ha ezen a megfigyelésre alkalmat adó úton felfedezte a fajok változásának vagy fejlődésének az elvét? A gondolkodó ember számára nem igaz az, hogy csak a fajok örökkévalósága és a teremtéshit kapcsolhatók össze egymással, és hogy a fejlődés képessége, ötlete nem férne bele az isteni találékonyságba. A 19. század teológiai gondolkodásának téves filozófiai premisszái következtében keletkezett a kreacionizmus (teremtéshit) és az evolucionizmus (fejlődéshit) konfliktusa, amit ugyancsak hamis filozófiai önhittség a végletekig feszített, s ennek a konfliktusnak mégis egy leegyszerűsített formulája került be a köztudatba, megmérgezve a keresztyén gondolkodás és a tudományos kutatás viszonyát.

A Szentírás teremtéstörténetének igei kijelentése csakis a tulajdonjog kérdését kívánja eldönteni. Lényege, hogy minden, ami – bármilyen módon – létrejött, kifejlődött, kialakult és átmeneti állapotában létezik, kizárólag az Isten tulajdona. A Földet és az általunk elérhető világot megkaptuk albérletbe azzal a feladattal, hogy uralmunk alá hajtsuk felfedezéseink segítségével. A tudós ember feladata nem más, mint górcsövének, távcsövének, mikroszkópjának, teleszkópjának figyelő nagyítólencséit a kutatandó tárgyra összpontosítani, hogy minél jobban elámulhassunk az alkotás zsenialitása által az Alkotó nagyszerűsége láttán.

Örvendetes dolog, hogy a tudomány egyre több mindent fedez fel, és lassan oszlik a homály. S az is nagyon örvendetes, hogy a 20. század eleje óta nagyon sok tudós (elsősorban fizikusok, de mások is) fedezte fel a Teremtő Istent. Legkedvesebb nevek számomra: Max Planck, Neumann János, Werner Karl Heisenberg és még sokan mások.

Az igaz, hogy a teremtés igei kijelentése nem tekinthető tudományos kategóriának, de nem is ez a cél. Értelme az egészre vonatkozik, a lét totalitására és benne az ember küldetésére, a további részleteket a tudománynak kell boncolgatnia. Távol álljon tőlem a vitamódszernek az a stílusa, hogy a tudomány legalapvetőbb kérdéseivel kapcsolatos bizonytalanságot hánytorgassam fel, de éppen ezekre hivatkozva kérhetjük a kutatótól az alázatos szerénységet, hiszen azt, amit ő tud, már előtte tudta, sőt megteremtette annak kitalálója, a mindenható Isten. Biztos igei kijelentés a mindenség tulajdonjoga, és sok tapogatózó keresés veszi körül a tudományos kutatás vitatkozó életterét, mert a felfedezett részigazságok bizonytalansága kézenfekvő.

Ha a teológus nem szaktudósként szeretne beleavatkozni a tudomány tényeket részletező vitájába, ami nem a tulajdonjogot tárgyalja, hanem a történések folyamatát, ok-okozati viszonyát, akkor helytelenül jár elés túllépi kompetenciáját.

Ha azonban bármelyik tudós bármelyik terület elméletét látja is helyesnek, és annak nem hipotetikus jelleget tulajdonít, ugyancsak átlépi ezt a határt. S akkor az a végzetes tévedés következik be, hogy hipotetikus elmélet abszolutizálásával istenellenes elméletet kreálhat, ezzel félrevezetve olyanokat, akik pusztán a tudós (esetleges) tekintélye miatt istenellenes döntést hoznak meg életükben. Egy igazi tudós nem mondhatna soha annál többet, hogy „az a meggyőződésem, hogy…", mert mindig nyitva hagyandó egy szellemi kis- vagy nagykapu más világlátások és értelmezések előtt. A tudományos kutatás világában tapasztalható pluralizmus is erre kötelez, egyetlen egy tudós sem jelentheti magát a világ részleteivel kapcsolatos végleges igazságok birtokljának. Mi, teológusok, keresztyén emberek is csak egy dolgot tudunk biztosan: azt, hogy ez a világ Isten alkotása. Nekünk ennél többet Krisztusról és Krisztustól kell tudnunk!

RIBÁR JÁNOS

Isten országa egy táborban

„… Isten nem a zűrzavarnak, hanem a békességnek Istene.” [1Kor 14,33]

„… az Isten országa közöttetek van!” [Lk 17,21]

Szeretek beszélgetni. És ha úgy alakul, akkor szeretek sokat kérdezni is. Szívem szerint most is feltenném mindenkinek a kérdéseimet: „Vajon van-e ember, aki nem ismeri a rendetlenséget?” A válasz kiszámítható, valószínűleg *nem* lenne. Aztán tovább kérdezősködnék: „Ki miként éli meg, amikor egy-egy esemény (legyen az örömteli vagy szomorú) hatására minden összezavarodik, amikor életünk hirtelen kibillen egyensúlyából, és – ahogy mondani szoktuk – kicsúszik lábunk alól a talaj? A válaszok ekkor már biztosan változatosabbak lennének az elsőnél.

Egy biztos: sokszor vagyunk kénytelenek átélni ezt az összezavarodottságot. Ki ne élte volna már át, ahogyan nyugalmasnak tudott élete fenekestől felfordul és zűrzavarossá válik.

Amikor a zűrzavarról beszélünk, emlékezhetünk a teremtéstörténetre is. Kezdetben a világban a zűrzavar, a rendetlenség uralkodott. Egészen addig, amíg az Isten közbe nem szólt. Egészen addig, amíg bele nem avatkozott a zűrzavarba, a káoszba – mert akkor hirtelen csend lett. És rend.

Mi is sokszor megtapasztalhattuk már: Isten nincs jelen a zűrzavarban, a rendetlenségben, a békétlenségben. Ám ahol Isten van, ott rend és békesség van.

A nyári szünet utolsó teljes hetében (augusztus 21–27.) 22 fiatallal táboroztunk. És azt hiszem, senkinek nem kell bemutatni azt a zsivajt, ami az utazás során keletkezett – az izgalom zaját. Vagy a szállás elfoglalása, majd a játék közben keletkező zűrzavart. Ismerősek ezek pedagógusnak, szülőnek egyaránt. Ellenben fantasztikus átélni, amikor a vacsorát végigpoénkodó fiatal az áhítatra teljesen megkomolyodik. És nem azért, mert rászóltunk, hanem valahogy magától, pontosabban, mert az Isten megszólalt. S ahol Ő megszólal, ott csend lesz. Ott a zűrzavarból rend és békesség lesz. Ott azután valóban megmutatja magát az Isten országa.

Ezt élhettük át az egyik este is. Egy hatalmas túrázás és a tábortűz után a párom elvitte a fiatalokat bátorságpróbára. Nem az ijesztgetésről szólt a dolog, hanem arról, hogy egy rövid utat zseblámpa nélkül a sötétben, csendben végig kellett járni, egymástól bizonyos távolságra. Majd az út végén került sor az áhítatra. Talán éppen ezért pontosabb is a „csendséta” elnevezés. Én otthon maradtam – egyedül. Sokáig vártam, hogy a fiatalok zsivaja megtörje az egyedüllétemet, ám meglepetésemre csak Ervin lépett be az ajtón. Kérdeztem: „Hát te hol hagytad a többieket?” Azt válaszolta: „Amikor legutóbb láttam őket, a focipályán feküdtek a fűben, síri csendben. Mondtam nekik, hogy részemről ennyi, de nem mozdult senki.”

Kíváncsivá tett, hát felálltam és követtem őt. Kicsit szégyenkezve vallom be, hogy fel voltam készülve arra, hogy mire odaérünk, már rendet kell majd teremteni közöttük, hiszen egyikünk sem volt ott. Ám csend fogadott. Amit nem mertünk, csak nagy sokára megtörni. Egy énekkel. Majd egyenként kellett őket megérinteni, hogy felálljanak. Akkor sem tudtunk még (akkor már én sem) elmenni onnan. Megfogtuk egymás kezét, és elénekeltük a Miatyánkot. Majd valaki elkezdte: megölelte a mellette lévőt. És mindenki így tett. És végül mindenki mindenkit. A 13 éves a 35 évest, a 16 a 18 évest. Mindenki mindenkit. És potyogtak a könnyek. És kapaszkodtunk egymásba.

Szavakkal el nem lehet mondani, mi történt ott. Hogy az Isten országa miként mutatta meg magát közöttünk. Hogy miként teremtett rendet a szívekben. Nem evangelizáltunk. Senkit nem szorítottuk sarokba, hogy márpedig most azonnal el kell döntened, te bűnös lélek. De valami mégis történt velük. Valami, ami sűrű könnyek között boldogan mondatta el kettejükkel is: „Kérdeztem az Istent és válaszolt!”

Sokat tudnék még mesélni erről a táborról. És a fentieket sem azért mondtam el, mintha bármi is a mi érdemünk lenne. Ha mégis, akkor is egyedül Istené a dicsőség, hogy eszközök lehettünk az Ő kezében. Azért mondtam el mindezt, mert ezek a fiatalok ránk vannak bízva (pedagógusokra és gyülekezeti tagokra). Az Isten munkálkodik bennük, formálja őket. És mi ebbe az aratásba küldettünk munkásoknak. És azért mondtam el mindezt, hogy bennünk is legyen nyitottság és vágy arra, hogy minél többször megtapasztaljuk az Isten országának jelenlétét közöttünk. Ámen.

(Elhangzott a pedagógus csendes napon, 2004. augusztus 31-én.)

NAGY ERVINNÉ

Film Trianonról

Koltay Gábor dokumentumfilmje Padányi Viktor visszaemlékezésével kezdődik: „Tíz óra után néhány perccel jött a végzetes hír… A magyarok két óra hosszat tartó harangozással temették a múltjukat és a jövőjüket. Budapest percek alatt feketébe öltözött. Kovács Demjén tanár úr felállt, odament a térképtartóhoz, kivette a térképet, amelynek felső sarkában még ez a név állt: »A Magyar Szent Korona Országainak Politikai Térképe« és felakasztotta a térképállványra, s mindezt egyetlen szó nélkül, aztán megállt előtte, kissé oldalt, hogy ne takarja el előlünk, és nézte olyan arccal, olyan leírhatatlanul lágy kifejezéssel, amilyet mi még soha nem láttunk száraz, szigorú arcán. Mi halálos csendben néztük a térképet és az előtte álló, szürkülő hajú cisztercita papot, amint feje egyre lejjebb esett a mellére, és a kívülről behallatszó harangzúgás által még inkább kimélyített csendben inkább magának, mint nekünk enynyit mondott: »CONSUMMATUM EST« [Bevégeztetett! – *szerk.*] Ötvennégyen voltunk, ötvennégy tizenegy éves magyar fiú. A Golgotha utolsó szavai után nem bírtuk tovább, leborultunk a padokra és elkezdtünk sírni. Nagy-Magyarország keresztre feszítésének napja volt: 1920. június. 4., péntek.”

Hazánk területének 72%-át rabolták el tőlünk, 232 804 négyzetkilométerből csak 93 ezer maradt. Az ország lakosságának 64%-át szakították el.

Apponyi Albert gróf franciául, angolul, olaszul mondta el 1920. január 15-én: „A nemzetiségi elvet akarják-e érvényre juttatni? De hiszen ama 11 millió lélek közül, akiket el akarnak szakítani Magyarországtól, 35% magyar és 10% német, az új államok pedig, amelyek ebben az esetben alakulnának, nem lennének nemzetiségi tekintetben egységesebbek, mint Magyarország.”

Semmi nem használt, Magyarországot ki akarták végezni. Bevégeztetett!

Most „Trianon” címmel egy 128 perces dokumentumfilm került a mozivásznakra. Állítólag sokkal hosszabb ennél a 128 percnél, vagy legalábbis sokkal hosszabb volt a terv. De budapesti illetékesek – így szól a fáma – megtiltották a fájdalmas téma részletesebb közkinccsé tételét.

RJ

Felhívás: a keresztség szentség!

Avagy örömünk és gondunk

FELHÍVÁS MINDEN KERESZTYÉN TESTVÉRÜNKHÖZ

Örömünk, hogy már évek óta minden esztendőben igen jelentős azoknak a felnőtteknek a száma, akik – különböző okoknál fogva – felnőtt korban kérik a keresztség szentségét, mivel a „régi szép idők szabad szocialista világában" a hitüket vesztett és nem ritkán megfélemlített vagy megzsarolt szülők azt megtagadták gyermeküktől.

S akkor eljön valakinek az életében az a pillanat, amikor szembesül megkeresztelteten voltával, és hirtelen pótolni szeretné azt. Még ez is örömünk, ám sajnálatos bánatunk, hogy a lelki életről, hitéletről semmit nem tudó testvéreink saját elképzelésekkel, saját meglátásokkal és elvárásokkal fordulnak hozzánk.

Ezért szeretnénk köztudottá tenni a felnőtt keresztéssel kapcsolatos legalapvetőbb tudnivalókat. Kérjük a hitben jártasabb testvéreket, hogy ezt a kis írást terjesszék, vagy ha a családban, rokonságban, ismeretségi körben ilyenről hallanak, akkor ebben az értelemben adjanak felvilágosítást, illetve adják át ezt a kis, lényegre törő írást.

Evangélikus Egyházunkban a szentségek száma

A Szentírás tanításának megfelelően az Evangélikus Egyházban két szentség létezik: a keresztség és az úrvacsora szentsége.

Evangélikus értelemben a szentségek lényege

A szentségek lényege: az üdvösség olyan eszközei, amelyeket maga az Úr Jézus rendelt el, parancsolt meg, ezért ezek kikerülhetetlenül szükségesek az üdvösségünk érdekében. Mindkét szentség esetében van egy-egy bibliai, evangéliumi történet, amelyben arról olvasunk, hogy az Úr Jézus hogyan rendelte el ezeket a szentségeket.

A keresztség szentségének kérése

Ha valaki a keresztség szentségét kéri felnőtt korában, akkor annak nincs akadálya, de tisztességesen és becsületesen fel kell készülni a keresztelés alkalmára. Ennek a felkészülésnek a következő részei vannak:

1.) Egy alapvetően fontos ismeretanyag, amit a felkészülés idején el kell sajátítani, meg kell vele ismerkedni. Fontos a gondolkodva tanulás, tekintettel arra, hogy az egészséges ember lelki világában a gondolkodás és a hit (= bizalom) harmóniában, egyensúlyban van egymással. Ideális embertípus a gondolkodó hívő és a hívő gondolkodó. Ehhez azonban ismeretanyagra van szükség.

2.) Az ismeretanyag mellett – vagy elsajátításával párhuzamosan – az emberi lélekben Isten segítségével ki kell alakulnia az Isten iránti bizalomnak, ami hitünk lényege. Az istenhit nem rekedhet meg a tudat szintjén (elhiszem, elismerem, tudomásul veszem), hanem egy mélységesen mély, teljes lelkünket átható, Istenbe vetett bizalomnak kell megszületnie, ami azt jelenti, Istenre való ráhagyatkozásom, a benne való bizalom lesz az életem tartóereje a továbbiakban. Ezt a folyamatot Isten Szent Lelke viheti végbe a lelkünkben, kérni kell imádságban, hogy teremtsen bennünk Isten és Jézus Krisztus iránt bizalmat, hitet, mert magunktól nem tudunk Krisztusban hinni, sem nála megmaradni.

Mit kell elsajátítani?

1.) Vannak a memoriterek, amelyeket kívülről kell megtanulni, lehetőleg hibátlanul. Összesen négy ilyen memoriterünk van:

a.) Apostoli hitvallás (Hiszek egy Istenben…)

b.) Úr Jézustól tanult imádság (Mi Atyánk…)

c.) Tízparancsolat

d.) Konfirmációi vallástétel.

Ezeket szó szerint illendő elsajátítani. A keresztelési liturgiában az a.) és a d.) pontokban megjelölteket el kell tudni önállóan mondani, a keresztelési liturgia rendjének megfelelően.

2.) Alkalmat és lehetőséget kell keresni és találni arra, hogy megismerkedjünk a Szentírással, más nevén a Bibliával. Ez tartalmazza Isten szent igéjét, a törvényt (követelmény), s az evangéliumot (örömhír). A Szentírás megismerésének van egy formai része (általános műveltség) és van egy lényegi része (így szólít meg minket Isten).

3.) Illendő és kívánatos megismerkedni az Evangélikus Egyház valóságával, amely a helyi gyülekezet szintjén jelenik meg. Meg kell ismerni a templomot, a templomi viselkedést, az istentisztelet rendjét, liturgiáját és az egyházhoz tartozás formai és tartalmi vonatkozásait.

A gyermekkeresztségről pogányságtól mentesen

Tekintettel arra, hogy a gyermekkeresztség is sok gondot okoz a számunkra, szeretnénk ugyancsak köztudottá tenni néhány nagyon fontos dolgot, amit Evangélikus Egyházunk törvényei, illetve a Szentírás értelmezése alapján be kell tartanunk és tartatnunk.

1.) Szükség van-e keresztszülőkre? Kiskorú gyermek esetében igen, mert a keresztszülőnek régen kettős feladata volt. Egyrészt a korábbi nagyobb halandóság miatt a szülők esetleges halála esetén vállalniuk kellett a gyermek nevelésének folytatását. Másrészt – hála Istennek, manapság már kisebb a fiatalkorú szülők halandósága – folyamatosan gondoskodnia kellett a gyermek lelki, azaz keresztyén nevelkedéséről. Ma ez lenne a keresztszülők feladata: elvezetni keresztszülőként – a szülők együttműködésével – az Úr Jézushoz a kisgyermeket.

2.) Ki lehet a keresztszülő? Az eddigiekből következik, hogy az, akinek megvan a lelki kapcsolata az egyházzal, akinek Istenbe és Krisztusba vetett hit él a szívében, és vállalja, hogy közreműködik abban, hogy a megkeresztelt kisgyermek megismerhesse hitünk szent titkait.

3.) Gyakorlatilag ismernie kell az apostoli hitvallást, az Úr Jézustól tanult imádságot, azaz a Miatyánkot, és illendő ismernie a tízparancsolatot. Az ezekben való jártasság nélkül még a minimális feltétele sincs biztosítva a keresztségnek. Ezért a jövendőben a keresztelési előkészítőket arra is fel kell használni, hogy ezeket a memoritereket – ha ismeretük nem lenne meg – pótoljuk. Mert mindezek nélkül puszta POGÁNYSÁG történik a keresztelő helyett.

4.) Kérjük megérteni és közhírré tenni, hogy meg nem keresztelt vagy más (hindu, mohamedán, zsidó, bármilyen nem keresztyén) vallású ember – legyen bármennyire is rendes –, nem lehet keresztszülő. S azért nem, mert a keresztszülőnek vállalnia kell, hogy segíti a szülőket a keresztyén hit szerinti nevelésben!

Hit nélkül a keresztség szentségét babonás pogánysággá alázzuk, és ezt nem engedhetjük meg önmagunknak Isten színe előtt!

RIBÁR JÁNOS

A mért idő nyomában

Az evangélikus templom megkopott, matuzsálemkorú toronyóraszerkezete végleg megpihent, nem mérte tovább az időt. Szerepét 21. századi technológiával készült, kisméretű, időtálló szerkezetek vették át. Az pedig csak eleinte hangzik szokatlanul fülünknek, hogy a négy égtáj felé néző toronyórák pontosságáért egy atomóra láthatatlan jelei a felelősek.

A bizonytalan korú, de száz évnél többet megélt toronyóra-szerkezet működését 2003-ban befejezte. Muzeális értékű, ipartörténeti látványossággá lényegült át. Utolsó, teljes körű (mechanikai) felújítására bő negyven éve, 1962-ben került sor.

Ekkor az óraszerkezetet a toronyból leengedték, és Bíró György orosházi mérleg- és műlakatos mester Dózsa György utcai műhelyébe szállították, ahol a megkopott fogaskerekek felhegesztése, újramunkálása, valamint az ankerkerék felújítása is megtörtént. A mester a felújítási munkákat az egyház részére díjmentesen végezte, csupán az anyagköltség megtérítésére tartott igényt.

Bíró György (aki a háború után Király Andor órásmesternél órásságot is tanult) 1962 és 1970 között – a szóban forgó óraszerkezetet is beleszámítva – tizenhárom templom toronyóra-szerkezetét javította meg vagy újította fel. (Szentesen például mind a négy templomét.)

Körössy Edit levéltárosunk ezen íráshoz mellékelt – a régi óraszerkezetről készített – fotója bizonyíthatja, hogy az óraszerkezet megóvását méltán tarthatja fontosnak az egyház: az hozzátartozik a templomhoz.

A pihenésre ítélt óraszerkezet csak tisztítást és korrózióvédelmet igényelne, meg kissé felfrissített környezetet, hogy akár látogatható is legyen. Meggyőződésünk, hogy méltán válhatna látványossággá az ipartörténeti emlékeket értékelő látogatók, az egyház és a város vendégei számára egyaránt.

Akár a torony földszinti belépője sugallhatna egyfajta „toronymúzeumi" hangulatot, ha ott a torony építésének idejéről, történetéről rövid ismertető szöveg kerülhetne a falakra, esetleg a toronyról és a templomról készült régi fotók, képeslapok reprodukcióinak társaságában. Ha híre kelne egy ilyen lehetőségnek, talán a reméltnél is többen állnának készen arra, hogy felfedezőútra induljanak a toronyba. A lehetőséget írásunkban csak felvillantottuk.

VERASZTÓ ANTAL

Toronyóra lánc nélkül

Sikerült! 2004. június 27-én, Szentháromság ünnepe utáni 3. vasárnapon sikerült felavatnunk az Evangélikus Egyházközség teljesen új rendszerű toronyóráját, amely a régi harangokkal kombinálva, összehangolva készült el.

A próbaüzemeltetés 10 napig tartott, és ez idő alatt a város lakói megszokták, hogy újra működik az egyetlen műemléktemplom órája, mely azután 26-án éjszaka, éppen éjfélkor megállt. Szó sincs műszaki hibáról, ez a leállás csak az alkotók – Balogh János és Szőke János – „meglepetése" volt, ugyanis akik vasárnap idő előtt értek a templomba, azok láthat-ták, miként indul újra (5 ütéssel) az óra, pontosan 9.50-kor, majd 4 perccel később hogyan kezdődik meg az istentiszteletre hívó automatikus beharangozás.

Az előzmény egyrészt az egykori mechanikus toronyóra teljes tönkremenetele volt. 2003 tavaszán leálltak az órák a nagyon nagyfokú kopás, évszázados rozsdásodás következtében, s ezért javíthatatlanná váltak. Csak rekonstrukcióra lett volna mód. Azt tudtuk, hogy nem szeretnénk, ha a város egyetlen műemléképülete megbénult toronyóráinak mozdulatlansága rossz üzenettel lenne a városlakók vagy idelátogatók felé, ezért megkezdtük a gyűjtést előbb szószéki hirdetéssel, majd 2004 legelején a presbitérium elhatározta, hogy pünkösd vasárnapját áldozati vasárnapként hirdeti meg, és általános gyülekezeti és városi összefogásra szólít fel. Eközben a templomba járók szorgalmasan adogatták kisebb-nagyobb adományaikat. Lassan gyűlt a pénz, de még mindig nem tudtuk, hogy pontosan mire is gyűjtünk, csak azt, hogy toronyórát szeretnénk templomunk tornyába. Közben ki jóindulattal, ki nem, megfogalmazott kritikákat is kaptunk, hogy „miért nem csináltatja már meg az egyház a toronyórát" és „hogy néznek ki ezek a mutató nélküli toronyórák". Mint az üreges szemű vak, meglehetősen lehangoló látvány volt.

Ebben, a technikai dolgok összefüggésében tanácstalan stádiumban talált meg minket az Isten vezetésével Balogh János orosházi származású, de pesti cég vezetője, és előadta elképzelését, hogy ő és munkatársai nem a hagyományos mechanikus órát állítanák helyre, hanem az atomhasadás elvére épülő, Frankfurtból rádióhullámokon érkező pontosidő-jelet venni képes óraszerkezetet javasolnak nekünk. Az elvet ilyen alapszinten megértettük, és kételkedtünk, de végül hosszas tanácskozás után szerződést kötöttünk, hogy vállaljuk ezt az első modern toronyórát azzal, hogy referenciamunka lesz bárki érdeklődő számára. Kiderült, hogy a bekerülési összeg jelentősen kevesebb, mintha a hagyományos óramechanikát rekonstruálnánk, bár így is tekintélyes összegről volt szó. ☞

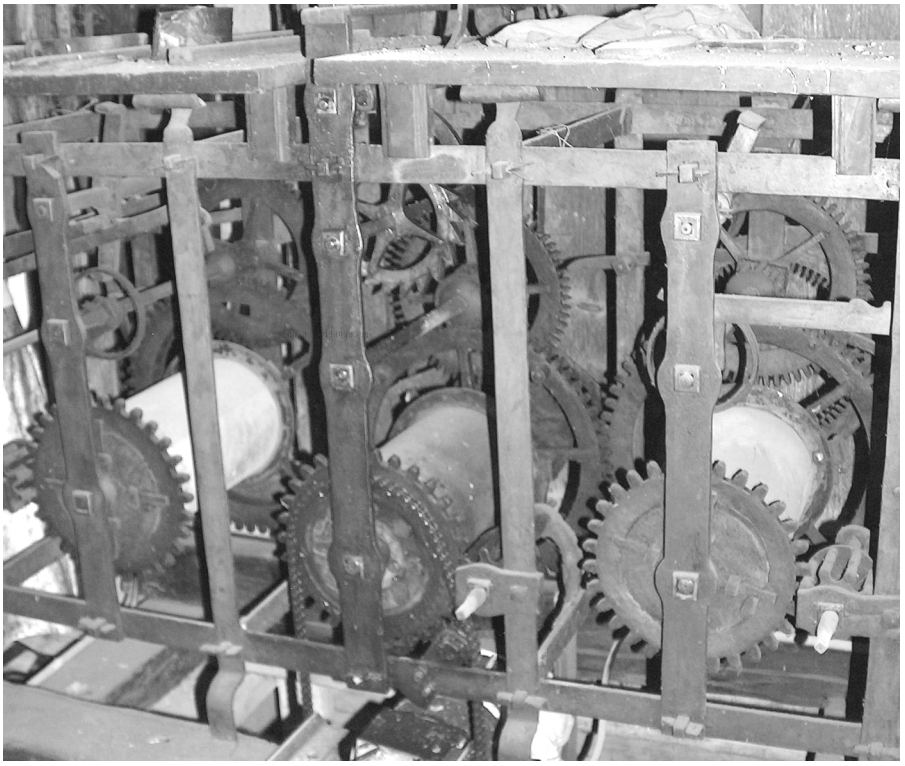

☞ Külső segítségre nem számíthattunk, ezért nagy lendülettel megindult az áldozati vasárnap megszervezése, azaz a közel 2000 boríték címzése és kézbesítése, amit a presbitérium és a képviselő-testület tagjai vállaltak, hiszen a postaköltséggel sem akartuk magunkat terhelni.

A gyülekezet további hozzáállása az ügyhöz megható volt. Hétről hétre továbbra is jöttek a kisebb-nagyobb adományok, majd elérkezett pünkösd vasárnapja. Az összegyűlt borítékok tartalmát izgatottan számolták össze a gyülekezet pénzügyesei, és már ekkor, az első borítéknyitáskor 950 ezer forint jött össze. Az adakozás ezután sem állt le, folyamatosan érkeztek még hozzánk a pénzzel bélelt borítékok, és június 27-én, a hálaadó istentiszteleten örömmel jelenthettük be a nagy létszámú gyülekezetnek, hogy csak a borítékokban összesen 1 millió 300 ezer forint gyűlt össze.

Örömünkben már nem gondoltunk azokra, akik érzéketlenül félretolták vagy kidobták a kiküldött borítékot, s azokra sem, akik – gazdagok lévén – segíthettek volna, de nem tették, mert mégis megsegített minket az Úr, és a hálaadó istentiszteleten boldogan mondtunk imát és áldást az új toronyóra elkészülése és hivatalos elindítása után.

Minden adománynak örültünk, de voltak nagyon megható jelenetek is. Akadt néhány tehetősebb testvérünk, aki megtehette, hogy 50 vagy 100 ezer forintot ajándékozzon az ügyre, és meg is köszöntük, de nagyon meghatóak voltak azok a kedves kisnyugdíjasok, akik közül néhányan 1, illetve félhavi nyugdíjukat ajánlották fel erre a célra, csodálatos bizonyságát adva evangélikusságuk és a templomunk iránti szeretetüknek. Még két nagyvállalat is jelentős összeggel segítette ügyünket.

Isten iránti hálával gondolunk mindazokra, akik bármilyen összeggel is, de kivették ki a részüket ebből a toronyóra-akcióból.

Június 27-én mi más lehetett az igehirdető mondanivalója, mint az, hogy mi a torony és a toronyóra szolgálata? A torony az iránytű az ott lakóknak vagy az oda közeledőknek, életünk helyes irányát mutatja: az életünk Isten felé beállított élet legyen! Felfelé és nem lefelé! S a toronyóra figyelmeztet az idő múlására. Az idő soha nem áll meg. Ez pedig azt jelenti, hogy eljön az a pillanat, amikor meg kell állnunk Krisztus ítélőszéke előtt. Az óra figyelmeztet, hogy az idő akkor sem áll meg, ha a világ összes óráját megsemmisítjük, az idő múlása szívós figyelmeztetés! Hiába találtunk ki olyan fogalmakat, mint öröklakás vagy örök barátság, illetve örök szerelem – itt minden mulandó. Az idő, mint egy fékezhetetlen szállítóeszköz, visz bennünket Krisztus ítélőszéke elé. Mi hát a tennivalónk? Annyi, mint amennyi a vasárnap igéjében olvasható: a bűnös asszony Jézus lábaihoz borul (Lk 7,36kk).

Az istentisztelet után rövid ünnepi közgyűlés következett, ahol a két vállalkozó – Balogh János és Szőke János – közvetlen szavakkal beszélt arról, milyen örömünnep ez számukra is, és annak a reménységüknek adtak hangot, hogy majd nem kevés olyan templomtorony lesz szerte az országban, ahol az ő módszerükkel működhetnek a toronyórák.

A gyülekezetből bátor vállalkozók is akadtak, akik felmentek a toronykupolába megnézni a számlapok mögötti kis szerkezeteket.

Köszönet mindenkinek, akik jó szívvel járult hozzá ehhez a célunkhoz: a toronyóránk működik!

„Életünk ideje hetven esztendő, vagy ha több, nyolcvan esztendő, és nagyobb részük hiábavaló fáradság, olyan gyorsan eltűnik, mintha repülnénk." [Zsolt 90,10] Ezt mutatja a torony és az órája is!

RIBÁR JÁNOS

Szösszenet a viharokról

Ha úgy tetszik, mottó: *„Több olyan alkalomra lenne szükség, ahol az idősek újra szóba állnának a fiatalokkal."*
[Egy orosházi fiatal]

Sokszor vagyunk kénytelenek átélni kisebb-nagyobb vihart személyes életünkben. Ugyanígy a gyülekezetben is előfordulhatnak ilyenek. Sőt, azt mondom: ilyeneknek elő *kell* fordulniuk. Egy frissítő zápor, mely lemossa a port, egy heves szélroham, mely kiviszi az áporodott levegőt és felkavarja az álló/állott vizet, bizony nagyon is áldásos lehet.

Az elmúlt időszakban nagy vihart kavart a liturgiai reform gondolata is. Szomorúan láttam és látom, hogy ez meghasonlást okoz néhány gyülekezetben, és még szomorúbban tapasztalom, hogy ezt sokszor a tudatlanság vagy tájékozatlanság okozza. Az egyik gyülekezetben például az vezetett elég heves vitához, hogy hónapok óta egy számukra ismeretlen énekes liturgiát gyakoroltatott (szerintem nagyon bölcsen) a lelkész. Többen hangot adtak annak, hogy nekik nagyon nem tetszik ez az új istentiszteleti rend. Ha ezt fogják bevezetni, akkor bizony sokan el fognak maradni. Hol itt a tájékozatlanság? Ott, hogy az *nem* az új liturgia volt. A lelkész csak egy olyan renddel szerette volna megismertetni a gyülekezetét, amely évtizedek óta benne van evangélikus énekeskönyvünkben, illetve az agendánkban.

Nálunk is több alkalommal volt már szó arról, hogy mi lesz akkor, ha majd… Őszintén megvallva, nem bánom, hogy most ezen a területen egy kis csend állott be. A csendben józanabb az ember. Józanabbul át tudja gondolni az érveket és ellenérveket.

Gáncs Péter püspök úr szavait szeretném idézni, aki azt mondta, hogy ha már annyit elértünk ezzel a vitával, hogy az állóvíz felkavarodott, akkor már jó úton haladunk a megújulás felé. Mi (Ervin és én), itt Orosházán ezt a felkavarodottságot szeretnénk kicsit fokozni.

Személy szerint az a meglátásom, hogy nem feltétlenül egy új rend bevezetése visz a sikerre. Sokkal inkább azon múlik, hogy valaki otthon érezi-e magát közöttünk vagy sem. Hogy olyan légkör fogadja-e, amelyre azt mondja: „Nem tudok szabadulni, és nem is akarok – itt kell maradnom". Nem tudom, nem tudjuk – csak tapogatózunk –, mi lehet az útja ennek. Valószínűleg az, hogy tudomást veszünk a megváltozott igényekről. Hogy a gyülekezeti tagok adott esetben maguk (is) alakíthassák az istentiszteletet. Ennek fényében próbálkozunk. Például azzal, hogy az előttünk álló tanévben *havonta egy vasárnapon az Evangélikus Gimnázium diákjai szolgálnak közöttünk.* Nem egyszerűen felolvasással, hanem adott esetben rendhagyó módon is: rövid színdarabbal, versekkel, énekekkel. Vagyis úgy, hogy abból a gyülekezeti tagok is láthassák, kik is járnak az egyházi iskolába. Meggyőződésem, hogy ez egy híd lehet. Egy párbeszéd kezdete. Egy olyan alkalom, amely során „az idősebbek újra szóba állnának a fiatalokkal". És természetesen a fiatalok is az idősekkel. Fogadják őket szeretettel!

NAGY ERVINNÉ

Jeles evangélikus művészünk, Oskó Lajos

Az idősebb orosháziak bizonyára felkapják a fejüket e név olvastán, hisz' legfeljebb az idestova hat évtizede közöttünk szorgoskodó Oskó Lajos szabó mestert ismerik, aki a Dózsa György utca elején lakik.

Kevesen vannak, akik hallottak az 1880-as évek végén Párizsba szakadt hasonló nevű, jelessé lett festőművészről, aki orosházi evangélikus családba született, innen indult, majd az idők múlásával szélesebb körben is ismerttévált.

Pedig a 90. életéve fölött járó, Budapesten élő Schelken Pálma már szólt róla az orosházi múzeum 1963–64-es évkönyvében, amikor közzétette Oskó Lajos testvérhúgának, Lídiának 1948-as emlékezéseit. Leírta, hogy Párizsban nagynevű honfitársával, Munkács Mihállyal *„nagyon összebarátkoztak. Nem tudom, hogy minek köszönhette ezt a kitüntető barátságot, talán szerénységének, vagy hogy magyar volt és ő is úgy indult, mint Munkácsy a tulipános ládáival, de úgy megkedvelte őt, hogy azt mondotta néki: heti* egy *nap a fogadónapom, de téged bármikor szívesen látlak. Gyakran voltak együtt Munkácsy barátjával, Justh Zsigmonddal is, akivel barátsága még kezdő korában, itthon mélyült el…"*

Az 1880-as években rendkívül hosszú volt az út Orosházától Párizsig. Újságok cikkeztek arról, ha eljutott oda valaki.

Egyházközségünk házasságkötési anyakönyvében megtaláltuk, hogy szülei, a 21 éves Oskó István szabó mester és a 18 éves Dauda Sára 1862-ben kötöttek házasságot, az esketést Harsányi Sándor segédlelkész végezte. Harsányi nevét nem véletlenül említjük, mert a művésszé érett Oskó Lajost a kezdeti lépéséktől fogva támogatta, bátorította. Az Oskó házaspárnak az orosházi evangélikus keresztelési anyakönyvek szerint 1863–1881-ig 10 gyermeke született. Az első Béla, a harmadik Lídia, a nyolcadik Rozália, a kilencedik István és a tizedik szintén Béla a bejegyzések szerint gyermekkorukban meghaltak. Felnőtt kort ért meg a festőművésszé lett Lajos (1865–1922), Lídia (1868), Jolán (1870), Gyula (1872) és Vilma (1874). A bennünket érdeklő Lajos tehát a legidősebb felnövekvő gyermek volt, akit Győry Vilmos keresztelt, Győri Károly asztalos és Mecséri Terézia voltak a keresztszülei. Érdekességként említjük, hogy nyolc kisebb testvérének egységesen Benkő István szabó és Franciszti Julianna voltak a keresztszülei, akiknek egyik fia (dr. Benkő István) később, 1937-től az Orosházi Evangélikus Gimnázium első igazgatója lett.

A kis Oskó Lajos tanítója, a szüleit is eskető Harsányi Sándor a Nagy (ma Táncsics) utcai iskola professzora volt. Így hívták akkoriban a népoktatásban tevékenykedő, teológiát végzett lelkészeket. Testvére, Oskó Lídia emlékezése szerint Harsányi nagyon szerette volna, ha tehetséges tanítványa továbbtanul a szarvasi gimnáziumban. A tanítási költségeket azonban a sokgyermekes szülők nem tudták vállalni. Azt látni lehetett, hogy a gyermek nem akar megmaradni a zárt falu korlátai között, mindenképpen ki akart törni innen. Első lépésként a Torontál vármegyei Perjámosra adták német szóra, úgynevezett cseregyereknek. Aztán visszatért Orosházára és apja kívánságára szabótanonc lett. Nem sokat lázadozott, ezt a munkát látta otthon, tudta, hogy dolgoznia kell, ez volt a világ rendje.

Az 1880-as évek elején kezdett divatba jönni Orosházán az, hogy a legények a mellényeikre színes selyemből virágmintákat, tulipánokat, különböző díszítéseket varrattak. Híre járt a faluban, hogy az Oskó gyerek tudja ezeket a legszebben kirajzolni. Ezután minden fiatal, aki adott magára, vele varratott, aztán a díszes lajbiban büszkén feszített a korzón és a bálokban.

Később Szegedre ment, hogy kellő jártasságot szerezzen szakmájában. Ott aztán olyan körökbe kerülhetett, ahol a festészetről és a festészeti tanulmányokról is szó esett, mert váratlanul hazajött. Magához vette az év végi vizsgákon kapott aranypénzeket és Budapestre utazott. A fővárosban mint szabósegéd dolgozott, aztán este beült a Mintarajz Iskola padjaiba és ámulattal figyelte tanárai – úgymint Székely Bertalan, Lotz Károly és Greguss János – előadásait, gyakorlati útmutatásait.

Az orosházi újságok régi évfolyamaiban sok érdekesség lelhető fel. Így 1886-ban például hírt adtak arról, hogy Oskó Lajos, a budapesti iparosképző protestáns egylet zugligeti ünnepélyén *„a legszorgalmasabb ifjú"* kitüntetést és a vele járó ezüstérmet nyerte el. Ugyanakkor Veres József „Orosháza" című könyvébe egy gyopárosi rajzot készített.

Az első jelentősebb felkérést az orosházi kaszinótól kapta, amely a 23 éves Oskó Lajossal festette meg Győry Vilmos lelkész, író, költő, műfordító portréját.

Bizonyára támogatták az orosházi polgárok is. Az újságok arról tudósítottak, hogy itthon lelkesen dolgozott, teljesítette a megrendeléseket, főként portrékat festett, de tájképek és csendéletek is kikerültek a kezei alól.

A máig fennmaradt jegyzőkönyvek szerint Harsányi Sándor ajánlotta a bánfalvi (ma gádorosi) evangélikus egyháznak, hogy építendő templomuk oltárképét Oskóval festessék meg. Az oltárkép elkészült, *„Krisztus mennybemenetelét"* ábrázolja. Sajnos ezt néhány éve ellopták, ugyanúgy mint a békéscsabai nagytemplom oltárképét.

Justh Zsigmondnak, a nála két évvel idősebb szentetornyai írónak és műpártolónak komoly szerepe lehetett abban, hogy 1888 novemberében Oskó Párizsba utazott. Ott azonnal felkereste a már világhírű Munkácsyt, aki közbenjárt abban, hogy Oskót egy fényképész alkalmazza. Bizonyára a hasonló élethelyzetből és környezetből való indulás is hozzájárult ahhoz, hogy Munkácsy megjutalmazza barátságával. Ennek kézzel fogható bizonyítéka az, hogy 1889-ben a Párizsi Magyar Egylet részére ő festette meg a 45 éves elnök, Munkácsy portréját, ami a nagyterem dísze lett. Kérdés, hogy ez a festmény hol van most, mert 115 év alatt Párizsban is hatalmasat változott az idő. Reménykedünk, hogy ifj. Fasang Árpád segítségével a festmény nyomára bukkanhatunk.

A Párizsban élő, szép sikerekről beszámoló Oskót az orosháziak alkalmanként megrendeléseikkel támogatták, különösen az orosházi kaszinó jeleskedett ebben. 1892-ben felkérték Széchenyi Istvánt, majd 1894-ben Kossuth Lajost megörökítő portré elkészítésére. Ezeket becsülettel teljesítette, majd 1896-ban Deák Ferenc portréjának megfestését kérték tőle. 1897-ben az Orosházi Takarékpénztár közgyűlésén leplezték le a volt elnök, Singer Henrik *„igen jól eltalált arcképét"*, Oskó Lajos újabb alkotását.

Aztán abbamaradtak a megbízások. Hogy mi lehetett ennek oka, nem tudjuk. Talán a kaszinóban sokáig elnöki tisztséget viselő Harsányi Sándor halála? Ki tudná ma már ezt kibogozni? Pedig Oskó és francia felesége többször megfordult Orosházán, sőt Budapesten a Pálma utcában, László Fülöp festőművész villájában béreltek műtermet. Azt tudjuk még róla, hogy zománcképeket égetett és miniatűrálkotásokat festett elefántcsontra, s ezekkel például az 1898-as párizsi világkiállításon is szerepelt.

Az 1900-as évek elején a Párizs melletti Drancyban vettek egy villát, Oskó Lajos ott festett még az első világháború éveiben is. 1922-ben halt meg, egy hónappal 58. születésnapja előtt. Két jeles fest- ☞

A táplálkozás és a betegségek összefüggései

Mottó: *„A teremtés szüntelenül munkálkodik az emberen keresztül. Az ember mégsem teremt, hanem csak felfedez."* [Gandhi, 1925]

Sokan nem is gondolják, hogy a helyes étkezésnek milyen betegségmegelőző szerepe van. Ugyanis az emberek még manapság is azt hiszik, hogy táplálkoznak, amikor esznek. A táplálkozás szó azt jelenti, hogy az elfogyasztott étel táplál. Pedig ma ez egyre kevésbé igaz… (Adele Arvis). Azért, hogy könnyebben megérthessük e kérdést, vizsgáljuk meg a szavak mélyebb értelmét.

EGÉSZ-ség, azaz teljesség, hiánytalanság, az az állapot, amikor minden alkotóelem jelen van. Ezt a logikát használva egyenes a következtetés: a betegség nem más, mint amikor a szervezet csorbát szenved, valami hiányzik belőle.

Ahhoz, hogy az emberi test egészségesen működjön, szüksége van *energia-forrásokra* (szénhidrát, zsír), *építőkövekre* (aminosavak, fehérjék, zsírok, ásványi anyagok, szénhidrát) és végül *szabályozóanyagokra* (enzimek, vitaminok).

Fontos tudni, hogy már egyetlen vitaminfajta nagyfokú hiánya halálos lehet, de legalább is betegséget okoz. Gondoljunk csak a vitaminhiány okozta skorbutra.

A felfokozott (intenzív) mezőgazdasági és élelmiszeripari termelés következtében veszélyesen csökkent az élelmiszerek vitamin-, ásványi anyag és ebből is főleg mikroelem-szintje.

Márai vizsgálatai szerint az 1966–1990 közötti 24 év alatt az alábbi csökkenés volt tapasztalható a kétféle létfontosságú anyagból:

Mikroelemtartalom-cs.	*Vitamintartalom-cs.*
Búzában 50%	Borsóban 53,3%
Árpában 62,3%	Tejben 93,0%
Kukoricában 81,4%	Káposztában 95,0%

Bár Európában a mennyiségi éhezés talán megszűnt, mivel az emberek eleget ehetnek, a lakosság túlnyomó részét mégis a minőségi éhezés fenyegeti. Ennek a súlyos hiányállapotnak eredménye a szervezet egészének legyengülése és az immunrendszer elégtelen működése.

A legtöbb betegség oka hiányállapot miatti immunrendszer-gyengülés. Nobel-díjas tudósunk, Szent-Györgyi Albert azt mondta: „Ha a nem megfelelő táplálkozás és így a legyengült immunrendszer miatt valaki meghűl és tüdőgyulladást kapva meghal, a diagnózis tüdőgyulladás lesz, pedig az ok a helytelen táplálkozás, míg az orvos csak a tüdőgyulladást kezelte."

Doby professzor, a híres magyar biokémikus így kezdte egy egyetemi előadását: „Hölgyeim és Uraim! Elöljáróban jól jegyezzék meg, hogy az élő szervezetekben a periódusos rendszer mind a 92 elemére szükség van. (Akkor még csak 92 elem volt ismert.) Az is igaz, hogy némelyikből, mint a szén, oxigén, hidrogén és nitrogén (COHN) több száz alék nyi mennyiség található, ami kilogrammokat tesz ki, míg a másikból csak tized- és ezred százalék, netán csak néhány atom van. Így pl. a kobalt, amely a B_{12} vitamin központi magja, egy ember szervezetében csak 0,087–0,17 mg található. Ugye, milyen kicsi mennyiség? E mennyiséget azzal jellemezhetjük, hogy egy mákszem tömege (súlya) ennek többszöröse. Ez a mennyiség mégis elegendő a normális vérképződéshez. Ha ennél kevesebb van az emberben, akkor vérszegénység lép fel. Más elemekből még ennél is kevesebb van a szervezetünkben. Ugye, igaza volt Doby professzornak?

Napi táplálékunkban az élelmiszeripari feldolgozás során, számos „E" jelű (engedélyezett) anyag található. Ezek feladata részben az, hogy megakadályozzák a tápanyagok romlását, így teszik felvehetetlenné, emészthetetlenné, a mikroorganizmusok, pl. a penész számára. Vajon a mi emésztésünkre nincsenek ezek hatással? De igen! Ezek az „E" vegyi anyagok megsokszorozhatják a szervezet vitaminigényét. Nézzük meg az egyes élelmiszerek csomagolásán lévő címkét: sok-sok „E" anyag található bennük. Ezért szükséges a táplálékunkat úgy összeállítani, hogy annak vitamin- és ásványielem-tartalma megfelelő legyen. Szükség szerint ún. „táplálék-kiegészítőkkel", illetve gyógyszeresen (vitaminok, ásványi sók) pótolni kell.

Általában keveset tudunk a gyümölcsök fontosságáról, illetve azok élettani szerepéről, például a szervezet ásványielem-ellátása szempontjából, a szív- és keringési betegségek megelőzésében, a fogyókúrában és a szépség megőrzésében jelentőségéről.

A hazai lakosság táplálkozási szokásait a túlzott konyhasó- (nátrium) és az alacsony káliumfogyasztás jellemzi. Az igen magas nátrium/kálium arány (hányados) egyenes következménye a magas vérnyomás, a szív- és érrendszeri betegségek gyakoribb előfordulása. Ebből kiindulva: védelmül eléggé közismert a sószegény diéta. A gyümölcsfogyasztás képes csökkenteni ezeket a kockázati tényezőket. Míg a táplálkozásunkban a nátrium/kálium arány átlagosan 3–4 közötti, igen magas értéket mutat, addig a gyümölcsökben a káliumtartalom a nagy és a nátrium alacsony. Így a gyümölcsfogyasztással – a szervezet kedvező áthangolása révén – korrigálni lehet az arányt, és a védőszerepet betöltő kálium javára módosítani. Nézzük most az arány fordítottját, a kálium/nátrium arányt az egyes gyümölcsfélékben: almában 40, körtében 43, kajszibarackban 300, őszibarackban 83, cseresznyében 83, szilvában 100, szőlőben 12, ribiszkében 100, málnában 73, szamócában 80, citromban 75. Tehát a gyümölcsökben – a nátriumhoz képest – a kívánatos kálium van többségben.

Az ilyen gyümölcsök fogyasztása már önmagában is lehetővé teszi a káliumellátás javulását. A kálium mellett mind a gyümölcsökben, mind a zöldségfélékben található magnézium védi az izomzatot, a szívet a káliumleadástól, és ezzel segíti a szív- és érbetegségek megelőzését, illetve azok gyógyulását.

Az olajos magvú gyümölcsök (dió, mogyoró, mandula) a magnézium és kálium mellett értékes E-vitamint is tartalmaznak, így védik szervezetünket a betegségektől, az öregedést kiváltó túlzott oxidációtól, a különböző stresszhatásoktól, a dohányzás miatt keletkező és a sejthártyát károsító, aktív oxigéntől, az ún. szabadgyököktől. Hasonló antioxidáns hatású a gyümölcsökben található C-vi-

---

☞ ménye, a Széchenyit és a Kossuthot ábrázoló portré a helyi múzeum tulajdonában van, jelenleg a Városi Képtárban letétként őrzik, érdemes megnézni. A békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeumban két, egyenként 8 cm-es, elefántcsontra festett portréja van, amely egy férfit és egy nőt ábrázol. Hagy hova lett Győry Vilmos, Deák Ferenc, illetve Singer Henrik arcképe, azt eddig nem sikerült felderíteni.

Schelken Pálma a közelmúltban telefonon közölte e sorok írójával, hogy a nagyanyjától, Hrubán Kálmánné Oskó Lídiától örökölte Oskó Lajos *„A művész anyja"* című olajképét, és Oskó feleségének az 1920-as évekből származó, neki írt francia nyelvű leveleit. Ezeket – néhány egyéb Oskó-relikviával együtt – az Országos Evangélikus Múzeumnak adja.

KOSZORÚS OSZKÁR

tamin, a színes gyümölcsökben a karotintartalon, a citromban a rutin, citrin, quercetrin, cianidin és a P-vitamin keverékei, továbbá a flavonoidok és fenolszármazékok. A karotinból képződik a szervezetünkben az A-vitamin, az egyik fontos, bőrhámot védő anyag, de a látás, a szem védésében is szerepe van.

Nem hagyhatom ki a cékla- és sárgarépa szerepét. Mindkettőben az ásványi anyagok, mikroelemek és vitaminok a szív- és érrendszeri betegségek megelőzésében játszanak szerepet. Kevesen tudják, a cékla citosztatikus hatóanyagainak hatását. A színanyagai (betanin, vulgarin) sikeresen veszik fel a harcot a rosszindulatú daganatok kezelésében, valamint ezek lokalizációjában.

A sárgarépa karotinokban igen gazdag. Ennek köszönhetően nemcsak az immunrendszert erősíti, hanem védi a bőrt és a szemet, sőt a céklához hasonlóan fontos szerepet tölt be a rákos sejtek elleni védekezésben is. Mindkettő vitaminokat (B_1, B_2, B_6, C és E) is tartalmaz.

E kis ismertetéssel az volt a célom, hogy felhívjam a figyelmet a helyes táplálkozásra, a gyümölcsök és zöldségfélék szerepére.

A táplálék vitamin- és ásványi anyag (mikroelem) hiányának pótlására, kiegészítésére a különböző „gyógyhatású készítmények" (vitaminok, ásványi sók) kedvező hatásúak, és legtöbbször indokolt is a használatuk (bevitelük), különösen a sok „E" készítmény gátló hatásának ellensúlyozására.

Íme, a helyes táplálkozásnak ilyen összetevői vannak, amelyeket nem mi hoztunk létre, hanem csak felfedeztük, mint ahogyan azt a mottóban is írtam. E felfedezéssel nyújtott segítséget az Isten az embernek az egészség jobb megőrzésére.

Dr. KISS A. SÁNDOR

Arad, a magyar Golgota

1849-ben, a szabadságharcot követően mintegy húszan kerültek hóhérkézre az aradi várban; de az „aradi tizenhárom", ez a babonás borzongást jelentő szám rögzült a nemzet emlékezetében, s nekünk, orosháziaknak ilyenkor emlékezni illene azokra az orosházi honvédekre, akik Vasvári seregében szolgáltak a szabadságért, s akiket a Bihari-hegyekben mészároltak le. Az orosháziaknak még emlékoszlopuk sincs, alig szoktuk emlegetni őket. S ez szomorú.

Kossuth Aradot egy tökéletes metaforával illette: „Arad pedig a magyar Golgota". A szabadságharc bukása után az elrettentés példázatáért kivégezték a 13 honvéd tábornokot. A kivégzések sorrendjében, hajnalban golyó által, a vársáncban adta vissza lelkét az Úrnak Kiss Ernő honvéd altábornagy, országos fő hadiparancsnok, Schweidel József honvéd tábornok, Pest hadiparancsnoka, Lázár Vilmos ezredesi rangban hadtestparancsnok, Dessewffy Arisztid honvéd tábornok, hadosztályparancsnok. Reggel hat óra után, kötéllel bitófán Pöltenberg Ernő honvéd tábornok, hadosztályparancsnok, Török Ignác honvéd tábornok, hadmérnök, Komárom várparancsnoka, a győri és szegedi sáncok, erődítések megépítője, Láhner György honvéd tábornok, a magyar hadiipar irányítója, Knézich Károly honvéd tábornok, hadtestparancsnok, Nagysándor József honvéd tábornok, lovasdandár-parancsnok, Leiningen-Westerburg Károly gróf, honvéd tábornok, aki több csatában kitűnt személyes bátorságával, Aulich Lajos honvéd tábornok, a szabadságharc utolsó hadügyminisztere, Damjanich János, 1849 augusztusában az aradi vár parancsnoka, Vécsey Károly gróf, Nagyvárad városparancsnoka, az ő serege foglalta el Aradot.

Aradon 1849 augusztusa és 1850 februárja között további hét magyar honvéd tábornok, törzstiszt és közlegény vesztette életét. Ormai Auffenberg Norbert ezredes, Kossuth szárnysegédje, Nagy Bálint honvédtiszt és testvéröccse, Nagy Ákos közhonvéd, Zombory Imre tüzértiszt, Kazinczy Lajos honvéd ezredes, hadtestparancsnok (Kazinczy Ferenc fia), Lenkey János honvéd tábornok, várparancsnok és Hauch Lajos honvéd alezredes, Bem hadsegéde.

Aradon is, mint az országban mindenütt szinte a tábornokok emléke élt, s aztán egyre jobban erősödött a vágy, hogy méltó emlékművet állítsanak nekik. Erre csak az 1867-es kiegyezés után lehetett gondolni. Az első emlékjelet a vértanúk tiszteletére Barabás Béla (1855–1934 jogász, a Magyar Párt szenátora) édesapja állította, aki az udvarán kiszáradt eperfát vitetett ki a kivégzés feltételezett színhelyére. Az eperfa ágaira cédulákat ragasztottak a 13 vértanú nevével. 1871-ben az Aradi Honvédegylet a 13 ágú eperfát egy emlékkővel helyettesítette. 1873-ban Arad főterén felállították Aradi Zsigmond „Búsuló Arad" című szobrát. 1881-ben elkészült és felállították azt az obeliszket a vesztőhelynél, amely ma is sértetlenül a helyén áll.

1877-ben országos pályázatot írtak ki, amit Huszár Adolf nyert el, de mielőtt megvalósult volna a teljes kompozíció (a makett az Aradi Múzeumban van) a művész váratlanul meghalt. A munkát ekkor a fiatal és tehetséges Zala Györgyre bízták. Ő átdolgozta elődje tervét: a főalaknak – a historizmus szellemében – nemzeti jelleget adott, és a mellékalakok (Ébredő Szabadság, Harckészség, Áldozatkészség, Haldokló harcos) kompozícióján is sokat változtatott. Fontos megjegyezni, hogy a Szabadság-szobor költségeit az utolsó krajcárig közadakozásból teremtették elő. Mintegy 14 715 magánszemély pénze lett a költségek alapja.

A Szabadság-szobor ünnepélyes leleplezése 1890. október 6-án, országos ünnepség keretében történt, az egykori '48-as honvédek és a mártírtábornokok rokonai jelenlétében. Ott volt többek között Munkácsy Mihály és Klapka György tábornok is. A feljegyzések szerint 288 koszorút helyeztek el a talapzatra. Az európai értékű szoborcsoport csak 29 évig maradhatott a város főterén.

A román hadsereg 1919. május 17-én vonult be Aradra. A közigazgatás átszervezésével az új hivatal azonnal döntött az 1909-ben felállított Kossuth-szobor és a Szabadság-szobor sorsáról, azokat el kellett távolítani. Arad román városvezetése a Bratianu-kormánytól szabad kezet kapott a szobrok lebontására. Korábban, a bevonulás után nem sokkal már megkezdődött a magyar emléktáblák, történelmi jelek eltávolítása.

Ezzel elkezdődött a szobor hosszú kálváriája. Előbb a víztorony melletti lovardába vitték, majd a várárokban várta sorsát. 1999. szeptember 24-én a kormány döntött, s a Szabadság-szobrot átadták a minorita rendnek. Október 1-jén került ezen új helyére a szoborcsoport.

Arad Város Tanácsa 2002. november 26-án megszavazta, hogy a Szabadság-szobrot a Tűzoltó téren állítsák fel. 2004. április 25-én déli 12 órakor itt újból felavatták a Szabadság-szobrot.

A szobor most ott áll, s példázattá lett. Ha a magyarság következetes és összefog, akkor nem csak a szobor állhat ismét, hanem más dologban is sikert érhet el.

A szobrot kiszabadították fogságából. A szobor megszabadíthat bennünket félelmeinktől.

Merjünk és így emlékezzünk történelmi múltunkra, s arra, hogy egyszer az elesett orosházi '48-asoknak is lesz itthon egy emlékoszlopa.

FÜLÖP BÉLA

Életminőség

Szépreményű politikusunk a közelmúltban azt nyilatkozta, hogy nálunk „nagy a jólét”! Magabiztos kijelentése sokunkból döbbenetet és felháborodást váltott ki. Nem is értjük, nem is tudhatjuk pontosan, kikre gondolt. Talán azokra a milliomosokra, akiket fényűző gazdagságuk elvakít, saját érdekeiken kívül semmivel nem törődnek? Esetleg azokra, akik jó érzékkel, kellő időben és kellő módon érvényesített, kivételes adottságaiknak köszönhetően, a tőlünk nyugatabbra természetesnek számító körülményeket tudják biztosítani maguk és családjuk részére?

Csakhogy ők kevesen vannak! A túlnyomó többség a tisztes szegénység idegtépő mókuskerekét tapossa fáradhatatlanul és megállás nélkül, udvarias mosoly mögé rejtve kétségbeesett igyekezetét, hogy – ha már följebb nem is juthat – valahogyan a felszínen maradjon.

Rosszabb helyzetben vannak – sajnos igen sokan – a nyomor szélén tántorgók, vagy a mélybe csúszott szerencsétlenek, akik hajléktalanszállókon vagy az utcán tengetik életüket, s talán végső keserűségükben menekülnek az alkohol vagy a drog mámorába.

Ám az elmondottak főleg a testi-fizikai evilági jó- vagy rossz lét megnyilvánulásai, az ember élete azonban ezeknél jóval több! Csakhogy manapság erről ritkán esik szó, bizonyos körökben nem is illik emlegetni. A lényeg a földi élet „jó minősége”! Élet és minőség… Egyáltalán, mi az élet?

A tudomány lenyűgöző teljesítményekre képes. Felkutatja a végtelen messzeségű világűr sok-sok titkát, ismeri és igájába fogja a parányi részecskék roppant energiáját, bepillant hihetetlen mélységekbe, belelát az élő szervezetek működésének rejtelmeibe, de hogy mi az élet, azt senki sem tudja. Életjelenségeket ismerünk, de az ÉLET titkára mindeddig senki nem talált rá. Lényege a lélek mélységeiben rejtőzik és a mai napig kifürkészhetetlen!

Hogyan lehetne az ismeretlen, megfoghatatlan, rejtelmes életet bármiféle mértékegység vagy feltételrendszer alapján minősíteni? Mennyit jelentenek, mit számítanak a többség számára a belső értékek, a Lélek gyümölcsei, az önzetlen szeretet, a másokért vállalt áldozat?

Sajnos a világot fokozatosan eluralja és egyre többeket kerít hatalmába a PÉNZ! Ezzel mérik az élet minőségét, az ember értékét.

A tiszteletet, megbecsülést, barátságos jó szót, tisztességes ügyintézést, emberséges bánásmódot elsősorban a szemmel látható tehetősség alapján adagolják.

„Mit ér az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de lelkében kárt vall?” Jézus szavai kemények és figyelmeztetőek! Mit ér a gazdagság és a pénzen megvásárolt „jólét”, amikor a világ szédült tempóban rohan saját vesztébe? Mi lesz, ha az egymást követő merényletek és robbantások egyszer egy hatalmas világégéssé olvadnak össze? Ki állítja meg ezt az őrületet?

Fel kellene végre ébredni, észbe kapni, amíg nem késő! Amíg itt, a Földön élünk! Amíg van még egy lehetőségünk megérteni, mi az igazi, az egyetlen, az ÖRÖK ÉRTÉK! Jó lenne belekiáltani a világba a figyelmeztetést! Talán valaki meghallja!

FÜRST ENIKŐ

Érdekes nyilatkozatok

Egykor (1956) és most (2004)

Jólét van – hallottam egy felelős poszton álló, karcsú, jól öltözött, kissé hajlott nyakú milliárdostól a minap, és eszembe jutottak a számláink, a kiadásaink. Néztem a megroggyant tetőinket, amelyeket egyelőre nem tudunk rendbe hozni, mert jó lét van. Nem is kellett kisnyugdíjasokat kérdezni, mondták maguktól, hogy mennyire jólétben élnek, gondtalanul osztják be azt, ami nincs, és mondanak le élvezeti cikkekről.

Nem is vitatkozom arról, hogy jólét van-e, csak eszembe jut az osztrák, a német, a svájci jólét és az ottani nyugdíjasok helyzete. S láttam az (egyházi) épületeik tatarozottságát, a beázástól teljesen mentes cseréptetőket, ahol a vakolat is szilárdan ül a helyén és nem foltokban hullik a földre, mondván: porból vétetett, porrá kell lennie. A gazdaság stabil… hazudik, aki az ellenkezőjét állítja. Egy focihasonlat jut az eszembe: lecseréli-e az edző a meccs vége előtt a jól játszó csapatkapitányt, ha olyan jó az eredmény?

1956 egy szédületes pillanat! Egy elképesztően őszinte pillanat! Szinte fel sem tűnik a nagy hazugságáradatban, és most, így utólag egyre nehezebb felfedezni. A forradalmi napokat megelőző évek, újságok és nyilatkozók jelszava lehetne: „mindig csak az igazat és mindig őszintén”. Mert mindig lesz, aki hallgat ránk és tapsol. Ő akkor is tapsolt, amikor 1949. szeptemberében Rajkot és a többit kivégezték. Tapsolt 1951-ben is, amikor az áruló Kádárt tartóztatták le. 1953. július 4-én is tapsolt, amikor Rákosit részben leváltották a moszkvai elvtársak. Tapsolt akkor is, amikor 1955. április 15-én Nagy Imrét váltották le és osztották a teljhatalmat újra Rákosinak a moszkvai látnokok. Akkor is tapsolt, amikor 1956. július 18-án Rákosit újra leváltották (később derült ki, hogy végleg). 1956. október 23-án 12 óra 45-kor is tapsolt, amikor Piros belügyminiszter elvtárs betiltotta a revizionista, jobboldali, fasiszta tüntetést. Mindig az volt az igaz előtte, ami abban a pillanatban hivatalosan elhangzott. A többi csak uszítás, felesleges ellenzékieskedés.

A tapsolás újságolvasás miatt egy pillanatra megakadt. 1956. október 22-én még nincs gond, a Szabad Nép vezércikke arról ír, hogy az egyetlen helyes út a szocializmus lenini útja. S a következő Szabad Nép szám már „pozitív programot” követel, mert – elvtársak – valljuk be, nagyon sok hibát követtünk el. A cél a „szocialista demokrácia”. De ki képviseli? 1952-ben egyedül és kizárólag Rákosi. 1953-ban Nagy Imre. 1955-ben újra Rákosi. 1956-ban Gerő Ernő.

Az 1956. október 23-án megjelent napilapok szerint mindenki a szocializmus megújítását akarja. Mert ami eddig volt jó, a gazdaság stabil. A gazdasági rendszer jó, csak a vezetők voltak rosszak! Talán azt az egyet nem mondták, hogy „jólét van”! Igaz, azt mondták, hogy itt jobb a lét, mint Nyugaton! Ezért szenderült a szocializmus jobblétre. Igaz, sok nyilatkozat, sok taps és túlzottan sok év után.

Most pedig, 48 évvel később megnyugszom. Ma már nincsenek viharos személycserék a politikai életben. Vagy ha mégis, akkor van helyette olimpia és dopping. A legfontosabb, hogy a felelős helyen álló felelős milliárdos szerint ma „jólét van.” Vagyis nem kell aggódni a gáz- és a villanyszámla, illetve a gyógyszerárak miatt! Senkit nem bocsátanak el a munkahelyéről, minden virágzik, mint a parlagfű.

RIBÁR JÁNOS

Gyöngy az ingoványban

Gyakran halljuk mostanában azt a véleményt, hogy értékválság van Magyarországon. Vajon belegondoltunk-e abba, hogy mit is jelent ez a hétköznapokban? Sokan persze tagadják ezt az állítást, mivel azt gondolják, ha egy érték már eltűnt vagy nem olyan fontos az embereknek, akkor az társadalmilag meghatározott, s ha mégis fontos valakinek valamilyen szép érték, mivel számára fontos, ezért nincs is válságban.

A fenti neoliberális vélemény egyre inkább közkeletű a mai gondolkodásban. S ez nem önmagában veszélyes, hanem azért, mert felhatalmazást ad a közízlést befolyásolók számára arra, hogy olyan gondolatokat, viselkedésformákat pellengérezzenek ki, amelyek a keresztény társadalmak évezredes fennmaradását eredményezték.

Bizonyára valamennyiüknek feltűnt az, hogy milyen sokat lehet olvasni pedofil és homoszexuális lelké-szekről. Holott ez az ideológia fennen hirdeti a másság elfogadását, s követendő példává emeli az azonos neműek házasodását vagy a kábítószer legalizálását. Mindeközben álszent televíziós műsorokban csodálkozik családok széthullásán, kisiklott életeken, csámcsog a kriminalisztikus eseteken. Tényleg ez a valóság vagy csak a látszat? Tehetünk-e ellene valamit vagy a fatalizmus ellen nincs eszközünk?

Szerintem nem törődhetünk bele a fent leírtakba, s most nem világmegváltó tettekre gondolok, hanem a hétköznapi cselekedeteinkre. Ezért ajánlom az *önérzetességet*, a *méltóságot*, mint a konzervatív ember legfőbb fegyverét. Pedig a mai tömegdemokráciák „egyéniségeinek" fogpasztamosolya, kocogása, ingujjas álközvetlensége, büszkén vállalt műveletlensége azt sugallja: olyanok vagyunk, mint Önök, kedves nézők. Cseréljük csak le bátran öregecskedő (sic!) feleségünket!

A halhatatlan léleknek földi otthont nyújtó erkölcsi lény avval ad jelet önmagáról társainak, ha kényesen ügyel méltóságára. Itt az ideje, hogy megsértődjünk, ha a bejelentett látogató a rögzített időpont előtt fél órával érkezik, gúnyolódik nyakkendőnk mintázatán és hitvesünket a konyhába szalajtja kávéért. Itt az ideje, hogy megsértődjünk, ha látogatónk kedélyesen a hasunkra üt és dévajul felkiált, hogy meghíztunk. Sértődjünk meg a közvetlenül és minden bátorítás nélkül előadott szexuális ajánlatokon. Sértődjünk meg a fesztelenség látszatába burkolt bántalmakon („micsoda barom voltál már megint…").

Valaki azt ajánlotta, hogy sértődjünk meg verítékszagú, borostás, fekete körmű, kigombolt ingű cimboráink szótlan inzultusán, nyitott szandált viselő hölgyismerőseink bőrkeményedéses, sárga talpán, tárgyalópartnereink délelőtt tízórai besörözöttségén. Sértődjünk meg az elmulasztott találkozókon, megválaszolatlan leveleken, viszonzatlan telefonhívásokon, elfelejtett házassági évfordulókon, ízetlen tréfákon, be nem fejezett mondatokon, magyartalan nyelvi klisékén. Sértődjünk meg rajta, ha figyelmen kívül hagyják közismert érzékenységeinket. Sértődjünk meg, ha kedvességünket nyegleséggel viszonozzák. Sértődjünk meg, ha untatnak és öncélúan bosszantanak bennünket. Sértődjünk meg gyermekeink nevében, ha udvariatlanul bánnak velük pusztán azért, mert még kicsik és nem mernek megsértődni.

A civilizáció értékeinek végső menedéke a forma. A formát a sértődékenység védi. Az értékőrző polgároknak nem felel meg bármi: méltóságukat éberen kell védeniük, különben elnyeli őket a barbárság ingoványa.

Hiszem azt, hogy sok polgártársunk gyöngyként fekszik az ingoványban, s ők tudják azt, hogy gyöngyökből áll ez az ország.

Dr. DANCSÓ JÓZSEF

Diakóniai hirdetés

Szeretettel felhívjuk minden kedves testvérünk figyelmét, hogy aki betegek vagy magányosok között szeretne szolgálni, az csatlakozhat az egyházközségünkben 10 éve működő lelkes diakóniai csoporthoz. Tagjai minden hónap utolsó hétfőjén 15 órai kezdettel gyűlnek össze az előző időszak munkáját megbeszélni, és a következő hónap tennivalóit előkészíteni. A csoport tagjai hitükből fakadó módon és erejükhöz képest azt vállalták fel, hogy látogatásukkal egy kis örömöt, szeretetet vigyenek magányos, idős, beteg testvéreknek! Bárkit szeretettel várnak ebbe a szolgálatba, jelentkezni lehet a Lelkészi Hivatalban is vagy egyszerűen részt lehet venni az említett szerdai programokon. Isten igéje is hív erre a szolgálatra:

„Ne késs jót tenni a rászorulóval, ha módodban van, hogy megtedd!" [Péld 3,27]

„Aki tehát tudna jót tenni, de nem teszi: bűne az annak." [Jak 4,17]

„Ezért tehát, míg időnk van, tegyünk jót mindenkivel, leginkább pedig azokkal, akik testvéreink a hitben." [Gal 6,10]

Szokásos igei alkalmaink és istentiszteleteink

Hétvégi alkalmak az anyagyülekezetben, Orosházán:
- Minden vasárnap 9 órakor gyermek-istentisztelet (Győry-terem).
- Minden vasárnap 10 órakor istentisztelet (1. vasárnap úrvacsora).

Hétközi alkalmak az anyagyülekezetben, Orosházán:
- Minden kedden és pénteken 8 órakor reggeli áhítat.
- Minden csütörtökön 18 (október 1. után 17!) órakor istentisztelet, utána önkéntesen beszélgetés, imaközösség.
- Minden kedden és csütörtökön 14 órától Fénysugár Klub.
- Minden szombaton 18 órakor ifjúsági bibliaóra.
- Minden hónap első keddjén 18 (október 1. után 17!) órakor bibliaóra a presbiteri és képviselő-testületi tagok számára.
- Minden hónap utolsó hétfőjén 16 órakor a diakóniai csoport összejövetele.

Alkalmak a leánygyülekezetekben:
- Kardoskút: a hónap első vasárnapjának kivételével minden vasárnap 14 órakor istentisztelet.
- Szentetornya: minden vasárnap 8.30 órakor istentisztelet.
- Csanádapáca: minden vasárnap 10.30 órakor istentisztelet.
- Monori tanyák: minden hónap első vasárnapján 14 órakor istentisztelet a közösségi házban.

Diakóniai evangelizáció Gyenesdiáson

A Magyarországi Evangélikus Egyház Diakóniai Bizottsága Gyenesdiáson 2004. augusztus 23–27. között Evangelizációs Konferenciát tartott. Erre az alkalomra az ország különböző részeiből diakóniai szolgálatot végző munkatársak gyűltek össze. Az Orosházi Evangélikus Egyházközségből igen szép létszámmal, 11-en vettünk részt a konferencián.

Igazi testvéri szeretettel fogadtak bennünket mind a lelkészek, mind a konferencia hallgatói, akik közül sokan már ismerősökként köszöntötték egymást. Az előadások a diakóniai munka múltjával, jelenével, valamint a diakóniai szolgálat személyes terheivel foglalkoztak. Az egyházközségek diakóniai vezetői beszámoltak a csoportjaik gyülekezeti szolgálatáról, valamint eredményekről és nehézségekről. Idősek, kiszolgáltatottak, mozgássérültek vagy más segítségre szorulók gyámolítása, kórházi látogatások, idősek szeretetotthona, de még tovább is lehetne sorolni, hogy milyen sokrétű ez a munka, bár sokszor anyagi nehézségek akadályozzák a szép terveket.

A másokkal való törődés ragyogó példája a Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség (MEVISZ) Bárka-csoportja, amelybe a szeretetszolgálat iránt érdeklődők jelentkeznek. Célja a mozgáskorlátozott, szellemileg akadályozott, vak vagy állami gondozott társaik segítése, mert az elfáradt szülők és az intézmények munkatársai nem igazán tudnak kirándulásokra, országjárásra vállalkozni. Egészséges hívő fiúk és lányok segítségével elindult a táborozások egész sora, ahol fizikai közelségbe és lelki, szellemi közösségbe kerülnek társaikkal. A MEVISZ pécsi Bárka-csoportja részéről Muth Eszter számolt be tevékenységükről. A közel egykorú segítők és sérültek közösen minden képzeletet felülmúló akadályt is leküzdenek. Volt olyan orvostanhallgató segítőjük, aki azt mondta, hogy az orvosképzés hat éve alatt nem volt olyan testközeli ápolást jelentő feladata, mint egy Bárka-táborban. Finnországba is ellátogattak, az északi sarkkörön túlra is eljutottak. Összetartozásuk alapját közös hitük, Jézus tanításának követése biztosítja.

Csodálatos előadássorozatot hallottunk Dr. Cserháti Sándor professzor úrtól négy napon keresztül (1Kor 15). Az előadás után kis csoportokban, lelkészek vezetésével szinte családias megbeszélések voltak, ahol kérdéseket lehetett feltenni a témával kapcsolatban.

Jézus feltámadása és ennek nyomában a mi feltámadásunk és az örök élet reménysége nagyon sok embert foglalkoztató kérdés. Az előadások tartalmát meg sem próbálom összefoglalni, erre aligha vagyok kompetens, mégsem tudok elhallgatni legalább egy pár mondatot a jegyzeteimből.

A keresztények között is sokan vannak olyanok, akik azt hiszik hogy csak a halálukig szól Jézus szeretete, segítsége. Nem az a probléma hogy nem hisznek Jézusban, csak ennek a konzekvenciáját nem tudják elfogadni. Jézus feltámadása tény, olyan történelmi esemény, amiről sokan – szemtanúként – bizonyságot tettek és leírták. Nekünk sem csak a földi élet határáig terjed a létünk, de nem mindegy, hogy milyen lesz a folytatás, mert minden embernek számot kell adni földi tetteiről. Akinek nincs reménysége a halállal szemben, annak csonka a hite. Jézus nem önmagát mentette át az örökkévalóságba, hanem nekünk készített utat. Ami vele történt a halálban, az történik majd velünk is: feltámadunk. Ami a síron túl reánk vár, az túlmegy a mi földi tapasztalatainkon. Ne filozófiai boncolgatásokba merüljünk el, hanem Jézusra koncentráljunk, Ő a mi feltámadásunk záloga, az Ő feltámadott sajátossága a pecsét, amit rátesz a mi eljövendő életünkre.

A halál utáni életben megvalósul a „magvetés" csodája, elvettetik romlandóságban, de feltámad romolhatatlanságban. Ez az Isten titka, az Ő szántóföldje, a második teremtés az eljövendő világra fölözni fogja az elsőt. Mikor válik valóra mindez? Jézus eljövetelekor. Isten Lelke jelen van ebben a világban, aki ezt nem veszi észre, annak még nem nyílt ki a szeme és szíve az igazság befogadására.

Az igazi halál nem a mi földi életünk végén következik be! A halál akkor jelent tragédiát, ha életünk Isten és reménység nélküli volt! Ha az Úr Jézus által felkínált lehetőséget elszalasztottuk, akkor a földi életünk teljesen hiábavaló volt, vagyis ítéletre méltó.

Az emberi lélek kérdéseivel kapcsolatban hangzott el a következő kérdés: vajon az irigység testi dolog-e? A válasz: nem, hanem nagyon is lelki! A bűnös, romlott lélek gyümölcse. Egy ember életkora mintegy 80 év, ebből kb. 20 évet foglalkozik a testével, de vajon mennyit törődik a lelkével?

Newton, a világhírű fizikus-, matematikuszseni, természettudós, hívő ember volt, és ezért társai gyakorta csúfolták a feltámadáshittel. Ő egyszer a következőt válaszolta a csúfolódóknak: „Ha ez az ostoba (értelem nélküli) mágnes képes kiválasztani a vas és kén reszelékéből a vasat, akkor mennyivel inkább képes lesz majd az Isten a nagy szétválasztásra!? Ne ez legyen nekteka probléma!"

Az Úr Jézus csodálatos születése körüli hitetlen, olykor humoros, cinikus, valótlan megjegyzéseket ma már a tudomány cáfolja meg vagy utasítja el.

Először voltam Gyenesdiáson ilyen evangelizáción, de nagyon is megértem azokat a testvéreket, akik már sokadik, egyesek akár nyolcadik alkalommal vettek részt ezen a csodálatos alkalmon, ahonnan feltöltődve, hitükben megerősödve tértek haza.

Befejezésül idézem Kalkuttai Teréz anya „nyolcparancsolatát", melyet a Pécsi Evangélikus Egyházközségből érkező Böröcz Anikó ismertetett velünk:

1. Amit évek hosszú során felépítettél, egy másodperc alatt romba dőlhet. Ne törődj vele! Te csak építs!

2. Ha valakinek segítesz, az emberek haragudni fognak rád. Ne törődj vele! Te csak segíts annak, akinek szüksége van rá!

3. Minden tőled telhetőt tégy meg a világért, bár ezért rúgást fogsz kapni cserébe. Ne törődj vele! Te csak tedd, ami tőled telik!

4. Azt a jót, amit ma cselekszel, holnapra elfelejtik. Ne törődj vele! Te csak tedd a jót!

5. A becsületesség, a tisztesség és az igazmondás támadhatóvá tesz. Ne törődj vele! Te csak légy becsületes, tisztességes, őszinte!

6. Az ember ésszerűtlenül gondolkodik, helytelenül cselekszik és önző. Ne törődj vele! Te csak szeresd felebarátodat!

7. Ha jót teszel, azt mások úgy tekintik majd, hogy hátsó szándék vezetett. Ne törődj vele! Te csak tedd a jót!

8. Ha céljaid vezérelnek, hamis barátaid és igaz ellenségeid lesznek. Ne törődj vele! Te csak kövesd céljaidat!

PLESKÓ JÓZSEFNÉ

Kegyelem? Kegyelem!

Nem szeretem a keddet. Már tíz éve, hogy rettegem és félem ezt a napot, amely annyi bánatot és könnyet hozott az életembe.

„Anyuka, a kisfiúnak veserákja van." – hangzott a lelkemet összetörő diagnózis egy tíz évvel ezelőtti kedden. Nem tudtam mit kezdeni a nekem címzett mondattal. Nekem mondja? Hozzám beszél? De hát az én fiam nem lehet ilyen beteg, ő jól van! Jókedvű és életvidám! Tehetetlenül néztem, ahogy mit sem sejtő kisfiam magát meg nem adva megkapja az első adag kemoterápiát. Aztán még 27-et. A jobb vesét a 18 centiméteres szörnnyel műtétileg eltávolították. Én összetörve, remény és hit nélkül fogtam erőtlen kis kezét, mire ő mosolyogva azt mondta: „Anya, nézd milyen jó nekem, tudok a kopasz fejemen is tapsolni!" Sokat sírtam, de titokban. Kerestem valamit, amibe kapaszkodhattam. S a lábaim segítettek. Elvittek Isten házába és nem értettem, mi történt. Hónapok óta először éreztem nyugalmat, békét. Nemsokára az orvosok közölték, hogy kisfiam teljesen fel fog gyógyulni.

Tíz év telt el azóta. Ellenőrzésekkel, vérvételekkel, de sok nevetéssel és családi örömökkel gazdagon. 14 éves nagyfiam élsportoló és életem egyik legnagyobb ajándéka.

Azután megint jött egy kedd. 2004. június 29-e. A rutinellenőrzésnek induló vizsgálat egy rémálom kezdete lett. Az ultrahang a régi daganat helyén egy 3×4 cm-es elváltozást mutatott ki, melyet három napra rá a CT-vizsgálat megerősített. A diagnózis szerint kiújult a tumor. A műtét napját egy héttel későbbre tűzték ki. Ismét feketébe borult a világ. „Miért pont ő? Miért pont mi? Nem bírom tovább!" – Harsogtak a folyton zakatoló mondatok a fejemben, s egyszerre vége lett minden szépnek az életünkben. „HIGGY!" – suttogta valami a megbomlott elmémben. „HIGGY!" – mondták a barátaim is. „HIGGY ÉS IMÁDKOZZ – súgta egy lelkész –, és sokkal könnyebb lesz, meglátod!". Bibliámat kinyitva egy zsoltár szavai szóltak hozzám: *„Hívj segítségül engem a nyomorúság idején! Én megszabadítalak és te dicsőítesz engem."* [Zsolt 50,15]

Kapaszkodtam, kerestem és megtaláltam. A műtét előtti délután megkaptam a bizonyosságot az Úrtól. Hittem őszintén és lelkemet kitárva. Tudtam, EZ segít. A műtétet másnap elhalasztották, a vér-eredmény teljesen egészséges gyermek képét mutatta. „Várjunk még pár hetet!" – mondta fejcsóválva a professzor. „Nem tudom mi ez." Hát persze, ezt az egyetemen nem tanítják.

Három hét múlva MRI-vizsgálatra mentünk, a naptár ismét keddet mutatott. Az orvos már mosolygott és zavartan közölte: „Anyuka, úgy gondolom megnyugodhatunk, a gyermek hasnyálmirigyét láttuk a felvételen, azt hiszem tévedtünk. Tudja mit? Felejtsék el!" Nem is figyeltem a szavaira, hisz' én ezt már tudtam. De most már papírom is van róla.

Most megint szeretem a keddeket. Munkával telnek és vidámak, s ez ezután is így marad. Tudom, mert HISZEM.

SSZI

1956 – Emlékszem...

Mit jelent nekem 1956? Akkor 9 éves voltam. Vannak furcsa idők, melyekben korosabbak vagyunk saját korunknál. Mivel a forradalom egy apró atomja a mi házunkban játszódott le, drámai élmény számomra 1956.

Nagymamám édestestvére, Horváth Lajos bácsi lett a falu forradalmárainak parancsnoka. Természetesen apám is kivette a részét belőle. A szokásos hatalomátvétel mellett a legfontosabb feladat volt a forradalom tisztaságának megőrzése. A hajdani Tanácsháza után a mi házunk volt az egyik fontos megbeszélési hely. Velem, mint gyerekkel nem törődtek, tehát mindenütt ott lehettem, hallgatózhattam, így minden a zsigereimbe ivódott.

A forradalom tisztaságának érdekében a helyi nemzetőrök külön vigyáztak a volt kommunisták házaira, nehogy lincselésre kerüljön sor. Mert nagy volt az indulat, a helyzet veszélyes volt, mint szalmakazal vagy benzines hordó mellett gyufával játszani. A nemzetőrök megvédték a kommunistákat, nehogy bajuk essen. Csodálatos hangulat volt a faluban. A szabadság hangulata. Mindaddig, míg az orosz tankok be nem dübörögtek. Sok tank. Orosz katonákkal. Ők győztek.

Lajos bácsit és másokat elfogták, elvitték, nem tudtuk hova. De 1957 februárjában hazajöhetett: felmentették. Orosháza után Gyulán volt, és a bíróság felmentette. Levelet, dokumentumot kapott róla. Elhozta szüleimnek is megmutatni. Ült a konyhaasztal mellett, kezével igyekezett az arcát takarni, de én láttam, hogy folynak a könnyei. Nagyon erős ember volt, nem értettem, hogy miért sír. Apám halkan egyre csak azt hajtogatta: „Lajos, menj… ezek megölnek. Nyugatra menj, mert ezek megölnek." Ő tiltakozott, hogy papírja van ártatlanságáról. Makacs ember volt és hitt az igazságban. Naiv ember. Naponta jelentkeznie kellett a helyi rendőrségen. S az egyik délután halálba torkollt. Részeg pufajkások jöttek és a rendőrség épületében agyonverték. Borzalmas módon. Szemét kiszúrták, pénészét levágták, az egész testét nyílt sebbé verték. Apám boncolás előtt látta a hullát. Olykor röviden, tömören elmesélte. Utoljára 2000-ben az Aranyfüst című tévéműsor riporterének (Varga Zoltánnak) mesélte el, videóra vettem, és ha hiányzik az apám vagy látni szeretném, lejátszom a filmet, és hallgatom, ahogy elfogódottan, parasztos nehézkességgel mondja a kamerába: feketére verték, az egész teste fekete volt. Régen úgy mondta: „Fiam, a körmöm feketéje nem sok, de annyi fehér nem volt a testén."

Lajos bácsit 1990 után rehabilitálták, ma a falu főterét Horváth Lajos térnek nevezik, és a lánya is kapott egy összeget kárpótlásul az édesapja helyett. Feltehetően nem ez a legjobb üzlet. Rettegésben éltünk, szörnyű rettegésben.

A győztesek kegyetlenek voltak. Brutálisak, szadisták, perverzek. S ami még világosabb: sátániak. Öt évvel később jött a falu kollektivizálása: a tolvaj, rabló szocialista állam. Ha valaha felosztotta a nagybirtokokat, az még talán igazolható volt. De ekkor – 1961-ben – azt vette el, amit például az én szüleim is két kezükkel teremtettek elő, úgy kapartak össze maguknak. Anyám soha nem vehetett magának új ruhát, apám fogához verte a garast: mert minden pénz a földvásárlásra kellett. Megérte. Szegények. Ha 1956 győz… de nem győzhetett… akkor nem! Kell, hogy egyszer győzzön 1956!

1956 – négy szent számjegy a számomra, de csak ebben a sorrendben. Valaha bátor, szabadságszerető, gerinces és vitéz volt a magyar, ma pedig még a zászlóját is szégyelli (tisztelet a kevés kivételnek). Ha ezt a pesti srácok látnák! Ma tönkretehető a nép: fiai hadd drogozzanak, cigizzenek, igyanak, fogamzásgátlót kell a kiskorúaknak osztani etikai szellem helyett… hogy fogyjon, pusztuljon, mert ha nem tatárok, törökök, németek, oroszok jönnek a Kárpát-medencébe, jönnek majd mások. Szántóföldet, házat vásárolni. Úgy látszik, jelentkező mindig van.

RIBÁR JÁNOS

Fénysugár Híradó

Közel fél esztendő telt el azóta, hogy a különböző felekezetek nyugdíjasait tömörítő Fénysugár Nyugdíjas Klubunk életjelet adott magáról az Orosházi Harangszó hasábjain. A kedd és csütörtök délutánonként rendszeresen megtartott és örömmel várt klubnapjaink a megszokott békés, csendes, nyugodt hangulatban folytak. A gyakori kérdésre, hogy mivel telik el egy délután, azt szoktuk mondani: nemcsak kötünk, horgolunk és beszélgetünk, hanem még sok minden más is belefér mindennapjainkba, ami gazdag lelki és szellemi tartalmat ad együttléteinknek. Sok olyan felejthetetlen órát élünk át, ami olvasóink érdeklődésére is számot tarthat.

Április elején igen sokan voltunk ott Mezőberényben, amikor volt lelkészünket, Lázárné Skorka Katalint beiktatták az ottani német gyülekezet parókusi állásába.

Élményteli volt számunkra nagyszénáson tett látogatásunk is, ahol a helyi Keresztyén Nőegylet tagjai – Erdélyi Zoltán lelkész úr és felesége vezetésével – nagy szeretettel fogadták 20 főnyi küldöttségünket. Együtt énekeltünk és imádkoztunk, majd egy naplót ajándékoztunk nekik, hogy megörökítsék egyletük jelentős eseményeit.

Májusban 14 klubtagunk Paksra utazott, hogy részt vegyen a Déli Evangélikus Egyházkerület idei missziói napján, ahol Gáncs Péter püspök úr, Szabó Vilmos Béla paksi lelkész, két egykori orosházi igehirdető, Győri Gábor esperes és Kiss János kerületi missziói lelkész, valamint az Orosházán, Kardoskúton, Nagyszénáson és Gádoroson is munkálkodó Némethné Tóth Ildikó lelkésznő szolgált. Lélekben megerősödve tértünk haza erről a napról.

Egy nappal később ismét Nagyszénásra mentünk öt személyautóval, ahol a zsúfolásig megtelt templomban jelen voltunk az ünnepi istentiszteleten, majd a Fecske Pál jeles helyi lelkészről elnevezett Gyülekezeti Ház szentelésén. Itt Gáncs Péter püspök, valamint Ribár János esperes mellett a helyi és környékbeli lelkészek köszöntését és áldáskívánását hallgattuk meg. A közgyűlés után ismerkedtünk, beszélgettünk, falatoztunk a gazdagon megterített asztaloknál, Kis ajándékot is átadtunk a gyülekezet lelkészének, egy imádkozó kezeket ábrázoló gobelinképet.

A későbbiekben öt klubtagunk Budapestre utazott, ahol a Budapest Sportarénában jelen voltak a FIDESZ Magyar Polgári Szövetség első szövetségi gyűlésén. Egyetértettek azokkal, akik azt óhajtják, hogy a május 1-jei Európai Uniós csatlakozás után Ma-gyarországon biztonságosabb legyen mindnyájunk élete, megélhetése, hogy mindenki nyertes legyen.

Több előadás is felkeltette nyugdíjasaink érdeklődését, így figyelemmel hallgatták meg Ungváry Zsoltnak, a Magyar Demokrata című lap publicistájának okfejtését.

Szép számmal voltunk templomunk Győry-termében Bella Rózsa tanár, grafikusművész *„Jézus Krisztus ábrázolása a képzőművészetben”* című, sok érdekes szempontot felvonultató művészettörténeti előadásán.

Más műfajt képvisel az ismert orosházi világjáró, Lénárt Ferenc, aki szívesen látogatott el klubunkba és mutatta be páratlan filmjét a csángók földjén tett utazásáról. Élénk érdeklődéssel kísért előadásában elmondta, hogy a nyáron – szintén kerékpárral – Albániába készül. Tervének megvalósításához igyekeztünk némi anyagi segítséget nyújtani. (Azóta hallottuk, hogy szerencsésen megjárta ezt a nem minden veszély nélküli utat is.)

Közel áll hozzánk a már elhunyt Szalók József festőművésznek a régi vidéki életet ábrázoló piktúrája. A helyi múzeumban három hónapig tartó kiállítását többen megnézték közülünk.

Klubunk tagjai vasárnaponként a saját felekezetük (evangélikus, római katolikus, református, baptista) istentiszteletén vesznek részt, énekelnek, hallgatják az igét és az orgonaszót. Emellett szívesen járnak hangversenyekre is.

Április 23-án templomunk adott helyet az Orosházi Fúvószenekar hagyományos városalapítási koncertjének.

Május 10-én benépesült a Petőfi Művelődési Központ koncertterme, ahol a Szokolay Bálint Madrigál Kórus tavaszi hangversenyére került sor. Tucatnyian mentünk el, hiszen klubtársunk Szalag Judit (aki naplónkat gondosan vezeti) is szerepelt a kórusban. Szintén templomunk adott helyet a színvonalas „Nyárköszöntő Orgona- és Trombitahangversenynek”. Ezen Dobisz Áron orgonált és Palotai Ferenc trombitált, az áhítatot Ribár János esperes úr tartotta.

Aktívan jelen vagyunk egyházközségünk különböző alkalmain. Így figyelemmel hallgattuk egyháztörténeti emlékparkunkban Koszorús Oszkárnak Veres József esperes-lelkészre és Rédei-Ritter János tanítóra emlékező beszédét.

Ott voltunk a konfirmáció szép ünnepén, evangélikus gimnáziumunk történelmi jelentőségű első ballagásán, a Hajnal Evangélikus Óvoda tanévzáró ünnepélyén, evangélikus iskolánk tanévzáró istentiszteletén.

Június végén hálaadó istentisztelet és ünnepi közgyűlés volt az újonnan elkészült toronyóráért. Azon sokak között álltunk, akik a 10 órai beharangozásnál figyeltük az óra elindulását.

15 klubtagunk váltott jegyet a helyi Apollo moziba *A passió* című Mel Gibson-filmre. Valóban megrendültünk e drámai hatású alkotástól, amikor láttuk Jézus Krisztus kínszenvedését, hogy hogyan adta életét értünk.

Mind több klubtagunk mondja, hogy sokat jelentenek számukra ezek az összejövetelek, a szeretetben eltöltött örömteli órák. Nemcsak a mindig megünnepelt névnapokon, jeles születésnapokon (például legutóbb a mindnyájunk által tisztelt Hegedűs Sándor bácsi 89. születésnapján érezzük ezt, hanem az egyszerű hétköznapokon is. Például amikor Szabó Jánosné Piroska néni és Tóth Lenke megörvendeztettek bennünket szívhez szóló szép vallásos versek felolvasásával. Gyakori az is, hogy harmónium kísérete mellett közösen énekelünk evangélikus énekeskönyvünkből, mindnyájunk örömére.

Július 12–18-ig egyhetes szünetet tartottunk, de még előtte elindult egy 22 fős egyházi delegáció a finnországi Tamperébe. Az önköltséges utazáson öt nyugdíjasunk vett részt, akik felejthetetlen élményekkel gazdagodtak. Képeslapon küldték üdvözletüket az itthon maradottaknak.

A Fénysugár Nyugdíjas Klub sok tagja képviseltette magát a szarvasi Újtemplomban Laczki János – a közöttünk egy évig szolgáló hatodéves – lelkésszé avatásán. Ugyancsak több személyautóval voltunk Szentetornyán, ahol ünnepi istentiszteleten vettünk részt a megújult templomban, s ahol az esperes úr reménységgel indította el Laczki János segédlelkészt a szentetornyai, rákóczi-telepi és kardoskúti leánygyülekezetekbe.

Augusztus 19-én Ribár János esperes úr érdekes beszámolójának első részét tartotta meg egyhetes szép erdélyi kirándulásukról. Érdeklődéssel várjuk a folytatást.

Az augusztus 29-ei, vasárnapi tanévnyitó istentiszteletünkön öröm volt látni a gyülekezet tagjai, a szülők, nagyszülők mellett azt az 500-nál több tanulót, akik evangélikus általános iskolánkba és gimnáziumunkba járnak. ☞

Halottak napjára az örök élet fényében

Október végén, november elején – mindenszentek idején – halottak (napja) miatt országszerte óriási tömegek rohamozzák meg a temetőket, kisebb nagyobb virágkoszorúkat, gyertyákat, kerti szerszámokat cipelve, hogy rendbe tegyék a hajdan szeretett hozzátartozó sírját. Mindent megtesznek, ami fontos, de lényegtelen, csak azt az egyet nem, ami egyaránt fontos és lényeges is lenne.

A sír körüli fizikai munka fontos, de nem ez a lényeg! Fontos, hogy rendben legyen a sír, és ez a sírtulajdonos kötelessége. Fontos, mert a törvény is ezt követeli meg, de nem ez a leglényegesebb.

Mi az, ami fontos, és egyben lényeges is? Elgondolkodni a mulandóság felett! S lényeges lenne felelni arra a kérdésre, hogy nekünk, embereknek miért kell tudnunk erről a félelmetes tényről? Mert az egész teremtett világ *„hiábavalóságnak vettetett alá”* [Róm 8,20], a szerves, a szervetlen anyagvilág, az élő növény- és állatvilág teljes egészében alávetve a mulandóságnak. De csak az ember kénytelen tudatosan szembesülni ezzel a ténnyel! Mindennek oka, célja és értelme van! Ennek a ténynek is, hogy csak az embernek kell tudatosan átélnie a fájdalmát! Miért kellene egyébként tudnia, ha csak az értelmetlen semminek (megsemmisülésnek) lenne a várományosa? Az ember számára azért e fájdalmas kitüntetés, hogy elgondolkodva magába szálljon szerettei koporsója mellett vagy a halottak napi temetői kiránduláskor. Fontos a sír rendezése, de lényeges a nagy miértre Istentől értelmes választ kapni: *„Én pedig tudom, hogy az ő parancsolata örök élet.”* [Jn 12,50] – az Úr Jézus mondta ezt. Kedvenc apostola pedig ezt írta: *„Az az ígéret pedig, amelyet ő maga ígért nekünk, az örök élet.”* [1Jn 2,25] Kitől kaptuk az ígéretet? Istentől, „aki nem hazudik”, aki az „örök idők előtt” megígérte az örök életet! (1Tit 1,2)

Szabad-e Istent meghazudtolni?

Mi az, ami fontos, és mi az, ami lényeges? Átgondolni a szenvedés jelenségét az életben és a halál közelében! Értelmes embernek érdemes szembesülnie a szenvedés háromdimenziós valóságával: 1.) van fizikai szenvedés, 2.) van lelki vagy emocionális szenvedés, valamint 3.) van morális vagy erkölcsi szenvedés. Érdemes mind a háromra egy pillantást vetni.

1.) Legközismertebb jelenség, amit *fizikai fájdalom*nak nevezünk. Nem könnyű vele együtt élni és nem is mindig lehet gyorsan eloszlatni. Kétségtelen, hogy kitűnő fájdalomcsillapítók vannak, ám teljesen mégsem kerülhetjük el: minimum fog-, fej- vagy gyomorfájás szintjén ismerős az élmény. A fájdalom a korlátjainkra figyelmeztet. Arra, hogy mennyire esendőek vagyunk, mennyire hajszálon függ az életünk! Ez a tény alázatra akar tanítani minket! Alázatra Isten és ember előtt!

2.) A *lelki vagy emocionális szenvedés* lényege a negatív érzelmi élmény. Amikor úgy érezzük, hogy elhanyagolnak, kerülnek, nem szeretnek, sőt esetleg kinevetnek, megvetnek. Hatalmas érzelmi hiány ez és nagyon nagy feszültséget, fájdalmat okoz a lélekben, oly' nagyot, hogy az ilyen ember van leginkább kitéve az önkéntes halál veszélyének. Az elhagyatottság érzése nagyon rászakad a szívre. Erre nehéz gyógyszert adni, mert a szeretet és az elrejtettség érzése gyógyszerrel nehezen kreálható.

3.) Talán a legsúlyosabb szenvedés – különösen a halál közelében – ez a harmadik: a *morális vagy erkölcsi szenvedés*. Vagyis az a félelmetes lelki élmény, hogy hátha nem úgy éltem le az életemet, ahogy kellett volna. Hátha elmulasztottam teljesíteni a tőlem várt feladatokat. Erre van a híres irodalmi példa Tolsztojtól: Ivan Iljics halála. Ivan Iljics szenvedésének van egy hatalmas, kikerülhetetlen erkölcsi dimenziója: „Talán nem úgy éltem, ahogy kellett volna – hasított belé elméjébe a sejtelem.” Ettől a pillanattól kezdve „gyakorta eszébe ötlött a gondolat, hogy mindennek az az oka, hogy nem úgy élt, mint ahogy kellett volna.” Iván Iljics eleinte hevesen elutasítja ezt a képtelen gondolatot, hiszen ő egész életében csak megfelelni akart! Feletteseinek, családjának, kártyapartnereinek, környezetének, semmi más nem érdekelte, csak az, hogy megfeleljen.

Mi az, ami fontos és lényeges a sír körül, a temetőben? Legyen rendben a sír – fontos. De nagyon lényeges elgondolkodni a szenvedés kérdése felett már akkor, amikor még nincs jelen, bár nemcsak hírből ismerjük. Nem méltó az emberhez az a gondolkodásmód, hogy „ahogy lesz, úgy lesz”, hanem azért kaptunk értelmes észt, gondolkodni tudást, hogy felkészüljünk életünk menetében a szenvedés hármas dimenziójának megoldására.

Még a fizikai szenvedés összefüggésében is van felelősségünk, hiszen nem mindegy az életvitelünk, táplálkozásunk, öltözködésünk stb. Ám igazán nagy felelősségünk, amin lényeges elgondolkodni a temetőben is, a második és a harmadik esetben van.

Az érzelmi magányosságért és a belőle fakadó szenvedésért mi magunk is felelősek vagyunk, vagyis tehetünk róla. Talán nem hallottuk meg eléggé az évek sorjázásában, hogy nem csak várni, hanem adni is kell a szeretetet. Lehet, hogy többet vártunk el, mint adtunk, s így lassan elfogyott a visszajelzés lehetősége. Talán ott a sírnál kapálgatás vagy gazszaggatás közben elgondolkodhatunk azon a lényeges életszerkezeten, hogy szeretetet csak úgy kaphatunk, ha mi is – akár gondolkodás nélkül – adunk.

A morális szenvedés magját nem szívesen gondoljuk át, pedig nagyon lényeges. Temetőkerítésen innen és túl! Úgy éltem-e, ahogy kellett volna? Ott a temetőben jelen időben is feltehető a kérdés: úgy élek-e, ahogy kell? Kitérési kísérlet a következő kérdés! Ki mondja meg, hogy hogyan kell? Egyszerű. Ezért van a tízparancsolat, a hegyi beszéd, a házi táblák! Isten igéje az értelmes, tartalmas élet zsinórmértéke. S ha a jelenben szembesülünk az elrontott élettel és fájdalmasan szakad ránk annak súlya, de mégis újat ☞

☞ Szintén megelégedetten és büszkén hallgattuk szeptember 7-én azokat a fiatalokat, akik Nagy Ervinné és Nagy Ervin segédlelkészek vezetésével Őrimagyarósdon voltak táborozni. A rendhagyó bibliaórán fényképekkel illusztrált élménybeszámolót tartottak és mélyülő hitről tanúskodó bizonyságtételeket hallhattunk tőlük.

Legutóbb szeptember 12-én Nikodém Lajos baptista lelkész és felesége Szedmohradszky Zsuzsa klubtagjaink kedves meghívásának tettünk eleget, amikor többen jelen voltunk egy hálaadó istentiszteleten, ahol a nagyváradi belvárosi gyülekezet lelkipásztora és 10 tagú énekkara szolgált.

Közösségünket erősítette egy igen jól sikerült bográcsos vacsora, amit ismét Szász István és felesége, Manyika főztek nagy szeretettel.

Most, a kézirat leadása előtti napon, szeptember 14-én, kedden este pedig szalonnasütést tartottunk közel 30 fő részvételével, ami tovább erősítette a klub tagjai közötti barátságot, szeretetet.

„A jótéteményben meg ne restüljünk.” – mondja Isten igéje. Eddig 266 fáslit és 41 takarót kötöttünk a leprások megsegítésére. Ezt a szolgálatot folytatjuk tovább, mert szintén a Bibliából tudjuk: *„Boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmasságot nyernek.”*

KOSZORÚS OSZKÁRNÉ

Beszámoló a 61. érettségi találkozóról és a könyvbemutatóról

Mottó: *„Minden nemzet, amely elmúlt kora emlékeit semmivé teszi, vagy hagyja semmivé tenni, saját nemzeti életét gyilkolja meg.”* [Kölcsey F.]

Az érettségi tablók feliratának szokványos szövege: „A … iskola … évben érettségizett tanulói és tanári kara. Találkozunk … évben.” Amikor eljön az érettségit követő 5. vagy 10. év és van aki megszervezi, össze is jönnek. Sokan még 20. évi találkozót is rendeznek. Ezeken csodálkozva állapítják meg, hogy a többiek mennyire meghíztak, megkopaszodtak. A végén rendszerint azzal a szent fogadkozással búcsúznak, hogy pl. 5 év múlva „veletek, mindnyájan, ugyanitt.” Ez aztán legtöbbször soha nem teljesül.

Az orosházi M. Kir. Mezőgazdasági Középiskolában 1943-ban érettségizett (immár öreg) gazdászok, a Holecska Gyula osztályfőnökünk „legendás” osztályának tagjai sok szempontból eltértek (eltérnek) az „átlagtól”. Ők az 50. érettségi találkozót is megtartották, sőt ettől kezdve évente (június utolsó szombatján) összejöttek (összejönnek).

A fenti mottó inspirálta a „legendás” osztály történetének megírását az „Osztályfőnök úr, tisztelettel jelentem…” címmel 2002-ben, az 59. találkozóra. Miért is legendás osztály ez? Azért, mert a 36 diák közül 31 egyetemet végzett, doktori, professzori címet szerzett és 3 hősi halott lett.

Hogy hű maradjak a mottóhoz, meg kell említenem a Millenniumi dombot az alvégi temető mellett, a Bajnok utca sarkán, amelyet Csipkerózsika-álmából 1996-ban ébresztettem fel, és ennek alapján osztálytársaimmal, az öreg gazdászokkal minden évben megkoszorúzunk, így tisztelegve az ősök emléke előtt. Itt szeretnék köszönetet mondani a városi önkormányzatnak, hogy lokálpatrióta tevékenységünket támogatja.

Az 59. találkozón vetődött fel a javaslat: meg kellene írni a „fiúk” érettségi utáni élettörténetét. „Ugye, Sanyikám, ezt is megírod?” – hangzott el az inspiráló mondat. Így a 60. találkozón minden osztálytárs vagy az örök vadászmezőkre eltávozottak hozzátartozói megkapták az „Érettségi után…” című könyvet. „Ha lúd, legyen kövér!” – tartja a magyar közmondás: 2004-ben, a 61. találkozóra újabb könyvet, az „Orosháza és a nemes sághi Kiss család kortörténete” címűt tartották a kezükben az érdeklődők. Miért is írtam ezt a könyvet? Egyrészt azért, mert Orosháza történetéről mintegy 40 évvel ezelőtt jelent meg összefoglaló könyv, Nagy Gyulától, másrészt a Kiss család történetét akartam megörökíteni. Talán e könyv a történelem iránt érdeklődő fiataloknak útmutatóul, az idősebbeknek nosztalgiázásul szolgálhat. Különösen az 1900-as évektől gondoltam a fiatalokat tájékoztatni, hiszen az iskolákban ezen időkről elég keveset tanultak, gyakran a tényekkel ellenkezőket. Így új, dokumentumértékű ismereteket kaphatnak.

Szeretném hangsúlyozni a *kortörténetet*, amelyben a törökvilágtól napjainkig, az EU-hoz csatlakozásig mutatom be a fontosabb eseményeket, néhol „mesesze-rűen”. A mellékletekben, több mint kétszáz korabeli fénykép, térkép teszi szemléletessé a leírtakat, melynek révén, még inkább felidézzük a múltat.

A múltidézés során óhatatlanul feltör belőlem Sántha Kálmán 1896-osimája:

Áldás és dicsőség legyen
nevedre Égi Fölség, hogy
eddig megtartád a magyart.

A 61. találkozónkat és a vele összekapcsolt könyvbemutatót 2004. június 26-án a művelődési házban tartottuk meg. Ezen a még élő 11 „fiúból” 8 fő jelent meg családtagjaival együtt. A 3 hiányzó fiú betegség miatt volt igazoltan távol. Jelen volt a szeretve tisztelt osztályfőnökünk Holecska Gyula tanár úr leánya, a Jucika és az unoka a kis Joci is. A bemutató végén állófogadás volt, amelyen a vörös- és fehérbor Dr. Horvay Viki osztálytársunk, a „borász” pincéjéből származott.

A könyvbemutató levezetését Koszorús Oszkár helytörténész barátom nagy rutinnal végezte, a szép ünnepi beszédet Bicsánszky József az önkormányzat művelődési osztályának vezetője tartotta.

Az ünnepség után került sor a Millenniumi domb és Holecska Gyula bátyánk sírjának megkoszorúzására.

Végül a Rekreációs Központ légkondicionált Napfény éttermében, jó hangulatban zártuk a találkozót.

Végül megjegyezem, hogy mindhárom könyv megvásárolható Koszorús Oszkár könyvesboltjában.

Dr. KISS A. SÁNDOR

☞ szeretnénk kezdeni, akkor akár a temetőkapun belül, akár otthon, akár egy istentiszteleten hallhatóvá válik számunkra Jézus hí-vása. *„Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek.”* [Mt 11,28] S Jézusnál múlik a kín. Nála, vele itt az újrakezdés: *„Ezek után találkozott vele Jézus a templomban, és ezt mondta neki: »Íme, meggyógyultál, többé ne vétkezz, hogy valami rosszabb ne történjék veled.«”* [Jn 5,14] Jézus pedig ezt mondta neki: *„Én sem ítéllek el téged, menj el, és mostantól fogva többé ne vétkezz!”* [Jn 8,11]

Mindezekről érdemes a temetőben is elgondolkodni!

RIBÁR JÁNOS

SÁMUEL HÍRADÓ

Kedves Gyerekek! Elkezdődött az új tanév. A gyermek-istentiszteleteken mi is új sorozatot indítottunk. Az elkövetkezendő időszakban hétről hétre az újszülött kisbárány, Fehérke kalandjaival ismerkedhetünk meg. Azután azt is láthatjuk majd, milyen következményekkel jár az, ha egy bárányka nem hallgat a Pásztor hangjára, hanem a maga útját akarja járni. Gyertek el és ti is ismerkedjetek meg Fehérkével. Kövessétek velünk együtt megpróbáltatásai útján, míg csak vezérkossá nem „léptetik” elő. Minden vasárnap 9 órától várunk benneteket szeretettel az evangélikus templom Győry-termébe.

NAGY ERVINNÉ

Nagykárolyi múltcseppek

Fülöp Béla legújabb könyvéről

Tamási Áron, a magyarság lelkének jó ismerője írta egykoron, hogy *„az önálló erdélyi magyar irodalmat azok írhatják, akik ennek a földnek a terhét magukra veszik, akik Erdélynek bánatát sorsszerűen hordozzák, akiknek idevaló földből gyúrta Isten a szívét. Mert olyan lesz a mi irodalmunk, mint maga Erdély: fájdalommal teli, mint minden ember, pampás, mint a virágzó rét, erős mint a szikla, mélységes, mint a zúgó erdő, vadul szép, mint a zivatar, de édes, mint a madárének, jó, mint anyánk szeretete, de mindig egyedülálló, mint mi magunk."*

Ezek a gondolatok jutottak eszembe, amikor az eddigi élete 65 esztendejének nagyobbik részét közöttünk töltő, Nagykároly városából ideszármazott Fülöp Béla most megjelent munkáját elolvastam. Evangélikus gimnáziumunk óraadó tanárának 1998 karácsonya és 2003 húsvétja között írt könyve a megbélyegezettek sorsáról szól, arról az életérzésről, amit sok huszadik századi magyar átélt. Trianon után elvesztették hazájukat, idegenek lettek ott, ahol születtek, ahol őseik Árpád fejedelem óta honosak voltak.

A nagykárolyi magyar is alattvalónak született, néha ugyan reménykedett élethelyzete megváltozásában, de másodrendűségét néhány diktátum mindig tudomására hozta. A magyar nemzetiségű szerzőt a magyarországi Orosházára költözése után öt évig hivatalosan is hontalanná nyilvánították, még apja temetésére sem engedték haza, a határ másik oldalára. Olyan világ volt, hogy nem kapott beutazási engedélyt. A jogfosztottak sorsa lett az övé. Ez az életérzés hatja át a kötet minden sorát. Társaival együtt járják a világot, úgy érzik senki sem öleli őket keblére, itt is ott is megkapaszkodnak időnként, de – mint Fülöp Béla írja – gyökereik léggyökerek. Régi, dicső időkről mesélnek, II. Rákóczi Ferencről, gróf Károlyi Sándorról, Petőfiről, Adyról, hogy kibírják a hontalanságot, azt hazudják, hogy otthon vannak, pedig tudják, ők már soha nem lesznek otthon. Időről időre hazamennek oda, ahol születtek. Keresgélik a házakat, utcákat, fákat, emlékeket. Valamit tesznek, hogy ezzel is enyhítsék a lelküket nyomasztó terhet, de tudják, hogy szülőföldjük elveszett.

Felidézi gyermekkorának különös világát. Kortársaival együtt korán felismerték, hogy folyamatosan két világban élnek. Az egyik az iskola, a másik a család és a barátok famíliái. Látták a várost, Nagykárolyt, ahol a hatalmasságok igyekeztek mindent eltüntetni, ami magyar. Régi városnegyedek helyén igénytelen kockaházak épültek, a nagy vásártéren például egy otromba lakótelep, amely mára már omladozik. Pusztulás a városokban, az anyagi javakban, pusztulás a lelkekben. Fokozatosan és módszeresen munkálkodtak a város etnikai arányainak megváltoztatásán, míg aztán nem csak a Partium, hanem egész Erdély lassan elindult a nagy romlás útján.

Barátaival többször bejárták Erdélyt, nyaranta sok ezer kilométert kerekeztek, a vizek partján sátoroztak. A szerző aztán Gyulafehérvárra vonult be katonának. Megtanulta, hogy csak önmaga erejéből boldogul. Ami a legfájóbb volt neki, hogy időnként még az anyanemzet is csőcseléknek tekintette őt és magyar sorstársait.

Ők voltak a kifosztott nemzedék, általuk lett halálra ítélve egy nemzet, egy haza, egy érzés. Mint a szerző írja, eljutottak oda, sokakkal elhitették, hogy bozgorok, (hontalanok, hazátlanok) vagytok. A félelem állandó vendég lett minden háznál. A sors pecsétje rajtuk volt. Lelkük, mint a fűszálak a nehéz csizmák alatt, lehajlottak a földre. Az idegen hatalom legyilkolta Kölcsey és Kossuth szobrát is. Nemrég végre Petőfi-szobrot avattak fel Nagykárolyban, de a magyar himnuszt nem énekelhették el az ünnepségen.

Kövér múltcseppek csüngnek a cseresznyefa ágán. Zúgnak a harangok, a kalács illata lengi be a várost, érezni a kapros, tejfölös töltött káposzta hazahívó zamatát.

„Itt az ideje annak, hogy sorra vegyem a dolgokat, mert a lélek lassan készülődik, hogy ott fog majd örökkön tanyázni az Úr mellett az erdélyi hegyek fölött, a felhőkbe takarózva, hogy lásson mindent, ami ott alatta még történhet." – összegez Fülöp Béla.

Kedves Béla! Bár tudjuk, hogy a kötetedben is említett depresszióval töltött üvegkancsót szinte reménytelen kiborítani, de ne siess, van még dolgod e földi életben! Még több, hasonlóan szép kiadvánnyal örvendeztess meg bennünket!

Olvasóinknak pedig – akiket érdekelnek a magyarság sorskérdései – ajánlhatom, olvassák el ezt a lélek mélyéről jövő szomorú élményfüzért.

(Károlyi Fülöp Béla: Egy város illata, Békéscsaba, 2004, Tevan Kiadó, 87 o., 1100 Ft)

KOSZORÚS OSZKÁR

Tavasz lett

Részlet a szerzőnek az „Egy város illata" című könyvéből

Holnap lesz a Feltámadás ünnepe.

A városban megkondulnak a harangok. Harangzúgásban és kalácsillatban lebeg, lebeg a város, a kastély, és megtelnek az utcák. Templomba mennek az emberek. Milyen sokan vannak! És mennyi ismerős arc, most mindenki visszajön és eljön. Itt az egész történelem. Húsvétra elmegyünk mi is haza.

Milyen jó otthon!

Istenem, micsoda béke!

Istenem, micsoda csend.

Istenem, hát megértük ezt a Húsvétot is!

Az asztal terítve.

Barátok, rokonok, ismerősök jönnek. Mindenki eljött erre az ünnepre.

Eljött a város Jézus feltámadásának ünnepére! Megszentelték a kalácsot, s illata leng a városban.

S szól hozzánk:

„Íme, eljöttem hozzátok. Itt a kalács! Vegyétek és egyétek…"

Aztán azt mondja:

„Erősek legyetek, hiszek bennetek. Szentelt kalácsot szelünk majd, ha eljő a város ünnepe. A város lelke, illata, élete itt van a kalácsban. Vegyétek és egyétek. Jut mindenkinek!"

A kalács illatában a történelem. Ez az illat sírig köt bennünket ide, de menteni akarjuk az ünnepekkel a város illatát, amely mindig hazahív bennünket.

Isten áldása legyen rajtad, Károly, néped ne felejtse el soha a városa illatat.

KÁROLYI FÜLÖP BÉLA

REFORMÁCIÓ EMLÉKÜNNEPE

2004. október 31-én, vasárnap a reformáció ünnepe az evangélikus templomunkban:

– 10.00 órakor istentisztelet.

– 17.00 órakor: emlékünnep közösen a református gyülekezettel!

Reformáció: adjuk vissza régi fényét! Nagy szeretettel kérünk mindenkit, legyen újra ünnep a reformáció napja!

Református és Evangélikus Gyülekezetek Vezetősége

Erdély lelke: Székelyföld

Utazás 2004. július 12–17-ig

Örömteli izgalommal készültem az idén Erdélybe, mert kerek 30 esztendeje jártam ott utoljára. Tavasszal, amikor iskolánkban felvetődött az erdélyi utazás lehetősége, rögtön jelentkeztünk. Valami érdekes, meglepő vágy élt bennem, hogy újra lássam Erdélyt, mert a 30 évvel ezelőtti képek kezdtek bennem halványodni. Az emlékek érzelmi töltete nem halványodott, de a képek már igen.

Kicsit nehézkesen kezdődött a kirándulás, mert sokan visszamondták az utat. Eredetileg mintegy negyvenen lettünk volna, ez végül tizenötre csökkent. 2004. július 12-én reggel 5 órakor egy klimatizált Mercedes busszal elindultunk Kelet felé. Később kiderült, hogy a kis létszámú csoportnak is nagy előnye van. A csoport főleg pedagógusokból állt, és mi csatlakoztunk hozzájuk.

A sima, alig 10 percig tartó Gyula közeli határátlépés után máris magyar földön voltunk, azaz folytatódott a mi nagy Alföldünk, csak most éppen másféle színű zászlót lenget ott a szél. Hihetetlen és megmagyarázhatatlan: ugyanaz a táj és mégis minden más. Annak az országnak a szelleme sikeresen a maga képére és hasonlatosságára alakította az ősi magyar alföldi tájat, s aminek fel sem kellene tűnnie, azonnal szemet szúr. Nem látok zöldellő vagy sárgálló kukoricatáblákat, vagy ringó búzamezőt, csak gyep, mezőség, gaz. Szinte hihetetlen, de a határátlépés után rögtön érezni, hogy bár ez valamikor mienk volt, most ott mégis egy idegen szellem sikeresen megvetette a lábát, és amit csak lehet, kifordított önmagából.

A rövidke befelé vezető út első „S" kanyarjában egy elképesztően roskatag, összeomlás szélén álló épület látható, lepergett vakolattal, szél bontotta tetőzettel, düledező kerítéssel. A romos házat ráadásul magas gaztenger szélezi… és meglepődve néztem túlhaladtunkban, hogy a majdnem összedűlő épület mellett bolt van. Olyan volt, mint nálunk a faluban az 50–60-as években a szatócsbolt. Ez volt az első szíven ütő élményem, mintegy jelkép tolakodott a szívembe ez a romos épület, és sajnos annyira lefényképeztem lelkemmel, hogy becsukott szemmel látom, s ha ügyetlen vonalakkal is, le tudnám rajzolni. Rom és bolt. Az idegen szellem sikerét abban láttam, hogy bármerre néztem, mindenütt az ápolatlanság, a gazdátlanság jele mutatkozott. Mi, magyarok sem vagyunk valami túl rendes népség, különösen a németek néznek ránk lebiggyesztett ajakkal, amikor az utcáinkon szeméttel, gazzal vagy úthibával találkoznak. Ám a határ túlsó oldalán azonnal látni a rendetlenség szellemét: a düledező villanykarók, közülük talán egy sincs,amelyik képeslenne egyenesen állni, vagy az évtizedek óta ott felejtett, használaton kívüli vezetékek, melyek hol hasasan lógnak, hol leszakadtak, mintha láthatatlan épület számára látható villámhárítót képeznének – és ez több tíz kilométeren keresztül. A villanykarókon eltört porcelántartók, és rajtuk békésen üldögéltek a levegő szárnyasai.

Néhány falun csak átszaladtunk. A szép házak tövében megbúvó putriszerű házikók udvarában gaz, rendetlenség és meglepően sok beszélgető csoport volt látható szakadt ruhában, egyik kéz zsebben, a másikban cigi vagy sör… reggel 8 óra lehetett, megkezdődött a falu élete.

Első állomásunk Nagyvárad (Oradea). Olyan régi, hogy latin neve is van: Varadinum (előtte „Magnó") – ezt magyarosítottuk, majd persze románosították. De német neve is van: Großwardein. Egy szép nagyvárosba érkezünk, ahol a metropoliszt keltő benyomás és a tatarozatlanság karonfogva él a széles utcákon. Nagy a forgalom, reggel van még, az emberek munkába – vagy ki tudja hova – sietnek. Rengeteg az autó, régi és romokban vonagló szocialista típus (főleg Dacia), és nem sok koros és még korosabb nyugati típusú.

Pénzt váltunk, és pillanatok alatt „milliomosokká" lettünk. Vajon milyen érzés lehet milliomosnak lenni? – fordul meg a fejemben. Nekünk egy kicsit könnyebb, az ottani árak jóval alacsonyabbak, a mi pénzünk erősebb, mint a románoké.

NAGYVÁRAD

Ámulva nézem a várost, és nagy örömömre első látogatásunk a nagyváradi evangélikus gyülekezetbe vezet. Kicsi gyülekezet szép templommal. Nem csoda, hogy kevés az evangélikus, ott főleg a reformátusok arattak sikert, 1556-ban kezdődött a reformáció egy bizonyos Melius Juhász Péter vezetésével, és Debrecen is nagy hatással volt, a város – így a történelmi forrás – „elkávinistásodik" és 1660-ig teljes református uralom van a városban. Az evangélikus csak II. József türelmi rendelete idején kapnak újra életteret. A jelenlegi szép, általunk is látott templomot 1903-ban építették, és jelenleg 600 evangélikus él a városban. A segédlelkész készséggel ajtót nyitott nekünk, s beengedett bennünket a templomba, ahol rövid áhítatot tartottunk és imádkoztunk utunkért. Elbúcsúztunk és kerültünk egyet Nagyváradon. A magyar történelem nagyon jeles része tartozik ide. Szent István alapította, László király alatt pedig vár is épült. Itt élt valamikor az európai hírű magyar humanista költő Janus Pannonius, és ismerős a „Búcsú Váradtól" című elégiája.

Én elsősorban Adyra gondolok. Miután a kálvinista Debrecenben első verses kötetét nem jól fogadták, Nagyváradra ment át, szinte menekült. Nézem az utcákat, házakat, fákat, tereket – itt járt sok éven keresztül Ady Endre. Vajon ma mit szólna ehhez a román városhoz?

Az utcán román feliratok, román beszéd, román zászlók erdeje – ja igaz, nagyon jól mehet a zászlógyár fa- és vászonrészlegének, rengeteg kék-sárga-piros zászló mindenfelé. Sokmilliónyi négyzetméter kék-sárga-piros szerte az egész országban. Vállalkozásnak sem lehet rossz zászlógyárosnak lenni. Mit szólna mindehhez Ady? Mert a szobra néma, nagy dülledt szemei csak a semmibe néznek, neki már minden mindegy. Debrecent nagyon nem szerette annak idején, a mulandóság városnak nevezte, az elmaradottság jelképének tartotta, de Nagyvárad – az az igazi! A „Szabadság" című lap munkatársa lett, szakított a jogi pályával, hogy újságíró legyen, s ezért éles nyelvű publicisztikákat írt. Nagyvárad Ady kedvenc városa.

Mi csak a sok románt nézzük, halljuk: ☞

hát ennyi… a város nyüzsög, mint a hangyaboly, mi, pár magyar turista mélázunk és be-bekukkantunk egy-egy templomba. A klimatizált busz türelemmel vár, beszállunk, lelkemben mélabú, mint aki fel- és leszámol valamivel. Pedig – érzelmileg – az út neheze még ezután következik. Nagyvárad mögöttünk: Nem sokat láttunk belőle, a végső cél messzebb van.

Még nem vagyunk Erdélyben, hiszen csak a Partium (Részek) egyik fontos városát hagytuk magunk mögött, máris érzelmileg eléggé felkavarodva. Ködbe vesző magyar múlt, már csak a kísértetek jelzik hajdaniéletünket.

Királyhágó – ez lényegében Erdély kapuja. Megálltunk a busszal, mert érdemes egy pillantást vetni a szemközti hegyekre, völgyekre, és itt találkoztam először a „miccs" szagával, 12 000 leiért kínálták. Kb. 5 cm hosszú, 1-2 cm átmérőjű kolbászkaforma, de a hús szabadon rücskös, nem borítja semmilyen bél. Tipikus román étel, később volt hozzá szerencsénk a Gyilkos-tó mellett – nem is olyan rossz. Nem a micss volt a hibás abban, ha megkeseredett számban a miccsfalat.

Második jelentős állomásunk a Kalotaszeg fővárosaként emlegetett Bánffyhunyad volt, amelynek lakói – állítólag – részben tatár eredetűek. A város nagyterén áll a református templom, amit meg kellett nézni. A református templom komor, öreg, több fatornya is van, kb. a 13. században épült. A református lelkész lelkes előadást tartott a templomról, képeiről – messzi történelembe visznek vissza bennünket a templomban látható képek, a magyar történelembe. A templomhajó mennyezetén 200 táblafestmény látható. Ennek megfelelően beszél a református lelkész is, és elmondja, hogy még Petőfi is járt ott, és Kossuth temetése is szóba kerül. Azt is elmesélte a református kolléga, hogy mivel Pesten nem engedélyezték Kossuth hivatalos temetését, mert féltek a forradalomtól, ebben a református templomban – persze Kossuth holttteste nélkül – elvégezték a gyászszertartást. Búcsúzóul megemlítettem neki az orosházi Veres József lelkész és Kossuth kapcsolatát, de hát neki ismeretlen város Orosháza, és fogalma sem lehet Veres Józsefről. (Aki utódjának is tekintem magam, ha már azok között a falak között élek, ahol egykoron ő élt, és legalább egy emléktáblával ezt meg is jelöltük). Számomra kissé humoros volt, amikor az egyébként lelkes református kolléga elmesélte, hogy Petőfi ott Bánffyhunyadon letagadta volna evangélikus mivoltát és reformátusnak adta ki magát. Hát Istenem, gondolom, még a református szenteknek is maguk felé hajlik a keze.

Ám ez a megállóhely alaposan előkészítette lelkünket a további utazásra. Kolozsváron csak átrobogtunk, hiszen az eredeti terv az volt, hogy majd visszafelé állunk meg. Nem baj, hiszen így legalább megtépett szívvel érkezhettünk haza, mert amit Kolozsváron átéltem, felül-, illetve alulmúlta minden várakozásomat. Na, majd a végén, a második részben, itt csak annyit jegyzek meg, hogy feltűntek a kék-sárga-piros zászlók korábban is, de Kolozsváron nem tenger, nem erdő van zászlókból, hanem óceán ésdzsungel.

BÁNFFYHUNYAD

Még ami feltűnt már az első napon és este az íróasztal nélküli szobánkban, azt – ha térden kínlódva is – leírtam: rengeteg a félbehagyott építkezés. Mintha valamikor jobb lét is lett volna és újra gazdasági mélyrepülés következhetett. Már tető alá hozott házak, de nyílászáró nélkül, a meztelen tégla hirdeti, hogy valamikor volt pénze a gazdának, de – ki tudja miért – elfogyott. S az utakon igen gyakran látni elromlott autót, ahogy 4-5 ember köréje-föléje hajolva keresi és javítja a hibát. Nagyvárad után Bánffyhunyadon is megdöbbentett a felül- vagy alulmúlhatatlan ízléstelenség, ami az építkezést illeti. Látni kellene: palota méretű épület sok emelettel, és a kínai pagodák könnyedén hajló vonalvezetésével éktelenítve minden sarok, és milliónyi kisablak – valami rettenetes ízléstelenség. Van kész, félkész, így is, úgy is, valami borzalom. Állítólag nem magyarok, de még csak nem is románok építik ezeket, hanem több generációs degeneráció. Döbbenetes, hogy az illetékes román építészeti hatóság engedélyezi ezeket a förtelmeket.

Marosvásárhelyre nagyon szép napsütésben érkeztünk meg. Híres város. *„Vásárhelynek lelke van, s ez a lélek sugárzik…"* Kedves vagy egyik kedves íróm, Márai nem tudom, mikor mondta ezt, de azonnal felfigyeltem a városra, ahogy beérkeztünk. Sok reflexióval érkeztem: Sütő András író, akivel szemben én személy szerint óvatos vagyok. Régi emlékem Király Károly neve, talán nem sokan emlékeznek már rá, vagy lehet, senki, de én nagyon jól emlékszem a Maros megyei hajdani Kommunista Párt első titkárára, aki kommunista mivolta ellenére keményen szembe szállt a nagy Kondukátorral, mert látta (magyar) népének végzetes irtását. A kommunista román parlamentben emelte fel a szavát a múlt század 70-es éveiben a magyarság érdekében! A Szabad Európa Rádió állandóan figyelemmel kísérte Király Károly sorsát, hiszen nem lehetett tudni, hogy az őrülten románosító Ceausescu mikor tételi el láb alól.

Beugrottak ezek a régi emlékek, és az, hogy nem is olyan régen verték ki Marosvásárhely főterén az előbb emlegetett Sütő András fél szemét.

Első alkalommal csak egy órácskát töltöttünk Marosvásárhelyen, mert úgy tudtuk, hogy igyekeznünk kell Nyárádszeredára, ami székelyföldi kirándulásunk középpontja volt 1 héten keresztül. Talán egy bő félórát kellett buszoznunk, hogy megérkezzünk Nyárádszeredára mely egy hatezres lélekszámú nagyközség 20–22 km-re Marosvásárhelytől, 40–42-re Szovátától és 60-ra Segesvártól. A Nyárád völgye Erdély legsűrűbben lakott vidéke. A lakosság 85%-a magyar, minden felekezet létezik, de a reformátusok többséget képeznek. Régi templomok, szép erdők, gyönyörű dombok vannak a környéken. Itt Szeredában választották 1605-ben Bocskai Istvánt Erdély fejedelmévé a székelyek. A református templomban több mint 50 évig őrzött mellszobrát 1997. július 12-én helyezték vissza a község főterére. Ez jelzi azt, hogy Erdély szívében, Székelyföld nyugati peremén, Nyárádszeredában újból biztonság van. Persze, ki tudja? Mindenesetre nekem megható volt a szobor előtt megállni, mert a történelmi tankönyv egy kicsit

MAROSVÁSÁRHELY

☞ így életre kelt számomra. Nyárádszeredán ott álltam a Bocskai-szobor alatt, és fájó tisztelgéssel gondoltam vissza hajdani magyar történelmünkre, s arra, hogy kevésnek bizonyult a magyar és a székely himnusz imádsága. A szobor jelenleg magyar közegben áll, de ezt a bezárt közeget egy erőszakos románosítás szűkíti egyre kisebbre.

Még a messzi Nap le sem nyugodott, amikor mi már befutottunk Nyárádszeredára, a főtérre. Erőteljesen lekötötte a figyelmemet a páratlan szépségű táj, a távoli hegygerincek, hegyoldalak, lankák, völgyek látványa, és itt-ott előcsillant egy kisfalu a hegyoldal mögül, a szétszórt házak egy-egy tornyos templom körül, mint kiscsibék a tyúkanyó körül… emberek éltek ésélnek ott.

Befutottunk a főtérre, kis téblábolás és keresgélés után megérkezett a következő napok kedvence, szervezőink egyike, Csíki Sándor. A Székelytanács egyik helyi elnöke, aki tanító és írogató is, mint később megtudtuk. Meghatóan szépen énekelte útközben a székely énekeket, köztük is az emlékeimben élő „Hargitai fecskemadarat" – sajnos nekem az a két-három alkalom kevés volt, hogy az éneket megjegyezzem. Tőle hallottunk megrendítő beszámolót a marosvásárhelyi eseményekről is, ahol – mint említettem – Sütő András olyan szerencsétlenül járt.

Csíki Sándor – született székely ember, a komplikált és igazságtalan élet alakította mégis becsületes emberré. Sok kedves székely vicc jutott eszembe mellette, de közben elment a kedvem a székelyviccektől, mert egyelőre haldoklásukat láthattam. Hacsak az nem vigasztal, hogy a gyökér kiirthatatlan, de arra majd Wass Albert kapcsán szeretnék visszatérni a II. részben. Csíki Sanyi mindannyiunk jó barátja lett.

Kicsit meglepődött, hogy ilyen „korán" érkeztünk, de se baj, máris ment minden, mint a karikacsapás. Családoknál voltunk elszállásolva. A komfortfokozat most nem téma a visszaemlékezésben, hiszen elsősorban Erdély és lelke, a Székelyföld miatt mentünk oda.

Kedves embereket ismertünk meg a volt polgármester, Barna és felesége, Borika személyében. Két nap után teljesen felengedtünk egymással szemben, és megcsapott bennünket a barátság szele. Beszélgetni nem volt sok időnk, mert mi állandóan úton voltunk. Számukra kuriózum volt egy evangélikus lelkész, hiszen még azon is csodálkoztak, hogy felesége(m) lehet.

Másnap, július 13-án kora reggel vidáman kelünk, bennem a régi emlék szikrázik: nagyon szeretném látni újra a Békásszorost és emlékeimben a Gyilkos-tó, amiből megkövesedett fatörzsek állnak ki, egy kissé kócosan vagy csak rosszul fésülten. S különben a Békás-szoros az 1000 éves határ, a túloldalon már tényleg Románia van, az innensőn még nem. Vagy legalábbis nem volt soha. Smost mégis.

Az indulás vidám, derűs, de lassan elmegy az életkedvünk is, bár igyekszünk jól kitölteni az időt. Mindent lehet a jó oldaláról is nézni: még sosem volt ennyi időnk egymással beszélgetni, illetve ilyen hosszú ideig egy élettérben lenni, és a társaság valóban színvonalasan igyekezett a kínosan múló időt kitölteni. Mindennek oka a katasztrofális útviszonyok. Eddig ezt nem vettük észre, mert Nagyvárad felől Bánffyhunyadon át Marosvásárhelyre elfogadhatóan jó volt az út, sőt kitűnő. A Székelyföld ebben is más. Nagyon világos a rossz utak oka: túl sok ott a magyar, hiszen a lakosság 80–90%-a most is az. A román állam majdnem mindent teljesen érintetlenül hagyott, így az utakat is. Nem egy, hanem millió lyuk van az úton. A Mercedes busz nem mer haladni, gazdája érthetően félti, hiszen új, ez az első

GYILKOS-TÓ

külföldi útja. Közben ütött-kopott Daciák és Ladák csörömpölve hagynak el bennünket, mi maximum 30 km-es sebességgel haladunk, ezért nagyon sok óráig tart az út odafelé, és persze ugyanezzel a sebességgel visszafelé is.

Amikor már tudjuk, hogy közel a Gyilkos-tó – a táj, a hegyek szépségét szavakban nem tudom visszaadni – előkerülnek az útikönyvek, és elolvassuk hangosan, amit tudni lehet a célról. Az útikönyvben mindenféle adat van, pl. hogy a tó 1837-ben keletkezett, amikor a lezúduló hegyoldal elzárta a völgyet, és olvasható a tó mérete is: kerülete 3 km, alakja nyomtatott L, 126 ezer négyzetméter, közepes mélysége több mint 5 méter. Az „Erdély útikönyv" (Erdélyi Gondolat adta ki Székelyudvarhelyen) a helyhez kapcsolódó legendát vagy legendákat is leír, amelyek nagyon kedves és tanulságos mesék. De mint minden legenda, mélylélektani igazságokat rejtjelez ez is. Például ezt olvassuk az említett útikönyv 193. oldalán: „A monda szerint egy rablóvezér bejárt Gyergyóba. Egy vasárnap meglátta a szép Esztert, akit nyeregbe kapott, s elvágtatott a mai Gyilkos-tó vidékére. Itt megállt, lesegítette a lányt a lóról. A lány arra kérte a betyárt, hogy engedje meg, imádkozzék. Térdre borult és kérte Istent, hogy pusztítsa el a rablót is meg őt is, mert többé haza nem mehet. Az Úr meghallgatta a lány kérését, és több millió köbméter törmelék zúdult alá és odatemette a lányt is, a betyárt is." Persze vannak egyéb változatok is, mivel az útviszonyoknak köszönhetően volt időnk ezeket mind elolvasni.

Végre megérkeztünk, elénk tárult a Gyilkos-tó látványa. A fenyőerdő-maradvány most is kiállt a tóból, mint varázslatos élmény, úgy kötötte le a tó és környéke a tekintetemet. Siettem le a partjára, ahol étterem van román színvonallal, magyarul nem tudó vagy tudni nem akaró pincérekkel, akik éreztették velünk, hogy nem nagyon örülnek nekünk. Itt kóstoltam meg a miccset, és ez a román eledel nem tehet róla, hogy rossz volt a szám íze, s némi keserűség elegyült a lelkembe. Az időjárás is mostoha volt hozzánk, nem engedte, hogy száraz lábbal keljünk át a Békás-szoroson. Félelmetes a sziklatömbök és a hegyek tövében hangyányi méretben bandukolni, és közben elviselni az emberi forgalmat, autókat, de nemcsak személy, hanem méretes román teherautókat is. Emiatt óvatosnak kellett lenni, és nemcsak a szédítő magasságokat csodálhattam meg, hanem testi épségünkre is vigyázni kellett. Lehet, hogy nem volt bölcs, de a szakadó esőben mégis csak végigbaktattunk a Békás-szorosban. A ködös esőben próbáltuk kivenni az Oltárkő-csúcsot, valamint a vele szemben álló Mária-követ. Ennek a napnak a kiránduló céljánál voltunk, de az említett útviszonyok miatt nem sok időt töltöttünk itt, mert indulni kellett vissza, Nyárádszeredára.

Július 14-e a pihenésé volt, azaz rövidebb buszozást terveztünk be. Csak dél felé indultunk el, ám előtte piacon voltunk, a nyárádszeredai piacon. Rengeteg cigány, iszonyú sár, bábeli zűrzavar. A nyelv, amit hallani lehet, artikulálatlan mixtúra, keveréknyelv. Román, magyar cigány szavak kifordítva, összegombolyítva, kaotizálva. Élő állattól a legelképzelhetetlenebb kacatig minden kapható a piacon. Útitársaink közül van, aki itt talál magának olyasmit, amire már évek óta vágyott. Vásárlás után igyekszünk haza, illetve vissza a szállásra, mert nemsokára indulunk – bár rövidebb útra mint tegnap. Délutáni célunk a parajdi sóbánya és Korond.

Folytatása következik…

RIBÁR JÁNOS

Összerázó kirándulás

Egy megtisztelő, de nagyon nehéz feladatra kaptam felkérést az iskolától: írjak élménybeszámolót a tantestület erdélyi kirándulásáról. (Ha a kedves olvasó most azt kérdezi, hogy miért is nehéz az írás, akkor erre a válaszom az, hogy ha mindent leírhatnék, amit ott láttunk, akkor az egész Harangszóban csak az én írásomat olvasnák.)

Az út szervezésének végére egy kicsi, de annál lelkesebb 15 fős csapat indult el július 12-én a hajnali órákban. Első, hosszabb megállónk Nagyváradon a „Peceparti Párizsban" volt. Itt bementünk az 1812-ben épült evangélikus templomba, ahol Ribár János esperes úr rövid áhítatot tartott, majd meghallgattuk a helyi segédlelkész urat, aki beszélt a templomról és a gyülekezetről. Megnéztük a Szent László-templomot, a Városházát, a „Holdas templomot" és a Sas-palotát.

Következő megállónk a Királyhágó. 1867-ig itt húzódott a Magyarország és Erdély közötti határ. Utunkat folytatva elértünk Kalotaszeg központjába, Bánffyhunyadra. Itt megálltunk és bementünk az Árpád-kori református templomba. Sas Péter lelkész úr meghallgatása után a csoportunk szellemi táplálékul könyveket vásárolt (pl. „A politikus Kós Károly", valamint a kalotaszegi varrottasokról szóló kiadványok arattak nagy sikert). A cél felé közeledve már csak Marosvásárhelyen szakítottuk meg utunkat, s végül elértük Nyárádszeredát.

Itt már várt minket idegenvezetőnk, Csíki Sándor tanár úr, ő mutatott be minket a szállásadó családoknak. Itt egyből ízelítőt kaptunk a székely vendégszeretetből, na meg Sanyi humorából. A vendéglőben elfogyasztott közös vacsorán csak tovább fokozódott csapatunk jó kedve. Aztán a többség késő este, a kisebbség kora hajnalban nyugovóra is tért.

Másnap esős reggelre ébredtünk, ezért az előre eltervezett programon változtatva, a Bucsin-tetőn átutazva, zuhogó esőben megnéztük Közép-Európa legnagyobb és legszebb torlasztavát a Gyilkostavat és a Keleti-Kárpátok legszebb harántvölgyét, a vadregényes Békás-szorost. Itt jegyzem meg, hogy a tantestületi kirándulást azért is szerveztük, hogy jobban megismerjük egymást, hogy még jobban összerázódjék a tanári gárda. Nos, a Bucsinon átkelve a szó átvitt és valódi értelmében is jól összerázódtunk. Az út minőségére jellemző, hogy volt, amikor már 5 km/óra sebességgel is tudott menni a buszunk, és időnként megelőzött minket egy-két jó kondícióban lévő, az úthoz már hozzászokott erdei csiga is. Visszafelé megnéztük a gyergyószentmiklósi örmény katolikus templomot. Késő este értünk vissza esőtől átázva, de jókedvünkben töretlenül, szállásainkra. A következő napokban jártunk Farkaslakán, Tamási Áron emlékművénél, Korondon megtekintettük a különböző kézműves remekeket. Lementünk a parajdi sóbányába, ahol néhány órát eltöltöttünk az egészséges levegőjű hatalmas tárnákban.

Székelyudvarhely és Csíkszeredá érintésével eljutottunk a Szent Anna-tóhoz is. Udvarhelyen a főteret, míg Szeredán a csíksomlyói ferences templomot és zarándokhelyet néztük meg. A 950 méter magasan található Szent Anna-tavi kiránduláshoz hozzátartozik az a kis történet, hogy rábeszéltem Borsi Vince kollégámat, fürödjünk meg a tóban. A helyszíni hőmérsékletről annyit, hogy az ott lévő kirándulók többsége nagykabátban volt. Mutatványunkkal csodálatot vívtunk ki az emberek között, mint szent őrültekre, úgy néztek ránk. A tóból kifelé jövet, kezeimben az aljáról szedett köveket meglátva Jantos István meg is jegyezte: „Nézzétek, Patakfalvi megkezdte Erdély visszafoglalását, darabokban viszi haza!"

A hazautazás előtti napon a délelőttöt Marosvásárhely nevezetességeinek szenteltük. Megnéztük többek között a Kultúrpalotát, a Bólyai Múzeumot és a Teleki-Bólyai Könyvtárat. Szovátán megfürödtünk a Medve-tóban, melynek olyan tömény sós a vize, hogy lebegtünk benne.

Ottlétünk utolsó estéjén elérzékenyülve köszöntük meg Csíki Sándornak a felejthetetlen idegenvezetést, a megtanított nótákat és a székelységből adott leckéket.

Eljött a szombat reggel, hazaindulásunk időpontja. Búcsút intettünk Nyárádszeredának. Útközben megcsodáltuk a Tordai-hasadékot, majd egy hosszabb pihenőt tartottunk „Kincses Kolozsvárott", hogy ezen ősi magyar város főterén megtekintsük a Szent Mihály-plébániatemplomot, mellette Mátyás király lovas szobrát, majd elgyalogoltunk Mátyás király szülőházához. Végül tettünk egy sétát a Házsongárdi temetőben. Itt sikerült megtalálnunk hazánk néhány kiemelkedő személyiségének sírját: mint például Reményik Sándor, Dsida Jenő, báró Jósika Miklós, Szenczi Molnár Albert, (Misz) Tótfalusi Kis(s) Miklós, Kriza János.

Az út során kis közösségünk valóban összekovácsolódott. Mindannyian éreztük, jó döntés volt vállalkozni erre az útra, bejárni a hajdani Nagy-Magyarország csodálatos tájait, találkozni a magyarságukhoz nehéz körülmények között is ragaszkodó csupa szív emberekkel.

PATAKFALVI JÁNOS

Hallottuk

Elrendelték a népszavazást a kettős állampolgárságról. Az országgyűlés 2004. szeptember 13-án „ügydöntő népszavazást rendelt el a kettős állampolgárság ügyében". Ennek az volt az előzménye, hogy a Magyarok Világszövetsége (MVSZ) aláírásgyűjtésbe fogott a trianoni határokon kívül rekedt szenvedő magyarság érdekében, és miután több mint 200 ezer aláírás gyűlt össze, az országgyűlésnek kötelessége volt szavazásra bocsátania a kérdést. Örömteli, hogy „az országgyűlés egyhangú szavazással" rendelte el a referendumot, ezt igazán teljessé már csak az tenné, ha a magyar nemzet is egyhangú és egyöntetű akarattal fordulna azok felé, akiket a kegyetlen és igazságtalan Trianon kirekesztett a magyar hazából. Nem tudom elképzelni azt a magyar embert, aki ne érezne együtt azokkal a magyarokkal, akiket pl. Szerbiában aláztak vagy vertek meg az utóbbi hónapokban, években, vagy azokkal, akik Erdélyben, Felvidéken gyötrődnek anyanyelvük, magyarságuk megőrzésével.

Egyetlen egy anyaország sem taszíthatja el a gyermekeit semmilyen körülmények között, így ezt a kérdést nem is szavazással, hanem közfelkiáltással és egyhangúlag kellene megoldani. Természetesen erre nincs mód, de tudnunk kell, hogy ez a döntésünk valamilyen képet fog rólunk adni a nagyvilág nemzetei számára! Bizony az anyaország, azaz Magyarország lelkiségéről van szó e kérdésnek a mély hátterében! Érdekes és tanulságos bizonyítvány lesz ez… Vajon milyen bizonyítványt állítunk ki magunkról?

RIBÁR JÁNOS

Jussomat ne vitassátok!

Édes testvéreim, mind, akik vagytok erdélyi szomorúságban, álljatok közel hozzám, adjátok a kezeteket, és legyetek jók, mert nagyon fáj a szívem.

Így. Nézzetek a szemembe, s ha látjátok benne a tengersok fájdalmat, akkor hallgassátok meg szavamat szeretettel. Aki pedig mégsem akar ügyet vetni rám, azt erővel kényszerítem, mert közös keserűség az én mondanivalóm. Veletek együtt Erdélynek szótalan fájdalmában születtem, de azok közül való vagyok, akik testüknek melegét odaadják a Hargita füvének.

Jussomat ne vitassátok, mert az én szavam a székelyek bajától nyerte hatalmát. Inkább fájjon nektek is a szó, és az igazságot, amit itt mondok, bajban, örömben panasz nélkül hordozzátok. És ne rejtsétek el a szíveteket, mert én Istennek meghagyása szerint a vállaimon hozom elétek e kicsi népnek a terhét. Mert én reszketve és fanatikusan keresem a világ szívének ajtaját, és egy jó szóért, amit adtok a székelyeknek, leborulok előttetek. Ó, hallgassatok meg mind, akik bánatosak vagy jókedvűek vagytok, mert én barázdáról barázdára jártam és sírással szedtem ki a rögök alól a fájdalmat, hogy dolgos fajomnak és minden éhezőnek kenyeret tudjon teremni a föld. Én a szántóvetők kezét megcsókoltam, és nem lettem megalázott tőle, hanem erős és jó mindenek felett. Aki közületek velem együtt ezt megcselekszi, megáldja és örömét megtartja az Isten.

Soha ne felejtsétek, hogy hátatok megett gondokkal, bajokkal megrakodva, árvasághoz hozzászokva, félmillió székely áll, kiknek térden állva kéne napestig hálálkodnotok: mert oly sok száz esztendeje nap nap után cselekszenek: hőségben, zivatarban, jó és rossz időben, örökké kezükben tartják a munkát és félelmes hittel termésre kényszerítik a sovány földet. Olyan árván, szegényen és számba se véve, mint a székely, még csodaképpen sem élhetne senki. És mégis a világ jó szándéka nélkül hajlik meg munkában a háta. És mégis tele van rakva nagy bűnökkel ellene az idő. És mégis gondolkoztok, szívetekre ölelni és tenyereteken hordozni. És mégis minden igazság szégyenére lehajtatlan fejjel álltok előtte vagy elmentek mellette, és jóságát meg nem köszönitek…

Hát nincsenek áldott, igaz emberek, akik ne hagyják tovább nőni a történelem szörnyű bűnét? Hát nincsen, aki jutalmat javasoljon olyan embernek, aki előbb másnak ad a kevés kenyeréből, aki időtlen idők óta megvédi a mások házát, gyermekét és minden kincsét? Mert a székely tüzéhez hívja az idegent, és saját melegét is odaadná.

És kérdem: állanátok-e az ítélet elé?

Én a félmillió székely bánatának tetejébe állok. De amit onnan mondok, értelmét örökre eltegyétek, és rajta éjjel-nappal gondolkozzatok.

Vigyázzatok, mert kenyereteknek a fele a földben marad, ha bűnötök miatt szántás közben elesik a székely. Vigyázzatok, mert nem marad sas a sziklán, virág a réten, jóakarat a földben, ha mulasztásotok miatt hite, ereje meggyengül e négy vármegyének. Azért ismét mondom: gondolkozzék, akinek hatalma van, hajoljon meg az úr, és verje mellét a vétkező ember, mert máris könnyel, verejtékkel és saját vérével gyógyítja a székely az ő meghasadt szívét. És vigyázzatok még egyszer, mert ha kinek-kinek érdeme szerint meg nem fizettek, jutalmatokért sírni fogtok, és erőtök elvész a számonkérés idején.

Aki pedig magyar, annak kétszer szólok, hogy míg a világ, megérje szavammal.

Én az éhes emberért dolgoztam, amikor az apám ekéje elől kosárba szedtem a követ. Jutalmam az volt, hogy sok igazságra magamtól rájöttem. Láttam, amikor a madár leszáll a földre és megcsókolja a virágot. Láttam sok szótalan székelyt, akik mind kereszttel a hátukon szántják a földet. Láttam hajnalonkint a Küküllőbe hullott három csillagot, amit a szívükből kiszakasztva a hunok küldenek nekünk az égből.

De kérdem: hányan vagytok, akik áhítattal állotok meg a virágot csókoló madár előtt, akik levennétek a szántóvető székely válláról a keresztet, akik éhesen is megőriznétek a Küküllőbe hullott három csillagot? Hányan vagytok jók, tiszta szívűek? Hányan vagytok igazak, bátrak? Hányan vagytok, akik sírásom miatt elszomorodtok, akik kezemet szeretettel megfogjátok? És hányan vagytok, akik engemet, egy erős hitű, csodálatosan jó és fájdalmas faj gyermekét visszaöleltek?

Akárhányan, de szálljon rátok minden áldás! Hajnalonkint szebbé váljon álmotok és szemetekkel lássátok a virág nyílását, hogy annál több kedvetek legyen. Minden jókkal együtt a búzával annyi öröm nőjön nektek, hogy azzal megérjétek esztendőről esztendőre.

És rátok bízom az itt maradó kincseket: a virágot csókoló madarat, a szántóvető embert, s a Küküllőbe hulló három csillagot. És ezeknek a mélyén az erdélyi szépséget, a magyar jóságot és a történelem erejét.

És újra könyörgök nektek: adjátok a kezeteket, mert nagyon fája szívem. Csak arra kérlek, hogy ne bántsátok a székely embert, hanem szeretettel vezessétek a jövőbe, mert ha ezt teszitek, Isten előtt mondom, hogy örömetek nagy lesz a jutalmazás idején.

Végezetül mutatom nektek a szívemet és megölellek mindegyitek. És elmegyek szomorúan, mint a madár ősszel.

TAMÁSI ÁRON

Finnország, te csoda! 2004. június 28. és július 5. között csodálatos élményt élhetett át evangélikus egyházközségünk delegációja Tampere-Härmälében, az ottani evangélikus gyülekezet vendégeként. A 23 fős csoportot most is teljes ellátásban részesítették a finn vendéglátók, az odautazóknak „csak" a közlekedést: a buszt, illetve a repülőjegyet kellett fizetniük. Új volt, hogy régi barátunk, Sakari Suutala lelkész nyugdíjba ment, ám ennek ellenére (feleségével együtt) szívesen volt velünk egész idő alatt. Az utód, Antero Eskolin esperes-lelkész is nagy nyitottsággal és testvéri szeretettel fordult a magyar csoport felé, és jó érzékkel segítette a nagyszerű hangulat megteremtését. Ebben segítségére volt munkatársa, Päivi Repo lelkésznő is, aki már járt Orosházán, az előző finn csoporttal. Most elsősorban Tamperét és környékét „jártuk" be, s ebbe beletartozott egy hosszú hajóút is Hämeenlinnából Tamperébe, de közben megálltunk Visavuoriban, ahol neves finn művészek klasszikus stílusú szobrait tekintettük meg. Kiemelendő művészi élmény volt a Serlachius Szépművészeti Múzeum: festmények és szobrok csodálatos világa tárta elénk az emberi lélek, fantázia alkotóerejét. Két év múlva a finn testvérek látogatnak meg minket. A tolmácsolásban segítségünkre volt Révész Rita finn ösztöndíjas testvérünk és Szemenyei Sándor, aki már sok éve tamperei lakos (ott alapított családot). Örömmel ismertük meg szép új otthonát, aminek a felszentelésére is ekkor került sor. *(RJ)*

Adjátok vissza a hegyeimet!

Nyitórészlet

Urak, akik a világ dolgait igazítjátok: adjátok vissza a hegyeimet!

Bevallom őszintén: nem érdekel sem a politikátok, sem a világnézeti kérdéseitek, sem nagyszabású elgondolásaitok, melyekkel az embermilliók sorsát rendezni kívánjátok. Nem érdekelnek az embermilliók sem. Egy érdekel csupán: adjátok vissza a hegyeimet!

Mert bármit is mondjanak a tudósok, a fiskálisok és a katonák: azok a hegyek az enyimek. Mint ahogy én is hozzájok tartozom attól a perctől kezdve, hogy megszülettem a lábok alatt, abban a kis házban, s ők benéztek hozzám az ablakon. Nem a telekkönyv szerint voltak az enyimek, az igaz. De enyimek voltak Isten rendelése szerint, azáltal, hogy ott születtem, s ott lettem emberré. Adjátok vissza a hegyeimet!

Nézzétek, urak: idestova ötven esztendeje már, hogy belerángattatok ebbe a játékba. Játszottatok az én bőrömön háborút és országosztást, ide-oda ajándékozgattatok engem, s a hegyeimet, mint ahogy gyermekek ajándékozzák a játékszereket egymásnak. S én ötven esztendeig engedelmesen játszottam nektek mindent, amit csak parancsoltatok: kisebbségi sorsot, megaláztatást és elnyomatást, üldöztetést nyelvem és fajtám miatt, fölszabadulást és katonásdit. Játszottam háborút. Lelkesedést és halálfélelmet, rámenős bátorságot és fejvesztett menekülést, játszottam kétségbeesést, fájdalmat, dühöt, elvesztett háborút. Játszottam elvesztett otthont és elvesztett családot, csikorgó fogú bosszúvágyat és hadifogságot, játszottam hontalan bujdosást, magányos, kóborló farkassorsot az emberi rengetegben… urak, nekem elég volt. Én nem játszom tovább. Adjátok vissza a hegyeimet! Ne mondjátok, hogy keressek magamnak máshol helyet a világban, mert nincsen ennek a világnak helye, ami az enyém volna azon az egyen kívül. Ne mondjátok, hogy befogadtok ebbe vagy abba az országba, mert nincsen nekem azokban az országokban semmi keresnivalóm. Ne mondjátok, hogy lelek magamnak hegyet a Kordillerrákban, vagy a Sierra Nevadán: mert a más hegyei azok, nem az enyimek. Az én számomra nincs szépségük és nincs békességük azoknak a hegyeknek. Adjátok vissza az én hegyeimet!

És azt se mondjátok, hogy nem én vagyok az egyetlen, akinek ez a sorsa, mert milliók váltak földönfutókká játékaitok során, és én csak egy vagyok a milliók közül. Számomra nem vigasztalás, hogy millióknak fáj ugyanaz, ami nekem. Magamnak fáj, ami bennem fáj. Adjátok vissza a hegyeimet!

Ne mondjátok azt sem, hogy van, aki többet vesztett, senki sem vesztett annyit, mint én. Nekem nem volt palotám, amit fölépíthetnétek valahol a föld másik oldalán. Nekem nem volt vagyonom, amit bankjaitok visszafizethetnének, ha megszállná őket a jótékonyság láza. Állásom sem volt, hivatalom sem, ami helyett újat adhatnátok. Nekem semmim sem volt, csak a hegyeim, s egy asszony, akit szerettem. S ez a kettő együtt többet ért, mint a világ valamennyi palotája, vagyona és hivatala. Senki sem vesztett ebben a játékban annyit, mint én. Adjátok vissza a hegyeimet!

Urak, én alázatosan elhiszem, hogy nagyok vagytok és hatalmasok. Hogy kisujjatok egyetlen mozdulatára milliók halnak meg, országok cserélnek gazdát és földrészek süllyednek el a tengerek mélységeibe. De mindezeken túl hinni szeretném azt is, hogy tisztelitek az igazságot és a törvényt, amit Isten a világnak adott, és hogy a szívetekben jó szándék szűri át még a kisujjatok mozdulatát is. De ezt csak akkor hihetem el, ha eltörlitek a rontást, ami játékaitok nyomán erre a világra rászabadult, és visszaadjátok a hegyeimet.

… Urak, elmondom nektek az életemet. A játékot, amit játszanom kellett, mert így írtátok meg számomra a szerepet. Nem egyik vagy másik közületek, nem ez vagy amaz. Ennek a szerepnek a megírásában nincsen közöttetek bűnösebb és bűntelenebb. Mind együtt vagytok felelősek ezért a rettenetes játékért. Valamennyien, kik a világ dolgait intéztétek, határokon és drótsövényeken és világrészeken innen és túl.

Elvettétek a hegyeimet. S az életemet elrontottátok, mint ahogy a vásott gyermek elrontja a játékszert, amit már megunt, s aztán szemétre löki.

WASS ALBERT

HALOTTAK NAPJA

Idén is a szokott módon, helyen és időben tartjuk meg a temetői istentiszteleteket. Az alvégi és a felvégi temetőkben november 1-jén, hétfőn 14 órakor. Mindkét helyen a RAVATALOZÓNÁL (rossz idő esetén benn) kerül sor alkalmainkra.

Reflexiók az „Orosháza…" című könyvről

Kedves Olvasók! Engedtessék meg nekem, hogy unokanagybátyám, Dr. Kiss A. Sándor professzor „Orosháza és a nemes sághi Kiss család kortörténete" című könyvéről megírjam benyomásaimat, amelyeket olvasása váltott ki.

Elöljáróban köszönöm nagybátyámnak, Sándor bácsinak, hogy könyve révén részletesen megismerteti Orosháza és a családunk történetét a török világtól az EU-csatlakozásig. A háború utáni, azaz az én korosztályom vajmi keveset és azt is elferdítve tanult a múltról, a két világháborúról és az akkor ellenforradalomnak nevezett, '56-os szabadságharcról. Sándor bácsi tárgyilagos visszafogottsággal ír nemcsak a múltról, hanem az EU-csatlakozásról is, hogy szavaival éljek: „nem olyan szép ám a menyasszony, mint amilyennek mutatják". Viszont ahogy a menyasszonyt is elfogadják olyannak, amilyen, mi is kénytelenek vagyunk elfogadni az EU-t olyannak, amilyen. Ugyanis „aki kilóg a sorból, az biztosan lemarad, de a sorban lét sem biztosíték semmire." Ezeket a mondatokat nem szabad figyelmen kívül hagyni, sőt kritikusan szem előtt kell, hogy legyenek.

Sándor bácsi és a könyv révén sikerült az ismeretség az argentínai rokonsággal, „Ferkó"-val (Dr. F. A. Jorge Kiss) a kapcsolatot felvennem. A könyvet ő is megkapta, és E-mailben (elektronikus levélben) azt írta, az argentínai magyar barátaik is hálásak, hogy az ott kevésbé ismert török világról, a háborúkról és a politikai üldöztetésről, továbbá az '56-os szabadságharcról tárgyilagos ismertetést kaptak. Persze annak is örülnek, hogy róluk, a távolba szakadt magyar rokonokról is szép ismertetés van a könyvben.

Kedves Sándor bácsi! Ismételten köszönöm, hogy könyveden keresztül dokumentumszerűen megismerhettem nemcsak Orosháza és a családunk, hanem az egész magyarság igaz történetét. Sajnos a dokumentumértékű 206 darab fénykép, térkép minősége némi kívánnivalót hagy maga után.

Dr. KISS ISTVÁN
Szeged

Otthon, Erdélyben koravénen

Találkozásaim „másként gondolkodó” mai fiatalokkal

Ó, ezek a mai fiatalok! Állandóan a szórakozáson jár az eszük. Nem kell nekik csak a diszkó. S egész nap verik a számítógépet. Biliárdoznak, tévéznek, videóznak. Cigi, könnyűzene, pia. Egyéb nem is nagyon érdekli őket. Bezzeg a mi időnkben! – Valahogy ilyenformán vélekedik mostanság az idősebb generáció egy része az éppen felnövekedő ifjú nemzedékről. Legalábbis annak nagyobbik feléről. De vajon valóban ilyenek a mai fiatalok? Biztosan állítom, hogy nem. Mert én valóban találkoztam mostanában teljesen másként gondolkodó, szépreményű ifjakkal, feltörekvő erdélyi magyar fiatalokkal.

Első ilyen találkozásom egy RMDSZ-kampánygyűlésen volt. Egyetemet végzett, friss diplomás, szerény volt tanítványom vett bátorságot, hogy kérdést intézzen megyei RMDSZ-elnökünk őfelségéhez. Szépen, érthetően kifejtette: „Ő megérti, hogy vannak ellentétek az erdélyi magyarság két tábora között. Azt is elfogadja, hogy van, ki Kovács László tenyeréből eszik, és van, ki Orbán Viktorral parolázik. De ki foglalkozik Erdélyben mostanság komolyan a magyar fiatalsággal? Mert ameddig a „szülők” veszekednek vagy netán verekednek, anyátlan üvölt a gyermek. Mert nincs lakása, nincs munkahelye, nem tud otthont teremteni magának és utódainak. És rettentően örvend annak, hogy egy vásárhelyi magyar szenátor több millió lejt kap borítékban születésnapjára iskoláskorú gyermekeitől, de mi lesz velük, az egyszerű, szegény sorsú erdélyi magyar fiatalokkal. Akiknek a szülei nem képviselők, pártelnökök, ügyeskedők.” A válasz valahogy ekképpen hangzott: „Bezzeg a mi időnkben! Mi megküzdöttünk minden betevő falatért. De a mai fiatalok nem képesek korán kelni, nem akarnak dolgozni, s bárokban füstölnek reggeltől estig.” Én azért megkockáztatom: nem minden hazai fiatal ilyen. És ez nem lehet jövőkép. Főleg egy olyan párt részéről, amelyik az erdélyi magyarság kizárólagos képviselőjének kiáltja ki magát. Nem és nem, elvtársak és urak. Bizton állítom, higgyék el, én tényleg találkoztam mostanában szorgalmas, jóravaló, becsületes erdélyországi székely-magyar fiatalokkal.

Egyetemet végeztek, aztán elhúztak innen, mint a darvak ősszel. Elmentek oda, ahol nem kioktatják őket, nem foghegyről beszélnek velük, hanem munkahelyeket teremtenek számukra. És ahol otthont építhetnek. Mert Tamási Áron gyönyörű sorait ők is lelkükbe zárták egy életre, hogy: „azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne”. És meg is teremtik maguknak az otthont ott, ahol esélyt kapnak erre. Lehet, nem lesz benne úszómedence, lehet, nem lubickol benne krokodilus, mint a vásárhelyi sztárszenátor „bazinjában”, de otthon lesz. Édes otthon, ahol tisztességesen éldegélhet egy kis család. Közben imádják Erdélyt, szeretik ezt a földet, de hazaszeretetből nem tudnak megélni. Rég figyelik és sajnálják drága jó szüleiket. Akik egy életet ledolgoztak és most reszketve számolgatják, vajon megérik-e a nyugdíjas kort? Megalázó keresetükből éppen csak fenntartják magukat. Közben semmire se mennek. Kifizetik a havi gázt, villanyt, közfogyasztást és várják a következő hónapi bérüket. És remegnek, nehogy betegség érje őket. Mert a gyógyszer, az orvosi kezelés felemészt mindent. Fáradtak, csalódottak, depressziósak. Rosszkor születtek. Nem tudnak most a nyugdíj előtt hirtelen váltani, könyökölni. Ezért nem teremthetnek gyermekeiknek se megélhetést maguk mellett. Akik nem jó szántukból repülnek ki innen. Nem is azért, hogy úszómeden céjük legyen. Csak azért, hogy valahol tisztességesen élhessenek és otthont teremthessenek maguknak. Mert biztosan tudom, a mai fiatalok pont olyanok, mint amilyenek mi voltunk annak idején. Ambíciósak, életrevalók, tettre készek. Én legalábbis gyakran találkozom mostanában ilyen beállítottságú, felelősen gondolkodó, szépreményű erdélyi magyar fiatalokkal.

Nemrég meghívtak nyárádszentmártoni konferenciájukra. Nagyon megtisztelt invitációjuk. Meghatódva, kíváncsian mentem közéjük. A buszon arrafelé kinn tanuló volt diákommal csevegtem ráérősen. Meglepően jól ismerte a hazai politikai helyzetet. Ugyanazt mondta, amit a nyárádszeredai kérdező a kampánygyűlésen. Ameddig nem róluk szól ez az egész felhajtás, ameddig nem az ők jobb megélhetéséért küzd az erdélyi magyar politikusok hada, addig nem jön haza. Nem bírja nézni, hogy ő friss diplomával nem talál munkahelyet, de mások surmón habzsolják az életet. Mert apuka érdekképviseletet „vállalt” Bukarestben, vagy mert állást kapott valamelyik hűségintézményben, esetleg csatlósszervezetben. Az unitárius ifjak találkozója a több mint 700 éves Árpád-kori műemléktemplomban kezdődött. Megtelt szépen az ősi, szent hajléktáborozni, ismerkedni, együtt gondolkodni vágyó unitárius és más vallású hajadon lányokkal, fiatalemberekkel, akiket az Isten saját képére teremtett. Szépnek, jónak, tisztának. Mert, ahogy köszöntő beszédében a püspök úr kifejtette, az Isten jó és tiszta. Ezért teremtményei is minden bizonnyal ilyenek. Hisz saját hasonmásának adott testet, aztán lehelt belé lelket a Nagy Teremtő. És a lélek nem más, mint maga a szeretet. Mely áthat mindenkit és mindent.

Ez a szeretet hatotta át a kicsi templomba összegyűlt erdélyi magyar másként gondolkodó fiatalok lelkét is az üdvözlő beszédek sora alatt. Mert a helyi unitárius lelkipásztor, a VET kolozsvári főtitkára és az ifjúsági találkozó főszervezője egyaránt szívhez szólóan beszélt az egybegyűltekhez. Akik minden bizonnyal pont olyanok, mint amilyenek mi voltunk ifjúkorunkban egykoron.

Csak biztatni kell őket. Lelket kell lehelni beléjük. És szeretetet. Ahogy a püspökük tette…

CSÍKI SÁNDOR
Nyárádszereda (Székelyföld)

EGYHÁZMEGYEI CSENDESNAP

Október 16-án, szombaton délelőtt 9 órai kezdettel az orosházi evangélikus gyülekezet vendége lesz az egyházmegye összes gyülekezetének képviselője! LEGYÜNK JÓ HÁZIGAZDÁK!
Vendég-igehirdetőnk témája: Árral szemben!
Menetrend: kezdő áhítat, előadás, ifjúsági koncert és befejező istentisztelet!
Hordozzuk imádságban idei evangelizációnkat! Erős vár a mi Istenünk!

Testvéri szeretettel:

JANTOS ISTVÁN
egyházközségi felügyelő

KOSZORÚS OSZKÁR
egyházmegyei felügyelő

RIBÁR JÁNOS
ig. lelkész/esperes

Szeptemberi beköszöntő

Szeretettel tájékoztatjuk a Testvéreket óvodánk tanév eleji örömeiről.
Az idei tanévet több mint 150 gyermekkel kezdtük el. Hat csoportszobában, megújult környezetben tudtuk fogadni őket. Nyáron sikerült a csoportszobák berendezéseit részben felújítani, illetve a régi bútorok, fektetők egy része helyett újakat venni. A tiszta, esztétikus környezet biztosítása érdekében új játszószőnyegeket, függönyöket is vásároltunk. Ezek a beszerzések a sok éve használt, tönkrement bútorok, textíliák indokolt cseréjét jelentették.
Nyáron igyekeztünk az udvari játszóhelyeket az európai követelményeknek megfelelően felújítani, illetve a régi hintákat lecserélni. Az új játékok fából vannak, nagyon esztétikusak, biztonságosak, hála Németh Béla presbiter testvérünknek és munkatársainak.
A gondos készülődés során szomorúságunk is adódott, a meglévő lapos tető szigetelése – mint ahogy eddig is – kb. 8 év után tönkrement, így az emelet több helyen beázott.
Örömünkre a segítség azért hamar megérkezett. Ribár esperes úr azonnal segítséget kért püspökünktől, így a tetemes összegű, közel 800 ezer Ft-os felújítási munkákat elvégeztethettük. Ezúton is köszönjük a gyors intézkedést.
Jó lenne, ha az elkövetkező években – akárcsak iskolánkra – óvodánkra is tető kerülhetne, természetesen beépítéssel, így végleg megoldódna a lapos tető miatti visszatérő probléma. Ezt a kérést egyházközségünk is évek óta „napirenden tartja", így reménykedünk abban, hogy mi is sorra kerülünk az egyházi felújítások során.
Az idén két új fiatal kolléganőt is köszönthetünk nevelőtestületünkben. Nagy lelkesedéssel kapcsolódtak be óvodánk szakmai munkájába.
Folytatjuk az ortenburgi gyülekezettel és az ottani óvodával való kapcsolat további építését. Október 14-én 4 napos látogatásra várnak bennünket. Az óvoda életét tanulmányozzuk és a gyülekezet reformációi ünnepén veszünk majd részt.
Tanév elején – mint sok év óta – ismét Urunk kezébe tesszük le életünket, szolgálatunkat, kérve áldását reánk. Ugyanígy kérjük Isten áldását minden kedves testvérünk életére is.

RÉVÉSZNÉ TÓTH ERZSÉBET
óvodavezető

Elhunyt Dr. Tóth Erzsébet

Közlemény Dr. Kiss A. Sándor kérésére

Mottó:
Sok beteget meggyógyítottam. Most elmegyek a Teremtőmhöz, hogy megköszönjem ezt a nekem adott tudományt.

Dr. Tóth Erzsébet, ny. belgyógyász főorvos, a kiváló orvos 2004. szeptember 3-án, életének 73. évében visszaadta nemes lelkét Teremtőjének. A doktornő 1961-ben jött Orosházára és itt lett orosházivá, szeretett betegei körében. Sokan ismerték. Éjjel-nappal betegeit szolgálta. Így találkozott második férjével, özvegy Dr. Kiss A. Sándor professzorral, mivel édesanyjának konstans háziorvosa volt. Férjével közös magnéziumterápiás kutatása révén több külföldi szimpóziumon számoltak be eredményes, újszerű gyógyítási sikerükről, így Baden-Badenben is nagy elismerést arattak.

Az orvoslást hivatásnak tekintette és nem foglalkozásnak. Különösen az idős betegeit gyógyította nagy szeretettel és türelemmel. Így több páciense megérte a 90–100 évet is. Dr. Kiss presbiter testvérünket, a férjét is háromszor mentette meg (infarktus, rák) betegségei időbeni felismerése és gyógyítása révén. Tibor fiának január 3-ai halálát, bár mint mondta: agyilag feldolgozta, de a szíve nem. Így ez a bánat őrölte és váltotta ki az agyi stroke-ot (e. sztrók), amitől május 1-jén éjjel fél oldala megbénult. A szentesi és a szegedi kórházak szakszerű kezelése hatására újra megtanult járni. A kórházakban nemcsak férje és unokája, hanem volt betegei és munkatársai is meglátogatták, ami új erővel töltötte fel. Köszönet nekik.

Augusztus közepén már újból lakásán volt, ahol férje gondos ápolása révén annyira javult, hogy a katasztrófa előtti napokban az egyik régi betege könyörgésére, bár fél kézzel, de újra gyógyított. A halála előtti napon férjével még együtt sétáltak az udvaron, de este, 10 óra tájban rosszul lett. A kihívott ügyeletes orvosnak maga mondta el a tüdővizenyő diagnózisát és a szükséges kezelést. Így a szakszerű beavatkozás révén harmadára csökkent a tüdő vízzel való „elárasztása". Mentő, rohammentő, infúzió, oxigénpalackos lélegeztetés és irány a kórház belgyógyászati osztálya. A mentőkocsiba való betételekor, érezve, szinte tudva, hogy hamarosan meg kell jelennie Teremtője előtt, így szólt: „Sándorom! Úgy nézz rám, hogy most látsz utoljára". Igaza lett, a diagnózisa most is bevált. A kórházban szeptember 3-án, hajnali 5 órakor visszaszállt lelke az Úrhoz.

Szorgalmas és istenfélő élete, íme, véget ért. Bibliája most is az éjjeliszekrényén várja, hogy kinyissa.

Ezen áldásos életről való megemlékezés záruljon Gárdonyi Géza soraival:

Miatyánk Isten, mindeneknek Atyja,
Kihez hajlunk, mint fű a Nap felé!
Az én szívemet kétség nem szorongatja,
A halál nékem nem fekete börtön,
Nem fájlaló, nem is rút, semmiképpen.
Egy ajtó bezárul itt lenn a Földön,
Egy ajtó kinyílik fenn az Égen.

Isten Krisztusban adott, bűnt megbocsátó kegyelmében bizakodva hálát adunk mindazért, amit általa kaptak szerettei és betegei, őt pedig gyógyítsa meg az örök üdvösségre a Legnagyobb Orvos! Az itt maradóknak, az emlékező férjnek is, Isten adjon szép mennyei kilátást, s megvigasztalódott reményt az örök üdvösségre.

Isten velünk, viszontlátásra…

Konfirmáció

Szeretettel tesszük közhírré, hogy 2004. november 6-án, szombaton délelőtt 9 órai kezdettel találkoznak először a következő esztendő konfirmandusai. Kérjük a keresztszülőket, szülőket, nagyszülőket, tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy keresztgyermekeik, gyermekeik vagy unokáik eljuthassanak a konfirmációi felkészülésre, s megismerhessék az Úr Jézus Krisztus megváltó szeretetét és az egyház élő hitű tagjai lehessenek.
Pusztán a lelkészek fáradozása ebben az esetben kevésnek bizonyul, nagy szükség van a keresztszülők, szülők, nagyszülők lelki segítségére is, hogy a fiatalok élő példák segítségével éljék át a Krisztusba vetett hit fontosságát.

TALENTUMOK – Hírek iskolánk életéből

Egy új tanév kezdetén

„Az Isten országa közöttetek van." [Lk 17,21]

Iskolánk közössége nevében a tanév igéjével köszöntök minden kedves olvasót. Ezúttal is közösen választottuk az igét, mely többek szerint jó választás volt. Nyilvánvalóan azért jó, mert nem véletlenszerű, hanem – mint annyi minden iskolai életünkben – Istentől való, Tőle kapott üzenet. Ő tudja, hogy ebben a tanévben mire van leginkább szükségünk.
Felhívás és biztatás egyben ez az ige. Felhívás, sőt feddés azért, hogy vegyük már észre, ne keresgéljük vakon és kétségbeesetten, hogy merre van Isten, hol van az Ő országa. Csak rajtunk múlik, hogy észrevegyük, hogy elmondhassuk, igenis közöttünk van. Azután mutassuk meg a keresőknek, és mondjuk el nekik is: Gyertek el közénk, ide a mi iskolánkba, itt megtaláljátok Isten országát.
Tudjuk, érezzük a nagy felelősséget és feladatot: iskolai közösségünknek úgy kell élni, szolgálatot teljesíteni, hogy a fenti hívogatás hiteles legyen. Arra törekszünk, azt szeretnénk, hogy látszódjék meg iskolánkon, annak közösségén mindaz, mit az év igéjében feladatul kaptunk.
Nem csak nehéz feladat elé állít, de biztat is az ige azzal, hogy földi embernek is el lehet érni, hogy Isten országát itt, egymás közt megteremtsük. Biztatás arra, hogy próbálkozzunk, igyekezzünk, akkor bizonyára nem marad el Isten áldása, segítsége, amire idén is szükségünk lesz.
Végezetül szeretnénk, ha Isten országának határa nem végződne az iskola falainál. Szeretettel várunk és hívunk ide mindenkit, aki közösségünkhöz valamilyen módon tartozik vagy kapcsolódni szeretne. Mi indulunk eléjük, hiszen az Ő országában nincs határ. Szeretete határtalan.
Tágult a tér, teremtsük meg Isten országát közösen úgy, hogy abban együtt lesz az iskola, a gyülekezet, az óvoda, a város más felekezeteinek hívői, a város civil közössége és a Harangszó olvasói is. Isten hozott mindenkit az Ő országában!

JANTOS ISTVÁNNÉ igazgató

A jókedvű adakozót szereti az Isten

Az új tanév első napjaiban kedves vendégei voltak gyülekezetünknek, iskolánknak. Svájcból, az erlinsbachi gyülekezetből érkeztek Gabányi Géza lelkész úr vezetésével. A vendégek gazdag programjának része volt a Rudolf Kyburz gyülekezeti elnök úr akvarellképeiből rendezett kiállítás megnyitása. Az elnök urat korábbi magyarországi látogatása alkalmával megihlette a magyar puszta, ez képeinek fő témája. Az akvarellek a kiállítás bezárása után Koszorús Oszkár egyházmegyei felügyelő úr könyvesboltjába kerülnek, ahol megvásárolhatók. A képek vételára evangélikus iskolánk alapítványát gazdagítja, felhasználásának módjáról később születik döntés.

A vendégek tanítási időben is jártak intézményünkben, találkoztak nevelőkkel, kis és nagy diákokkal. Rudolf Kyburz elnök úr és felesége egy ilyen beszélgetés után fél éjszakán át azon töprengett, miként segíthetne még gyülekezeti iskolánknak, a város egyetlen egyházi oktatási intézményének, ahol 12 éve részesülnek a diákok a színvonalas oktatás mellett keresztyéni nevelésben. Lelkészükkel és társaikkal megbeszélték, majd elmondták ötletüket a búcsúebéden igazgatónőnknek: a következő években az általános iskola új első osztályosainak a tankönyvek, munkatankönyvek, munkafüzetek költségeit adományként ők fedezik. (Ez gyermekenként kb. 15 000 Ft.) Az orosházi evangélikus iskolában így nekik valóban ingyenes lesz a tankönyv.

Nagylelkűségük, segíteni akarásuk megható. „Az Úr csodásan működik." Egy svájci gyülekezet egy magyar evangélikus iskola gondján próbál segíteni. Imádsággal, szeretettel és anyagiakkal egyaránt. Isten áldja őket!

Mindenki úgy adjon, ahogyan előre eldöntötte szívében, ne kedvetlenül vagy kényszerűségből, mert *„a jókedvű adakozót szereti az Isten"*. [2Kor 9,7]

NAGY SÁNDORNÉ

Elsős lett a kis unokám!

Sem nekem, sem gyermekeimnek nem adatott meg, hogy egyházi iskolába járjunk. Tulajdonképpen a ma élő generáció már csak elhunyt családtagjai elbeszéléséből hallhatott az egyházi iskolák légköréről, azok tanításáról és az ebből fakadó áldásos iskolás évekről.

Tehát iskolás lett ez a drága kicsi lány, akinek eddigi életének minden napját Isten kegyelméből végigkísérhettem. Közösen, az egész család nagyon várta a nagy eseményt. Láttam a természetes és érthető szorongást a szülőkön is és rajta is. Közben figyeltem magam. A szorongásnak, az aggodalomnak a legkisebb jelét sem fedeztem fel magamon. Pedig tudtam, hogy milyen az, hiszen egykor gyermekeim útra indításakor nagyon is bennem volt ez az érzés. Gondolhatja a kedves olvasó, hogy hát persze, a nagyszülőkön már nincsen akkora felelősség. Ez nem így van, mert más esetekben igenis tudok aggódni, sőt ha már erről van szó, az aggodalomban igencsak az élen járok a családtagok között.

Most pedig nem érzek mást, csak az örömöt, a végtelen hálát Isten iránt, aki eddig is vigyázott rá, és tudom bizonyosan, hogy ezután is meg fogja őrizni. Azt is tudom, hogy bárhol, bármelyik iskolában megőrizné, mégis itt tudom a legjobb helyen.

Egyházi iskolába járhat az én kis unokám! Eddig is örültem iskolánk létrejöttének, jelenlétének a városban. Isten ajándékaként gondoltam rá összes örömével és próbatételével együtt. De mostantól fogva ezt az ajándékot még jobban magunkénak tudhatjuk. Személyesen, családunk minden tagja ajándékot kapott ezzel Istentől: a szülők, a nagyszülők, a távolból idegondoló keresztapa, a kistestvér, mind, akik az iskolakezdésért imádkoztak.

Sok hozzátartozó ilyenkor boldogan dicsekszik, hogy valamely felkapott „sztáriskolába" nyert felvételt az elsős gyermeke. Nem kívánom minősíteni az olyan iskolákat, a gondolataimat pedig ezzel kapcsolatban megtartom magamnak. Ehelyett én is „dicsekszem": az én kis unokám olyan iskolába jár, ahol Jézus Krisztus szeretete mosolyog rá minden őt körülvevő arcán. Olyan iskolába jár, ahol megismerheti az Istenben hívő ember biztonságát, ahol megtanul imádkozni, hogy megoszthassa örömét és bánatát azzal, aki éjjel-nappal vigyáz rá és a többi kis elsősre. Na és persze – ezt még mindig bizonygatnunk kell – megtanul minden okos tudományt, ami értelmi és érzelmi fejlődéséhez szükséges.

Mennyei Atyám! Köszönöm Neked ezt a helyet, ahol unokáim biztonságban, a Te oltalmad alatt felnövekedhetnek. Jézusom, fogd szorosan a kezét kistestvérednek, és vezesd őt az iskolás évek alatt! Drága kicsi Dorka, Isten áldjon, Isten őrizzen téged!

EGY BOLDOG NAGYMAMA

Ballagás után érettségi

Az Orosházi Evangélikus Általános Iskola és Gimnáziumban 1998-ban indult a hatévfolyamos gimnáziumi képzés, 2000-ben pedig a négyévfolyamos képzést indítottuk el. Az első gimnáziumi osztályok tanulói idén, 2004 júniusában tettek sikeres érettségi vizsgát.

„A mi mostani kezdeti munkánk minőségétől függ intézetünk (és magunk) jövője. Evangélikus vallásos és magyar nemzeti világnézetünkön kialakult tradíciót kell megalapoznunk és fejlesztenünk itt bent, s az iskolánk kapuján kilépve, Orosháza minden kulturális tevékenységébe bekapcsolódva… [Az] *Önök helyzete tagadhatatlanul nehezebb, mint azoké a szerencsésebb kartársaiké, akik megállapodott, patinás múltú iskolában kezdhetik pályájukat. De ez nem azt jelenti, hogy kishitűen megtoppanjanak, kétségbeessenek, hanem az előbb vázolt szép feladat az Önök tenni vágyó fiatal lelke, munkakedvelő akaratereje számára nemes indíték, mely lankadatlanul sarkal, hajszol a kitűzött cél elérésére."*

Dr. Benkő István egykori, az 1948-ban az államai önkény által megszüntetett Evangélikus Gimnázium igazgatójának szavai nekünk is szólhatnak. Velük ellentétben a mi iskolánknak van múltja. A mi múltunk az ő általuk megálmodott és megteremtett gimnázium, melynek egykori diákjai oly nagylelkűen támogatnak bennünket. Itt voltak a ballagáson, és egyikük az élmények és a felidézett emlékek hatására hozzánk íratta át unokáját a következő tanévre.

Az érettségit alapos, gondos felkészülés-felkészítés előzte meg. Június 15-én, illetve 17–18-án a diákokkal együtt az iskola tantestülete is vizsgázott. És a vizsga fényesen sikerült. Ahogy egyik tanárunk vélekedett: „… szép gyümölcs termett, s a szüret is gyönyörű lett".

A 12/4 osztály 11 tanulója képességeihez méltón szerepelt a vizsgán. Bár eredményeik szerényebbek, örömünkre szolgált, hogy komolyan vették a vizsgára való készülését, s kapott talentumaikat igyekeztek hasznosítani. Bízunk abban, hogy az itt megszerzett ismeretanyag, lelki töltés olyan alap, melyet életük során használni és bővíteni fognak. Közülük kiemelkedő teljesítményéért Laszli Beáta dicséretben részesült.

A 12/6 osztályban olyan diákok tanultak együtt, akik az egyházi iskolánk első diákjai. 12 éve alkotnak közösséget, a vizsgabizottság nagy része 12 éve figyeli fejlődésüket, ez tette különösen ünnepivé az elsőérettségit.

Az írásbeli és a szóbeli vizsgán meggyőződhettünk arról, hogy komoly, céltudatos felkészülés előzte meg az osztály kiemelkedő teljesítményét. Az érettségi átlaga 4,5 lett.

Két kitűnő (Arany Mihály, Kenéz Anikó) és egy jeles (Bugyi Csilla) bizonyítvány mellett számos tantárgyi dicséret született: Bara Béla, Bíró Attila, Birkás Mónika, Bugyi Csilla, Hocz Kornélia, Kis-Horváth Orsolya, Kusnyarik Renáta, Nagy András, Tarr Ádám nyújtottak kiemelkedő teljesítményt. Az iskolát támogató Ravasz Antal alapítvány 50 000 Ft ösztöndíjjal jutalmazta a 2004-ben legjobban érettségizőket. Négyen vehették át a díjat június 20-án a tanévzáró istentiszteleten az evangélikus templomban: Arany Mihály, Bugyi Csilla, Kenéz Anikó és Laszli Beáta.

Mindkét vizsgabizottsági elnöke elismerően szólt a szaktanárok vizsgáztatási stílusáról, felkészítő munkájáról. Ők is kiválóan vizsgáztak. Mi lesz a jutalmuk? *„Jól van, jó és hű szolgám, a kevésen hű voltál, sokat bízok rád ezután."* [Mt 25,21] Ez a mondat az Úr szájából erőt adhat a továbbiakhoz, hiszen újabb osztályok állnak a megmérettetésre készülve.

Most 30 fiatal búcsúzott el az alma matertől. Reményeink szerint az iskolából kikerülve tiszta gondolkodású, szilárd erkölcsű felnőttekké válnak, akik tudnak választani jó és rossz között. Az egyházi iskola tanárainak és tanulóinak küldetése van. Azokat az értelmiségieket, akik magas szakmai színvonalon és a legnemesebb értelemben vett vallási és nemzeti hagyományok birtokában művelik majd hivatásukat, ezeknek az iskoláknak kell – köztük a mienknek is – kinevelni.

Gimnáziumunknak harminc diákja közül 23 adta be felvételi kérelmét egyetemre vagy főiskolára. A felvételi eredményekről július 20-a után kaptak értesítést. Bölcsészkarra nyert felvételt három tanulónk, természettudományi karra pedig öt. Ketten jogásznak tanulhatnak, a teológiára pedig hárman nyertek felvételt: ketten a lelkészi pályára készülnek, egy tanuló pedig hittanár lesz. Gazdasági pályára négyen indulnak. Két diák pedagógusképző intézményben folytatja tanulmányait. Egy-egy diák készül határrendésznek, rendőrnek, politológusnak, szociális munkásnak és szociálpedagógusnak. Gratulálunk a szép eredményekhez!

„Megszülettünk, hogy hozzáadjunk valamit a világhoz" – Ez a Nagy László-idézet olvasható a 12/6 tablóján. Még nem tudni, mi lesz az a valami, amit hozzá tudnak adni, de hisszük azt, hogy Isten elkíséri őket az úton, és erőt ad nekik akarata szerint végigjárni azt. Valamennyien – akiknek részünk volt nevelésükben, tanításuknak, formálásukban – tudjuk, hogy a ballagáson kapott „feladat" végrehajtásában is jeleskedni fognak.

„Ti vagytok a világ világossága. Nem rejthetik el a hegyen épült várost. Gyertyát sem azért nyújtanak, hogy a véka alá, hanem, hogy a gyertyatartóba tegyék és fényljék mindazoknak, akik a házban vannak. Úgy fényljék a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák a ti jó cselekedeteiteket és dicsőítsétek a ti mennyei Atyátokat." [Mt 5,14–16]

FEHÉR BORBÁLA

Első tanévnyitó

„Erős vár a mi Istenünk!" – csendült fel az evangélikus himnusz első sora 2004. augusztus 29-én délelőtt 10 órakor templomunkban. Voltak, akik sokadszor de olyanok is, akik először hallgatták e sorokat, meghatódva vagy kíváncsian csillogó szemekkel. Utóbbiak a mi kis új elsőseink. Ragyogó szemű, kedves arcú, vidám gyermekek. Öröm volt rájuk nézni, ahogy megkapták a kis masnikat, nyakkendőket, ünnepi ruhájuk kiegészítőjeként. Most már igazi iskolásokká váltak. Először még félve szorongatták anyukájuk kezét, majd pajtásaikat látva boldogan üdvözölték egymást. Huszonnyolcan vannak ők, akik szeptember elsején talán a legbüszkébben vették vállukra az iskolatáskát, hogy hosszú évekig elkísérhesse őket a tudományok világába. Szeretettel fogadjuk mindannyiukat, s kívánjuk, hogy szüleikkel együtt egész életükben elkísérje őket a kapott Biblia, s még sokszor énekelhessük együtt a kezdő sort: „Erős vár a mi Istenünk!"

Szeretettel: Az első osztályos tanító nénik

Ez a jövő?

Nem régen jelent meg az oktatási tárca egyik olyan törvénytervezete, amit nagyító alá veszünk most (lehet, hogy mire ezek a sorok megjelennek, már a tervezet több is, mint tervezet). Tartalmát hallva nem hittem volna, hogy ebből törvénytervezet lesz. Reménykedtem, hogy egy másikhoz – a tanárok titoktartási kötelezettségéhez – hasonlóan ezt is visszavonják majd. Sajnos ennél a mostaninál sem a józan ész döntött.

Arról van szó, hogy jövőre az alsó tagozat első három osztályában nem lesz osztályismétlés, legfeljebb a szülőírásbeli kérésére. Ezt a döntést nevezhetjük ballépésnek is. Ugyanis nincs a pedagógus kezében semmiféle olyan eszköz, amivel kötelezhetné a gyermeket a tanulásra, a fegyelemre.

Ma, amikor már az is előfordulhat, hogy a diák bántalmazni meri a tanárt, akkor ezzel a rendelettel csak fokozzák a pedagógus tekintélyének az elveszítését. Márpedig tekintély és fegyelem nélkül – ahogy a családon belül is – nincs sikeres nevelés. Ez a legfelső szintű döntés – valószínűsíthető – a teljes liberalizálást szolgálja csupán.

Nem értem, hogy sok ezer szülő és pedagógus miért nem érti, hogy nem ez lenne a jövő? A gyermek koránál fogva nem tudja, nem érti, nem fogja fel, hogy mit jelent az, ha nem tanul. Ha nincs osztályozás, akkor nincs tanulás. Mert nincs ösztönző erő.

Lehet-e egy pedagógust annyira megalázni, semmibe venni, hogy nem szólhat bele a kisdiákok tovább fejlődésének ügyébe? Vagy legalábbis korlátozzák ezt. Sehol a világon nincs olyan iskolai törvény, ahol így akarnák a gyermek „jogait" megvédeni. Olyan van, hogy számokkal nem osztályozzák, de azt eldöntheti a pedagógus, hogy a gyermek továbbléphet-e vagy osztályismétlésre kötelezett. Csakhogy ezt ő maga dönti el, nem a szülő véleménye alapján. Hiszen melyik szülő engedélyezné csemetéjének megbuktatását?

Ha tudja a gyermek, hogy nem buktatható meg, akkor semmi sem készteti arra, hogy tanuljon! S akkor hogyan sajátítja el mindazt, ami a továbbiak érdekében hihetetlenül fontos, mert az alapokról van szó? Ha rosszak az alapok, akkor hogyan és mi épül arra? Miféle lehetősége lesz annak a gyermeknek tanulni, aki nem tud majd rendesen olvasni, írni, számolni? Eddig sokszor hallottam pedagóguspanaszt, hogy a felsősök nem jól olvasnak és rengeteg hibával írnak, és éppen ez akadályozza mérhetetlenül a gördülékeny továbbhaladást.

Nagyon szomorúnak tartom, hogy van hazánkban olyan „szakember", aki ilyen törvény kidolgozásában segédkezik. Jó tanácsok persze vannak, hogy a gyengébbel többet kell foglalkozni, s hasonlók.

Ha a gyermek nem tanulja meg azt, hogy neki kötelessége is van, s nemcsak joga, akkor nem építő, hanem követelődző tagja lesz a társadalomnak.

Az a benyomásom, hogy az oktatás világában inkább az üzletembereké a szó, és nem a szakma professzoraié. Minél gyorsabban, akár a nyolc osztály nélkül is, kerüljön ki a gyermek a világba fizikai dolgozónak. Mintha nem lenne szükség a kiművelt emberfőkre. Talán a háttérben egy társadalmi réteg állásféltése húzódik meg?

Könnyű megjósolni, hogy a jövőben csak a gazdag szülők gyermekei juthatnak magasabb iskolába, akik meg tudják megfizetni a házitanítót és a rengeteg különórát? A többieknek pedig elegendő egy alacsonyabb szintű iskola, nem kell sok okos, iskolázott ember. A manipulálás lehetősége és az iskolai végzettség fordítottan arányosak egymással. A nemzet ereje kiművelt emberfőkben van! Nem pedig a rosszul iskolázott, írással, olvasással, számolással is küszködő emberekben! Hát ez lenne a jövő?

CZIKORA LAJOS

Tábor Őrimagyarósdon

Láthatók voltak képek, látható és hallható volt élménybeszámoló a táborról, érzékelhető volt az a töltés, amellyel hazatértünk onnan. Ezért én csak távirati stílusban, szinte csak címszavakban idézem fel.

Félnapos vonatozás, öt átszállással, a végén hat kilométeres gyalogúttal. Őrimagyarósd: a táborhely. Huszonnyolc ember hat napon keresztül. Sok-sok éneklés, játék, kirándulás. És mindezeket átfogta a nagy-nagy KÖZÖSSÉG.

Azon a szerda estén el akartam nektek mondani ezt: vannak idők, amikor a mennyország mintha egy pillanatra megérintené a világunkat. Olyankor az Isten országa szinte tapintható közöttünk, és egy kis ízelítőt kapunk abból a boldogságból, amire az Isten elhívott minket. Ez az állapot azonban nem tartható fenn, amíg itt élünk. De ezt a ragyogást tovább lehet vinni az életünkben. Ez az élet már nem csak a földi, testi életünk. Benne rejlik egy másik is: az Istentől jövő, fentről való ÉLET. Ezt táplálni kell az Igével, az imádság és a közösség által, hogy erősödjön és másokhoz is eljusson.

Hazatértünk és minden megy tovább, de mégsem egészen úgy, mint eddig. Menynyire fontos hát egy ilyen ifjúsági tábor a gyülekezet egészére nézve? Amennyire fontos tíz méter megtétele egy száz kilométeres úton.

Tanulság? Olykor ki kell szakadni a környezetünkből, a hétköznapi életünkből, az otthonunkból. Hogy együtt lehessünk egy hétig vagy akár csak egy-két napig. Együtt egymással és az Úrral.

NAGY ERVIN

Változás

Ha korábban megkérdezték volna tőlem, hogy milyen érzés Istent szeretni, akkor általános közhelyeket soroltam volna.

Azóta azonban történt valami. Voltam Őrimagyarósdon, az augusztusi TEVE-táborban, és a szerda esti csendsétán megéreztem valami olyat, amiről beszélni nem lehet igazán. Jóleső, furcsa érzés áradt szét bennem, s boldog voltam, mint még soha. Egyszerre fájt eddigi minden bűnöm, s mégis örültem az új célnak, ami felragyogott előttem, hogy egész életemmel az Urat akarom szolgálni.

Azt az éjjelt egyik társam tanácsára imádkozással töltöttem. Akkor, ott valami megváltozott. Már semmi sem olyan, mint régen. Sokat gondolkodom, hogy hogyan tovább.

Eddig azt hittem, hogy én találtam rá Istenre. Most már tudom, hogy végig itt volt mellettem, csak ki kellett nyitni a szívemet, hogy meglássam.

LASZLI BEÁTA

NÉPEGYHÁZI HÍREK

Összeállította: Pleskó Józsefné

KERESZTELÉSEK (3 éven aluli gyermekek)

Szalay Zsolt és Gyulai Viktória leánya:
ESZTER VIKTÓRIA *2004. június 26.*
Benkő Lajos Attila és Barna Katalin fia:
LAJOS IMRE *2004. július 4.*
Hangyási Balázs és Nagy Edit fia:
BALÁZS *2004. július 4.*
Veres Zoltán és Hokor Edit leánya:
ZSÓFI *2004. július 4.*
Tompa Lajos Tamás és Pánczél Nikolett leánya:
TÍMEA *2004. augusztus 7.*
Mark Beale és Sin Edina leánya:
EMMA KLÁRA *2004. augusztus 7.*
Héjja Ernő Zoltán és Gulyás Szabó Krisztina fia:
MÁTÉ *2004. augusztus 15.*
Fodor István és Kovács Márta fia:
GERGŐ *2004. augusztus 15.*
Chlebnyiczki Zsolt és Nagy Edit leánya:
PETRA EDIT *2004. augusztus 15.*
Pásztor András és Vizi Gabriella leányai:
ADÉL és SZONJA *2004. augusztus 21.*
Wiefried Heinrich Hellenthal és Göndör Ágnes leánya:
MARY SUSANNE *2004. augusztus 21.*
Dimák József és Csernus Szilvia fia:
BALÁZS *2004. augusztus 22.*
Varga László és Dravecz Ildikó leánya:
ANNA MÁRIA *2004. augusztus 22.*
Szekerczés Zsolt és Tóth Rita leánya:
VIKTÓRIA *2004. szeptember 5.*

ISTEN ÁLDÁSA LEGYEN A GYERMEKEKEN ÉS CSALÁDJUKON!

HÁZASSÁGKÖTÉSEK

Hercegh Gábor és Bárándi Zsuzsanna *2004. május 29.*
Dominkó Zsolt és Antal Róberta *2004. május 29.*
Pál Richárd és Botházy Emese *2004. július 10.*
Szatmári László és Szabó Katalin *2004. július 24.*
Medeliczki Zsolt és Kovács Tímea *2004. július 24.*
Dr. Varga Sándor és Dr. Varga Henrietta *2004. augusztus 21.*
Bónus János és Kovács Beatrix *2004. augusztus 28.*

ISTEN VEZESSE ÉS IRÁNYÍTSA ŐKET ÉLETÚTJUKON ÉS SEGÍTSEN MEGTARTANI FOGADALMUKAT!

TEMETÉSEK (2004. május 18.–2004. szeptember 14.)

Csernus Sándor *(56)* · Tompa Istvánné Dénes Ilona *(92)* · Jankó Béla *(68)* · Győri József *(82)* · Dénes István *(89)* · Litauszki Jánosné Frák Mária *(76)* · Dr. Buda István *(70)* · Bene Sándorné Tóth Zsuzsanna *(75)* · Kizur Istvánné Gaál Erzsébet *(78)* · Krausz László *(22)* · özv. Szél Istvánné Koós Julianna *(74)* · Tarr Antal *(90)* · Fazekas Sándorné Hegyi Etel *(83)* · özv. Kovács Pálné Mengyel Róza *(82)* · Birkás Kálmán *(93)* · Szabó Sándor *(79)* · Böjti Antal *(74)* · Szabó László Sándorné Maczelka Sára Etelka *(58)* · Vass Jánosné Erostyák Ilona *(68)* · Torda M. Józsefné Kunos Ilona *(85)* · Tompa Pálné Lénárt Eszter *(70)* · özv. Kovács Imréné Molnár Julianna *(86)* · Pető János *(90)* · özv. Antali Andrásné Szabó Ilona *(80)* · Szmola János *(90)* · özv. Balogh Józsefné Kiss Mária *(84)* · Aklan Ádámné Voska Valentina *(81)* · Keresztes István *(77)* · özv. Gyöngyösi Károlyné Baranyai Jolán *(78)* · Kizur István *(53)* · özv. Lődi Sándorné Dán Etelka *(94)* · Mórocz Antal *(64)* · özv. Sárközi Andrásné Karasz Rozália *(93)* · Bella Józsefné Pörneki Ilona *(86)* · Horváth Károly *(43)* · Pusztai Lajosné Berta Alice *(74)* · Roszkos Pálné Varró Erzsébet *(80)* · Bazsali Sándor *(51)* · Balogh István *(92)* · Héjjas Béla *(75)* · Benkő Mihály Sándor *(62)*

A VILÁG PEDIG ELMÚLIK […] *DE AKI AZ ISTEN AKARATÁT CSELEKSZI, MEGMARAD ÖRÖKKÉ.* [1Jn 2,17]

ADOMÁNYOK AZ „OROSHÁZI HARANGSZÓ” ÚJSÁGRA

2004. május 13–2004. szeptember 13.

Tóth Sándorné	1000 Ft
özv. Dominkó Sándorné	1000 Ft
Jankó Bálintné	1000 Ft
Kovács Károly	2000 Ft
özv. Sáró Gáborné	500 Ft
Roszkos Pálné	500 Ft
Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium	4000 Ft
Török Sándor (Franciaország)	5000 Ft
Dérné Csepregi Klára	1000 Ft
Szabó Bálint és neje	1000 Ft
Tóth János	1000 Ft
özv. Molnár Jánosné	2000 Ft
Gilde Kálmánné	1000 Ft
Berta Imréné	1000 Ft
Györgyi Istvánné	1000 Ft
Gyöngyösi Katalin	500 Ft
Gombkötő Mihály (Kardoskút)	1000 Ft
Kalmár Pálné	1000 Ft
Kovács Imréné	1000 Ft
Syilvia Keck (Németország)	2000 Ft
Musztafa Szulimánné (Szeged)	2000 Ft
Dr. Fehérné Dr. Ravasz Magda	2000 Ft
Kunos Lajos és neje	1000 Ft
Várady József ref. lelkész	1000 Ft
Dr. Palóc Pálné (Budapest)	2000 Ft
Gáspárné Holecska Jolán	3000 Ft
Györgyi Bálint és neje	2000 Ft
Dr. Kiss A. Sándor (Szeged)	1000 Ft
Dr. Galbács Zoltán (Szeged)	1000 Ft
Kunos Zoltán	1000 Ft
Szikora Józsefné	2000 Ft
Csomor Ferencné	1000 Ft
Ilovszki Béláné	5000 Ft
Kristóf Gáborné	1000 Ft
Török Lajos	3235 Ft
Csernus Tünde	2000 Ft
Szász István	1600 Ft
Szikora Lajos	1000 Ft
Kovács Lajosné	500 Ft
Fábiánné Keresztes Irén (Budapest)	1500 Ft
Gombkötő Pálné	1000 Ft
Gombkötő Irén	1000 Ft
Pribékné Pataki Judit	10000 Ft
Szikora József	1000 Ft
Bánkiné Révész Adrienn	1000 Ft
Csepregi János (Lovasberény)	1000 Ft
Dimák Mihályné	1000 Ft
Kulcsár Jánosné	1000 Ft
Dimák Jánosné	1000 Ft
Dénes József és neje	1000 Ft
Csmela Józsefné	1000 Ft
Barna Béláné (Kardoskút)	1000 Ft
Bérczes Elemér és neje	2000 Ft
Németh Istvánné	1000 Ft
Ravasz Antalné (Gádoros)	1000 Ft
Takács István és neje	500 Ft
Dr. Farkas Péter (Budapest)	5000 Ft
Csepregi Imre és neje	500 Ft
Dr. Horváthné Csepregi Terézia	500 Ft
Keller Józsefné	500 Ft
Baranyai Béla (Hódmezővásárhely)	1000 Ft
Dr. Oláh János (Szeged)	1000 Ft
Név nélkül, de Istennél tudvalévő két testvértől	1600 Ft

KÖSZÖNJÜK! ISTEN ÁLDÁSA LEGYEN AZ ADAKOZÓKON!

Oroszházi HARANGSZÓ

Kiadja: az Orosházi Evangélikus Egyházközség (5900 Orosháza, Thék E. u. 2.) · **Felelős kiadó:** Ribár János lelkész, esperes és Koszorús Oszkár egyházmegyei felügyelő · **Tördelőszerkesztő:** Szatmári László · **Nyomtatás:** Iniciale Bt., Orosháza